

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 51 • 13. februar
Sesjonen 2024–2025

Møte torsdag den 13. februar 2025 kl. 10

President: Masud Gharahkhani

Dagsorden (nr. 51):

1. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.)
(Innst. 117 L (2024–2025), jf. Prop. 66 LS (2023–2024))
2. Innstilling fra næringskomiteen om Gründere og oppstartsbedrifter og Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alfred Jens Bjørlo, Sveinung Rotevatn, Guri Melby og André N. Skjelstad om faktisk å gjøre Norge til verdens beste land å starte og drive bedrift i
(Innst. 128 S (2024–2025), jf. Meld. St. 6 (2024–2025) og Dokument 8:3 S (2024–2025))
3. Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Emma Lind, Grunde Almeland, Alfred Jens Bjørlo, Guri Melby og Abid Raja om en samlet og målrettet politikk for kreative næringer
(Innst. 121 S (2024–2025), jf. Dokument 8:20 S (2024–2025))
4. Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Dag-Inge Ulstein og Hadle Rasmus Bjuland om et kvalitetsløft i skolen: kortere skoledager, høyere lærerlønninger, mer tid for lærerne til å se elevene og foreldrene, mer fleksibel arbeidstid for lærerne, førskole for seksåringene og flere trykte lærebøker
(Innst. 126 S (2024–2025), jf. Dokument 8:26 S (2024–2025))
5. Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari-Anne Jønnes, Margret Hagerup, Jan Tore Sanner og Mudassar Kapur om skoleeierskap og en styrket oppfølgingsordning
(Innst. 118 S (2024–2025), jf. Dokument 8:171 S (2023–2024))
6. Interpellasjon fra representanten Sveinung Stensland til forsknings- og høyere utdanningsministeren:
«Danmark har nylig lansert en nasjonal strategi for livsvitenskap. Denne sektoren utgjør allerede 20 pst. av dansk eksport og sysselsetter over 63 000 personer. Norge har mange av de samme forutsetningene som Danmark, med sterke forskningsmiljøer, solid økonomi og velutviklet helsesektor, men mangler en samordnet nasjonal satsing. Vi har også en helseindustri, men uten like stor eksport som

våre naboland. Vi må sikre at Norge ikke går glipp av muligheter innen denne fremtidsnæringen, særlig ved å styrke samarbeidet mellom academia og næringsliv, etablere bedre risikoavlastning, skattesystem og finansiering samt utnytte våre fortrinn innen digitalisering og helsedata.

Vil statsråden ta initiativ til en helhetlig norsk livsvitenskapstrategi tilsvarende den man har lansert i Danmark?»

7. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant
Jostein Berntsen*

Presidenten [10:00:10]: Ærede medrepresentanter!

Den 29. september 2024 døde tidligere stortingsrepresentant Jostein Berntsen fra Rennebu, 81 år gammel. Han representerte Arbeiderpartiet og Sør-Trøndelag fra 1977 til 1989, med to perioder i landbrukskomiteen og en i samferdselskomiteen.

Berntsen vokste opp på et småbruk i Rennebu. Far hans var aktiv i Arbeiderpartiet, og Berntsen meldte seg inn allerede som 15-åring. I de seks årene før han kom inn på Stortinget, var han kommunestyremedlem og leder i Rennebu Arbeiderparti.

Han var selv bonde gjennom det meste av sitt yrkesaktive liv. I et intervju sa han at han trolig hadde valgt et annet parti om han skulle være en ren sektorpolitiker. Valget av Arbeiderpartiet skyldtes ifølge ham selv at han hadde et videre perspektiv.

Berntsen var sosialdemokrat tvers gjennom. I jordbrukspolitikken engasjerte han seg for småbrukerne mer enn for storbønder og var hele veien i Norsk Bonde- og Småbrukarlag, der han hadde en rekke tillitsverv. Han var også opptatt av eldreomsorgen og barnefamilienes økonomiske kår. Likevel la han aldri skjul på at han som stortingsrepresentant så seg selv som talsperson for hjemregionen og hjemfylket spesielt, og for distriktene generelt.

Orkla/Grana-utbyggingen er illustrerende. Den hadde han kjempet for som lokalpolitiker siden 1970. Sluttkamp og endelig vedtak kom i 1978, i hans første år som stortingsrepresentant. I ettertid så han dette som sitt fineste minne fra de tolv årene på Stortinget.

Berntsen opplevde sin siste periode – fra 1985 til 1989 – som krevende. Som medlem av samferdselskomiteen var han tett på saken om ny hovedflyplass på Østlandet. Han var blant de mange i stortingsgruppen som reagerte på at partiledelsen ikke fikk loset regjeringens ønske om Gardermoen gjennom, men gikk på et nederlag med Stortingets Hurum-vedtak.

Denne perioden falt også sammen med en økonomisk svært krevende tid for landet og en ideologisk bryt-

ningstid i Arbeiderpartiet. Berntsen tilhørte den mer tradisjonelle venstresiden og var blant dem som reagerte på at en arbeiderpartiregjering kunne tillate skyhøyrenter. Dette ga han også uttrykk for offentlig, noe som medførte noen interne oppvaskmøter.

De tøffe takene til tross: Berntsen visste hvor han hørte hjemme. Hans engasjement for sosial rettferdighet, for hvordan vanlige folk hadde det i sitt liv og i sin hverdag, var sterkt. Den omgjengelige og trivelige trønderen forble da også et aktivt medlem av Arbeiderpartiet livet ut.

Vi lyser fred over Jostein Berntsens minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten [10:03:21]: Representanten Geir Jørgensen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Sverre Myrli i tiden fra og med 17. til og med 21. februar for å delta i møter i regi av NATOs parlamentariske forsamling i Brussel, Belgia, og deretter delta på OSSEs parlamentariske forsamlings vintermøte i Wien, Østerrike.
- fra representanten Willfred Nordlund om foreldrepermisjon i tiden fra og med 18. til og med 20. februar.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden slik:
For Akershus: Anita Patel 18.–20. februar
For Nordland: Trine Fagervik 18.–20. februar

Presidenten [10:04:03]: Representanten Birgit Oline Kjerstad vil framsette et representantforslag.

Birgit Oline Kjerstad (SV) [10:04:20]: På vegner av stortingsrepresentantane Kirsti Bergstø, Marian Hussain, Ingrid Fiskaa, Torgeir Knag Fylkesnes, Grete Wold og meg sjølv vil eg setje fram eit representantforslag om å bygge for å bu.

Presidenten [10:04:40]: Representanten Erling Sande vil framsette et representantforslag.

Erling Sande (Sp) [10:04:53]: Det er ei ære på vegner av representantane Geir Inge Lien, Jenny Klinge, Heidi Greni, Kathrine Kleveland og meg sjølv å fremje forslag om å ta lokalbefolkninga på alvor ved justering av kommunegrenser.

Presidenten [10:05:10]: Representanten Bård Ludvig Thorheim vil framsette et representantforslag.

Bård Ludvig Thorheim (H) [10:05:24]: Jeg vil på vegne av representantene Tina Bru, Nikolai Astrup, Ove Trellevik og meg selv framsette et representantforslag om å lyse ut 26. konsesjonsrunde.

Presidenten [10:05:34]: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:05:42]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) (Innst. 117 L (2024–2025), jf. Prop. 66 LS (2023–2024))

Presidenten [10:06:01]: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [10:06:31]: På vegner av saksordføreren, som er Torstein Tvedt Solberg, vil eg seie at dette er ein gledesdag. Vi har endeleg gjort det mange har vurdert og jobba med i mange år. Difor har komiteen feira innstillinga med kake saman med bransjen.

Eg vil på vegner av saksordføreren starte med å takke komiteen for eit veldig godt og konstruktivt samarbeid. På papiret har vi nok brukt lang tid, men med god grunn, for vi avventa OECD-forhandlingar, slik proposisjonen gjer greie for. Det var klokt å vente når den politiske forpliktinga fall bort og opna for lovvedtak i saka, og tiår med lovarbeid kan difor endeleg få sin konklusjon. Skulle forhandlingane igjen bli tekne opp og finne si løysing, er Stortinget budd til å gjere tilpassingar deretter, slik ein viser til i merknadene.

Arbeidarpartiet er veldig glad for at vi har fått til eit samla, breitt fleirtal der berre Framstegspartiet står utanfor. Gjennom reelle forhandlingar har vi jobba fram ei god løysing. Løysinga balanserer godt det historiske prinsippet i Norge – f.eks. med tanke på både dvd-avgifta og kinoavgifta – om at dei som tener pengar på å vise norsk innhald, òg skal bidra til produksjon og til at Noreg framleis er attraktivt å investere i. Det gjeld òg ei fortsetjing av ein tydeleg språkpolitikk for å ivareta norsk språk, kultur og identitet.

Vi blir nå det 17. landet i Europa som innfører forpliktingar forankra i AMT-direktivet. Vi har i arbeidet sett til Spania og Nederland, som har modellar som av bransjen blir framheva som enkle og ubyråkratiske, og som ivaretek den nemnde balansen. Vi har òg sett til Danmark og erfaringane dei har gjort seg med sitt kulturbidrag.

Eg trur difor vi har landa på ei løysing som er godt tilpassa norske forhold, og som òg har teke med seg erfaringar frå andre land, slik at vi får den best moglege modellen her til lands. Dette er resultatet av eit langt arbeid. Mange kulturministrar har jobba med dette. Difor er kritikken frå Framstegspartiet i merknadene litt uvanleg, då saka er godt belyst og har vore på ei omfattande høyring. Det som gjenstod, var å lande ei løysing, og det har vi no gjort.

Eg ser at eg hadde på mykje på hjartet, men taletida går fort, så eg får be om ordet ved neste anledning.

Tage Pettersen (H) [10:09:27]: Dette er en stor dag for norsk filmmiljø og for alle dem som er glad i å se norsk film på lerret eller skjerm. «All makt i denne sal» er et kjent begrep, og i denne saken har vi vist det til fulle med medfinansieringsdelen av loven. Jeg tror statsråden er fornøyd med at komiteen har påtatt seg den jobben, da dette opprinnelig ikke var med i proposisjonen levert Stortinget.

Selv om han ikke er her, vil jeg takke saksordføreren for jobben og ikke minst for å ha sørget for det lovtekniske, som har blitt avklart underveis, mens vi har jobbet her på huset. Jeg vil også, ikke minst, takke alle dem vi har hatt møte med i både inn- og utland i denne prosessen.

Før jeg glemmer det, vil jeg også få lov til å trekke fram de nye lovkravene vi stiller til bl.a. universell utforming, som teksting, tegnspråktolkning mv., på alle plattformer, men også strengere krav til å beskytte barn mot skadelig innhold og allmennheten mot visse typer ulovlig innhold. Dette er også viktige elementer i loven.

Norge blir nå det syttende landet i Europa som innfører en slik medfinansiering, eller investeringsplikt. Det har vært utredet lenge, og seks kulturministre har vært innom prosessen. Jeg ser at enkelte mener norsk filmbransje har gått glipp av store penger i løpet av disse årene. Det kan godt hende, men vi må ikke glemme produksjoner som «Troll», som ble den mest sette ikke-engelskspråklige filmen på Netflix noensinne, «Troll 2», som de lager nå, «Nr. 24» eller «Hjem til jul», for å nevne noen. Totalt 24 originalserier og filmer siden 2020 er cv-en til bare Netflix, og dette er investeringer gjort i Norge.

Derfor var det viktig for Høyre å lande på en modell med en investeringsplikt. Mange ønsket en modell med en avgift til Filmfondet, men det tror vi hadde virket be-

grensende på bransjen. Jeg er glad for at vi endte på en investeringsplikt på 4 pst., som er medianen i de andre europeiske landene med ordning.

Det har også vært svært viktig at komiteen er enige om at avtalefriheten i norsk rett skal ligge til grunn, og at det ikke skal legges begrensninger på hvilke typer avtaler tilbyder og uavhengig produsent kan inngå om deling av rettigheter.

Vi trenger å se historier og fortellinger på vårt språk og fra egen kultur. Når det lages bra innhold, fører det også til at andre oppdager norsk kultur og kanskje har lyst til å komme til oss. Det sikrer vi nå, og jeg er sikker på at vi har landet på en modell jeg tror alle kan leve godt med.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:12:22]: Ved å vedta dette lovforslaget i dag gjøres det en omfattende modernisering av kringkastingsloven. Dette er svært gledelig. Det foreslås bl.a. at viktige reguleringer som vil gi økt beskyttelse mot skadelig og ulovlig innhold i videodelingsplattformer, nå reguleres, og det blir skjerpede krav til universell utforming av innhold i audiovisuelle medietjenester. Det blir også økt krav til uavhengighet for Medietilsynet, Helsedirektoratet og Direktoratet for medisinske produkter ved tilsyn på dette feltet, og det kommer et etterlengtet forbud mot at personopplysninger om mindreårige som har blitt samlet inn av teletilbydere, benyttes kommersielt.

Det aller mest gledelige mener jeg er at vi endelig får på plass det jeg har snakket om på inn- og utpust helt siden forrige periode, da jeg også var filmpolitisk talsperson for Senterpartiet, nemlig at vi får en medfinansieringsplikt i Norge – eller mer presist, slik det er beskrevet i loven nå, at tilbyderne av audiovisuelle bestillingstjenester skal investere direkte et beløp som tilsvarer 4 pst. av tilbyderens brutto årsomsetning, i norske audiovisuelle verk.

Dette blir veldig viktig for å stimulere til filmpolitisk måloppnåelse, kulturelt og kunstnerisk mangfold og den språklige utviklingen i Norge. Det er viktig for et lite land som vårt, med vårt eget lille språk. Det er også viktig for identiteten vår, røttene våre og fellesskapet vårt at vi med dette sikrer ytterligere at norske historier og norsk språk blir vist på skjermer.

Jeg vil takke flertallet i komiteen for veldig godt samarbeid – og ikke minst saksordføreren for vedkommendes veldig gode, men også omfattende arbeid for å løse dette i havn. Så vil jeg takke bransjen for både lytting og dytting og tålmodighet overfor oss politikere, slik at timingen ble riktig. Jeg vil også takke både Kulturdepartementet og Finansdepartementet, som bisto i jobben med å løse dette i havn, selv etter at lovforslaget var levert til Stortinget.

Vi har justert forslaget etter tilbakemeldinger fra bransjen, og vi landet altså på at en ren investeringsforpliktelse er det som best balanserer de ulike innspillene som har kommet i prosessen, og som samtidig tar vare på det vi ønsker å oppnå kulturpolitisk. Vi har for øvrig også tatt hensyn til at tilbyderne opererer med lang planleggingshorisont, og vi har derfor bestemt at tilbydere som investerer et høyere beløp enn det som følger av forpliktelsen, innenfor ett og samme regnskapsår, vil kunne regne den investeringen inn i ett eller begge av de to påfølgende regnskapsårene. Det tror jeg blir viktig.

Det var altså forhandlingene i OECDs Framework Pillar 1 som sto litt i veien. Heldigvis viser det seg at vi nå kan gjøre dette lovvedtaket, men Stortinget legger da til grunn at vi skal tilpasse, stille i bero eller oppheve denne investeringsforpliktelsen dersom det strider mot framtidige forpliktelser.

Sigbjørn Framnes (FrP) [10:15:44]: Pisk og gulrot – eller burde me i dette tilfellet berre snakke om pisk? Det er tydeleg at fleirtalet i denne salen er mest glad i pisk, og dei forstår ikkje at hesten går betre dersom han får gulrot. Fleirtalet vel å innføre ei stivbeint ordning med krav og strenge avgrensingar. Ordninga er ikkje eingong skikkeleg utgreidd.

Fleirtalet viser til at andre land har innført ulike strøymeavgifter, men fleirtalet overser fullstendig at Norge har blant dei aller dårlegaste insentivordningane. Regelstyrte produksjonsinsentiv er meir effektive i å tiltrekkje seg varige investeringar enn eit slikt krav som fleirtalet i dag vedtek. Insentiv forårsakar ikkje marknadsvridingar. Ved å adressere marknadssvikt, slik som høge produksjonskostnader og risiko, kan desse insentiva auke investeringane og minimere vridingar.

I gjennomsnitt fører implementering av program med beskjedne insentivnivå til ein auke på 6,5 pst. i investering i lokalt innhald. Analysar viser at land med meir restriktive retningslinjer, særleg kvotar for lokalt innhald, kan oppleve dårlege investeringsnivå i produksjonen av lokalt innhald. Desse restriksjonane gjev kostnader som kan hindre evne og vilje til å investere. I gjennomsnitt blir lokale investeringar reduserte med 8,2 pst. når ein innfører ein politikk som liknar på innhaldskvotar. Eller sagt på ein annan måte: Regelstyrte insentivordningar er mykje meir effektive enn slike ordningar fleirtalet i dag vedtek.

Til slutt vil eg òg nemne at det fleirtalet vedtek i dag, ikkje har gjennomgått nokon konsekvensanalyse, så ingen veit noko om moglege utilsikta konsekvensar. Det blir heller ikkje innført noko tilsvarande krav for lineær tv. Dette er konkurransevridande. Dessverre vel fleirtalet i dag pisk – utan gulrot. Framstegspartiet vil stemme imot endringane.

Kathy Lie (SV) [10:18:17]: Jeg er glad for at vi endelig har landet denne saken med bred enighet. Det er en gladnyhet for norsk filmbransje. Jeg mener at det vi har landet på, altså investeringsplikt, er en god løsning. Vi mener det er en god modell med lavt konfliktpotensial. Dette var en av de avgjørende tingene for oss i SV at vi fikk til.

Nå blir Norge det 17. landet som innfører medfinansiering, eller – mer presist – en plikt for strømmeplattformene til å investere i norske film- og serieproduksjoner. Vi har lyttet mye til bransjen, både til den norske filmbransjen og til strømmeleverandørene. Norsk filmbransje har jobbet for dette i minst 15 år, og derfor er jeg så glad for at vi klarte å ha et bredt og godt samarbeid i Stortinget om denne saken. Jeg må bare berømme saksordfører Torstein Tvedt Solberg, selv om han ikke er her, for det nitide arbeidet han har gjort med å undersøke, sjekke opp med departementet, komme tilbake til oss og ta de samtalene som var nødvendige for at vi skulle kunne enes om et så bredt flertall i denne saken.

Jeg har lyst til å nevne at denne proposisjonen også inneholder en del andre ting, som har vært nevnt av flere andre her. Det handler om kravene til universell utforming, teksting, tegnspråktolking og så videre, som det er viktig at mediene forholder seg til, det at hele befolkningen skal ha muligheten til å oppleve og se og høre mediene våre og filmene våre.

Jeg er glad for at vi har fått forsterkning på dette med beskyttelse av barn mot skadelig innhold. Det er en viktig sak å holde fast i, for barn utsettes i dag for altfor mye innhold de ikke burde ha sett.

Alt i alt synes jeg dette er blitt en gladsak, som jeg er fornøyd med, og som jeg er glad for at vi alle, unntatt Fremskrittspartiet, skal stemme for i dag.

Alfred Jens Bjørlo (V) [10:20:58]: Komiteleieren fra Venstre, Grunde Almeland, er sjuk i dag, men på vegner av han og Venstre vil eg takke for det gode samarbeidet, særleg mellom dei partia som utgjør fleirtalet i denne saka.

Dette er ei sak som handlar om fleire endringar i kringkastingslova, men eg skal nytte tida på det komiteen trass alt har brukt mest tid på.

For Venstre har det vore viktig lenge å få på plass ei god ordning for medfinansiering. Den prosessen som landar her i dag, er eit døme på korleis ein gjennom vilje, ærlege samtalar og gode innspel frå mange aktørar i lag kan lande det eg og Venstre meiner er eit godt lovverk. Det er også verdt å seie at det er fleire kulturministrar enn dagens kulturminister som har gjort viktig arbeid, heilt tilbake til kulturminister Trine Skei Grande, som til saman ligg til grunn for at vi i dag kan gjere dei framlagde vedtaka.

Fleire har riktig nok undra seg over kvifor ei sak som blei send til Stortinget i april i fjor, stadig blei utsett og først blir handsama no. Eg trur innstillinga som er fremja, og lova vi skal stemme over i dag, talar for seg sjølv, men eg vil likevel knyte nokre kommentarar til denne semja.

Etter at fleire ulike modellar for medfinansiering har vore høyrde og drøfta, er Venstre nøgd med at vi har landa på ei rein investeringsplikt. For oss er det viktig at ordninga vi har i Noreg, treffer balansen mellom det å sikre at det blir gjort investeringar i Noreg som kjem den norske filmbransjen til gode, samtidig som vi har ei ordning som framleis gjer Noreg til eit attraktivt land å investere i, med konkurransedyktige vilkår.

Difor har det vore viktig at alle reelle investeringar skal teljast med når det skal reknast ut om investeringsplikta er oppfylt. Det har også vore viktig at lovverket er tilpassa den røynda filmbransjen opererer i. Då kan ein ikkje berre sjå på investeringar i kvart enkelt år, men må også gje rom for at det er mogleg å planleggje for større, kapitalkrevjande produksjonar, som då kan medverke til å oppfylle prosenten i påfølgjande år.

Eg er også glad for at innstillinga er heilt klar på at det ikkje ligg inne heimlar for regjeringa til i forskrift å avgrense avtalefridomen mellom partane. Full avtalefridom er det klare utgangspunktet i norsk rett. Lovparagrafane, slik dei blir vedtekne i dag, gjev ikkje rom for avgrensingar på kva typar avtalar tilbydar og uavhengig produsent kan inngå om deling av rettar.

Vi har også registrert ei rekkje spørsmål til detaljar i bl.a. utrekning av investeringar, alternativ for oppfyljing av forpliktinga, osv. Ein del av spørsmåla er omtala i merknadene, medan andre har vi meint at det er riktig at departementet i samråd med bransjen finn ut av detaljane i, og eventuelt avklarar i forskrift.

I den samanheng er det også mi og Venstre si klare oppmoding til sitjande statsråd å ta seg tid til ein god runde med heile breidda i bransjen før ein klargjer dei gjenståande spørsmåla. Eg reknar også med at statsråden set seg godt inn i dei merknadene som på ein god måte skildrar semja mellom det breie fleirtalet her på Stortinget.

Statsråd Lubna Bobby Jaffery [10:24:09]: Jeg er glad for at komiteen i hovedsak støtter regjeringens forslag til hvordan endringsdirektivet til direktivet om audiovisuelle medietjenester, det såkalte AMT-direktivet, skal gjennomføres i norsk rett. Det blir gjort ved endringer i kringkastingsloven, bildeprogramloven, tobakksskadeloven, alkoholloven og legemiddeloven.

Forslagene i proposisjonen innebærer en omfattende modernisering av kringkastingsloven. Lovforslaget vil være positivt for norske mediebrukere. Det foreslås

bl.a. at alle fjernsynskanaler og audiovisuelle bestillingstjenester skal utforme programmene sine universelt. Endrede seervaner og TV-mediets sentrale betydning for folk flest tilsier at tiden er overmoden for å utvide kravene om universell utforming til å gjelde alle TV-tjenester. I dag er det bare NRK og de største fjernsynskanalerne som har krav til universell utforming. Det vil vi gjøre noe med, fordi det er viktig for å sikre et mer inkluderende samfunn. Det foreslås også at meldinger fra myndighetene som fjernsynstilbydere pålegges å sende i krisesituasjoner, skal utformes universelt.

Lovforslaget utvider kringkastingslovens virkeområde til å omfatte videodelingsplattformtjenester. Videodelingsplattformer er bl.a. sosiale medier der videoinnhold utgjør en vesentlig funksjon. Slike tjenester må bl.a. sørge for å treffe tiltak slik at barn ikke eksponeres for skadelig innhold. De mest brukte videodelingsplattformene er ikke etablert i Norge og vil derfor ikke omfattes av de foreslåtte norske reglene. Tjenester som er etablert i andre EØS-land, som f.eks. YouTube, må likevel følge AMT-direktivets regler. Medietilsynet vil kunne ha dialog med tilsynsmyndigheter i andre land for å sikre at tjenestene overholder direktivets regler, slik at også norske brukere beskyttes. Direktivet bidrar derfor til å beskytte barn og unge mot skadelig innhold på internett i Norge.

Lovforslaget stiller økte krav til uavhengighet for Medietilsynet, Helsedirektoratet og Direktoratet for medisinske produkter ved tilsyn med norske bestemmelser som gjennomfører AMT-direktivet. Det er viktig for å sikre befolkningens tillit til de audiovisuelle medienes uavhengighet.

Jeg er glad for at flertallet har lagt fram et forslag til investeringsplikt som balanserer hensynet til norsk audiovisuell produksjon og aktørene som blir pålagt nye forpliktelser. Investeringsplikten vil omfatte norske tilbydere og tilbydere etablert i andre EØS-stater, dersom de retter tilbudet mot et norsk publikum. Dette vil bidra til å sikre en stabil og forutsigbar finansiering av norske audiovisuelle produksjoner og slik stimulere til filmpolitisk måloppnåelse, kulturelt og kunstnerisk mangfold og språklig utvikling i Norge.

Investeringsforpliktelsen vil få positive ringvirkninger i form av økt produksjon av filmer og serier i Norge. Enkelte av aktørene som vil bli omfattet, investerer allerede betydelige beløp hvert år i norske filmer og serier, og de vil ikke berøres merkbart av reguleringen. Andre aktører tar ikke i dag et rimelig ansvar for å finansiere norske filmer og serier. Disse aktørene vil bli forpliktet til å investere i produksjon i det norske markedet, der de henter sine inntekter.

Presidenten [10:26:40]: Det blir replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [10:27:58]: La meg si gratulerer med dagen til statsråden.

Her er vi enige. Det som skiller denne lovbehandlingen fra de aller, aller fleste, er at arbeidet har skjedd her på huset og ikke i departementet. Derfor har jeg lyst til å utfordre statsråden først på dette med avtalefrihet. Der har vi en veldig tydelig merknad, som alle partier, bortsett fra Fremskrittspartiet, står bak, hvor vi skriver:

«Flertallet vil understreke at avtalefriheten er et klart utgangspunkt i norsk rett. Flertallet ønsker ikke å begrense avtalefriheten mellom partene i denne sammenhengen og understreker derfor at bestemmelsen, med tilhørende forskrifter, ikke skal legge begrensninger på hvilke typer avtaler tilbyder og uavhengig produsent kan inngå om deling av rettigheter.»

Da er spørsmålet til statsråden: Hvordan tolker hun komiteens veldig tydelige vektlegging av dette om avtalefrihet?

Statsråd Lubna Bobby Jaffery [10:28:09]: Det er helt klart at den tydelige merknaden fra Stortinget er noe departementet må følge opp når man skal utforme forskriften. Det tenker jeg ikke vil være noen stor utfordring i fortsettelsen av det arbeidet.

Tage Pettersen (H) [10:28:26]: Spørsmål to handler om nivået på – eller praktiseringen av – investeringsplikten. Vi har valgt å gå for en investeringsplikt, og vi har landet på 4 pst. Hvis det er en stor investering, har man også mulighet til å kunne få den godskrevet over de påfølgende årene – det man investerte i år én. De gangene man eventuelt ikke når 4 pst., står det noe i komiteens merknad om tvangsmulkt. Før man kommer til tvangsmulkt, er vel intensjonen at differansen mellom investeringsnivået og 4 pst. skal innbetales, f.eks. til Filmfondet, eller til et annet sted. Hva legger statsråden i vurderingen av den 4-prosenten?

Statsråd Lubna Bobby Jaffery [10:29:14]: Det er helt riktig at dette lovforslaget er utformet her i Stortinget, men også med bistand fra både Finansdepartementet og Kulturdepartementet.

Når vi skal skrive den delen av forskriften – for resten av disse endringene trer jo i kraft så fort som mulig – er jeg opptatt at vi må lage en egen forskrift på akkurat det som går på investeringsplikten, og som vi tar sikte på å innføre fra 1. januar 2026. Da vil vi måtte gå inn i dette, og vi ønsker dialog med bransjen på hvordan vi best kan sikre at de får mest mulig ut av denne investeringsplikten.

Alfred Jens Bjørlo (V) [10:30:02]: Eg vil også gratulere med dagen.

Så vil eg trekkje fram ein fleirtalsmerknad som ligg i innstillinga:

«Flertallet vil fremheve at en investeringsforpliktelse er et kulturpolitisk tiltak som må fungere i kompaniskap med andre tiltak rettet mot samme bransje. Flertallet viser videre til erfaringene fra andre europeiske land, der spesielt samspillet mellom nivået på en investeringsforpliktelse og nivået på filmincentivordningen er avgjørende. Flertallet vil på veien videre følge med på at disse to ordningene utfyller hverandre på en god måte.»

Nettopp dette med nivået på filminsentivordninga er ei sak som ikkje er løyst gjennom dette framlegget. Er statsråden enig i at det no framover blir viktig å styrkje filminsentivordninga ytterlegare, og at målet må vere å gjere dette til ei regelstyrt refusjonsordning?

Statsråd Lubna Bobby Jaffery [10:30:49]: Jeg vil benytte anledningen til å gratulere flertallet i Stortinget med den gode jobben som er gjort for at vi nå får dette til.

Så til spørsmålet fra representanten: Jeg er enig i at vi må se disse to tingene i sammenheng, men de virker på ulikt vis, det er det også viktig å understreke: Alle som produserer film i Norge, kan etter søknad få vurdert å få støtte fra filminsentivordningen. Det er ikke krav om norsk innhold, så i prinsippet kan Tom Cruise få masse penger og ta dem med ut av Norge. Dette med investeringsplikten vil gjøre at man vil skape norsk innhold. Det er viktig å se disse to tingene i sammenheng.

Jeg har jeg siden jeg ble kultur- og likestillingsminister vært helt tydelig på at mitt ønske er å øke insentivordningen. Det har jeg gjort én gang. Målet mitt er å gjøre det flere ganger, og så må vi komme tilbake til regelstyringen etter det.

Presidenten [10:31:43]: Replikskordskiftet er avsluttet.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Åse Kristin Ask Bakke (A) [10:31:59]: Eg tenkte eg skulle ta opp nokre viktige presiseringar i den nye lova, på vegner av saksordføraren. For det fyrste er fleirtalets vurdering, som mange har teke opp, at reglane er forholdsmessige, ikkje-diskriminerande og i tråd med AMT-direktivet.

Når det gjeld språk, vil forslaget etter fleirtalets vurdering bidra til å styrkje kulturelt og språkleg mangfald i både Noreg og Europa. Norske myndigheiter fører ein aktiv språkpolitikk ved å leggje til rette for bruk, utvikling og styrking av både bokmål, nynorsk, samiske språk og dei nasjonale minoritetsspråka kvensk, romani og romanes. Ei slik investeringsplikt varetek dette med eit

legitimt omsyn og sikrar eit minimum av produksjon for det norske språkområdet, noko eg meiner er forholdsmessig innretta for å oppnå dette målet. Det er ei løysing ikkje ulik det ein har i andre land i Europa.

Så vil eg presisere ein del av unntaka. I samsvar med endringsdirektivet er det lagt inn forslag om at tenester med låg omsetjing og lågt publikumstal skal bli unnateke frå plikta. Vidare er det òg gjort unntak for NRK AS og for tilbydarar som ikkje tilbyr spelefilm, dokumentarfilm, dramaseriar og dokumentarseriar. Enkelte høyringsinstansar har kritisert at investeringsplikta ikkje skal omfatte tilbydarar av fjernsyn, men lineære fjernsynskanalar blir jo unnateke på grunnlag av rimelegheitsvurdering i lys av føremålet med reguleringa og sikrar at aktørar som tener på å tilby audiovisuelle verk, i form av drama, film og dokumentarar, òg bør bidra til å produsere slike verk.

Eg må òg belyse at om det skulle vere tvil om vilkåra for investering, vil fleirtalet framheve at det i lova er etablert ein direkte samanheng mellom tenesta som blir omfatta, og type investering som skal telje, som investeringar i drama, dokumentarar og spelefilm. Det har heller ikkje vore intensjon om at det skal opnast for godkjenning av investeringar i f.eks. underholdningsprogram, realityshow o.l. Då vil effekten av investeringsplikta òg vatnast ut.

Som statsråden var inne på, vil regjeringa kome tilbake til dei meir konkrete avgrensingane i forskrifta, men la meg gjenta at fleirtalets føremål med lova er å sikre at dei aktørane som i dag tener pengar på å vise innhald i Norge, òg må bidra finansielt til produksjon her. Det er eg veldig glad for at vi får eit stort fleirtal for i dag.

Heilt avslutningsvis vil eg berre gjere merksam på at det i papirutgåva av innstillinga ved ein inkurie har blitt ein feil i lovforslaget på side 12. Der står det: «Ny § 22-2 skal lyde». Det skal rettast til «Ny § 2-22 skal lyde».

Presidenten [10:35:19]: Det er notert.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [10:35:26]

Innstilling fra næringskomiteen om Gründere og oppstartsbedrifter og Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alfred Jens Bjørlo, Sveinung Rotevatn, Guri Melby og André N. Skjelstad om faktisk å gjøre Norge til verdens beste land å starte og drive bedrift i (Innst. 128 S (2024–2025), jf. Meld. St. 6 (2024–2025) og Dokument 8:3 S (2024–2025))

Presidenten [10:35:50]: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil sju replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Solveig Vitanza (A) [10:36:21] (ordfører for saken):

Denne saken er også noe som gjør dette til en gledens dag, for i dag behandler vi Norges første stortingsmelding om gründere og oppstartsbedrifter. Regjeringen har ambisjon om at Norge skal være et av verdens beste land å starte og drive virksomheter i, og at flere gründere skal lykkes med å bygge gode og vekstkraftige bedrifter.

Norge står foran en krevende omstillingstid framover, og samfunnet trenger innovative og lønnsomme bedrifter i møte med disse omstillingene. Nye bedrifter er viktig for verdiskaping, gir arbeidsplasser, løser samfunnsproblemer og tilfører det norske samfunnet økt konkurransekraft. Gründerskap og etablering av bedrifter handler om privat initiativ, men som en del av en aktiv næringspolitikk ønsker regjeringen å legge til rette for at oppstartsbedriftene får utforske og prøve ut nye ideer, løsninger og teknologier i markedet. For regjeringen er det viktig å spille på lag med gründerne og oppstartsbedriftene for at det skal være lettere å lykkes. Innvasjon Norge kan rapportere om at for hver offentlige krone som legges inn fra virkemiddelapparatet, matches det med to kroner fra det private. Det viser at statens verktøykasse fungerer.

Jeg vil takke komiteen for samarbeidet i behandlingen av Meld. St. 6 for 2024–2025 og Venstres Dokument 8:3 S for 2024–2025. Vi har kommet fram til flere felles forslag, og det er fint. Med tanke på alle de forslagene som er fremmet, viser det at gründerskap vekker stort engasjement. Jeg vil også takke gründerne og andre aktører over hele landet som har bidratt med innspill og forslag til tiltak.

Selv om dette ikke er en budsjettbehandling, merker jeg meg at høyresiden også i denne saken er mest opptatt av skatt. Igjen er det formuesskatten som er den største fienden, selv om også de vet at formuesskatten er den mest omfordelende skatten vi har. Den er kanskje ikke perfekt, men det er de færreste skatter. Det å øke selskapsskatten for alle landets bedrifter for å gi lettelse for de 1 pst. med størst formuer mener ikke jeg er en god næringspolitikk, spesielt ikke for oppstartsbedrifter. Jeg vil også minne om at verdiskapingen i Norge er høy, det investeres i bedrifter over hele landet, og aldri før har det vært så mange unge gründere.

Meld. St. 6 for 2024–2025 presenterer helheten i regjeringens gründerpolitikk og peker framover. Vi må sørge for at flere kvinner tør å satse. Vi må få flere vekstkraftige bedrifter. Vi skal forenkle og styrke virkemid-

delapparatet. Vi skal legge til rette for bedriftsnettverk over hele landet og sørge for at det er enkelt å hente inn kompetanse fra inn- og utland.

Linda Hofstad Helleland (H) [10:39:32]: Det er riktig som saksordføreren sier, at dette er den første gründermeldingen – og for en gedigen skuffelse det var ved fremleggelsen! Da den tidligere næringsministeren reiste land og strand rundt og endelig tok seg bryet med å snakke til alle disse gründerne, var det ikke måte på hvilket ambisjonsnivå han la seg på. Han reiste rundt i startup- og gründermiljøene og fortalte at Norge skulle bli verdens beste land å starte bedrift i og være gründer i.

Så får vi en melding totalt blottet for ambisjoner. Hvordan vil denne meldingen og de tiltakene som ligger i den, ta norsk gründerkap fremover? Den vil gjøre sørgelig lite, for alt handler i utgangspunktet om å ha forutsigbarhet hvis man er næringsdrivende. Man må kunne ha en trygghet for at politikere ikke kommer og lager vanskeligheter som ikke er varslet, når man har investert kapital og investert mye av det man eier. Derfor er det for Høyre helt avgjørende at et konkurransedyktig skattenivå og forutsigbare rammevilkår skal ligge til grunn for å kunne starte og utvikle en bedrift i Norge.

Dessverre har vi sett det motsatte de siste årene. Uforutsigbarheten rundt rammevilkårene har skadet gründerne våre, skadet oppstartsmiljøene og -bedriftene. Det er stor bekymring, ikke bare hos bedriftene, men også ute i befolkningen, over at uforutsigbarheten og det økte skatte- og avgiftsnivået næringslivet har blitt påført av Arbeiderpartiet og Senterpartiet, svekker verdiskapingen. Det truer også arbeidsplassene. Derfor er det viktig at vi fjerner formuesskatten på arbeidende kapital, at vi får bedre opsjonsskatteordninger, at vi reverserer innstrammingene i exitskatten, og at vi får en raske behandling og mindre byråkrati for alle som skal etablere virksomhet. Vi må gjøre det lettere å rekruttere talenter fra andre land, og vi må sikre at de statlige virkemiddelaktørene utløser mer privat risikokapital.

Jeg er glad for de få punktene man har klart å enes om, og som tar dette et lite museskritt videre. Det er bra at det er flertall for det, men det er synd at hele tenkningen rundt hvordan man behandler våre gründerne og entreprenører, gjør det så vanskelig å hente inn ny kapital og investere i nye bedrifter.

Det ikke lenge til valget, så det er mulig at vi fra høsten av får en helt ny politikk for gründerne og startuper i Norge.

Jeg tar opp forslagene Høyre har sammen med andre i saken.

Presidenten [10:42:39]: Representanten Linda Hofstad Helleland har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Erling Sande (Sp) [10:42:52] (leiar i komiteen): Ein stor del av verdiskapinga og sysselsetjinga vi har i landet vårt, har vi fordi kloke og oppfinnsame personar har hatt ein idé om å skape noko som kan bli til nytte for fleire enn dei sjølve – og ikkje berre har dei hatt ideen, men dei har hatt mot til å realisere han gjennom å starte si eiga verksemd. Det er ein prestasjon i seg sjølv, men det er òg avgjerande viktig for oss som fellesskap at denne skaparkrafta og dette motet finst, for gjennom dette blir det skapt verdiar, det blir skapt sysselsetjing, det blir skapt innovasjon, og det blir skapt inntekter til fellesskapen. Meir enn det: Det blir skapt møteplassar, og det blir skapt servicetilbod, som aukar trivsel og livskvalitet i små og store samfunn i heile dette flotte landet vårt. Difor er det viktig at Noreg skal vere eit av dei beste landa i verda å realisere forretningsidéane sine i og starte ny verksemd i.

Det var difor viktig for Senterpartiet at den regjeringa vi var ein del av, løfta oppstartsbedrifter og gründerar høgare på den politiske dagsordenen. I dag har vi debatt om den fyrste stortingsmeldinga om gründerar og oppstartsbedrifter.

Gjennom politikk og forvaltning kan vi – og skal vi – leggje til rette for dei som ønskjer å skape si eiga verksemd. Det blir gjort veldig mykje godt arbeid rundt om i kommunar, gjennom fylkeskommunen og Innovasjon Noreg, i verkemiddelapparatet, for å sikre god rettleiing og startkapital til oppstartsverksemder. Vi veit òg at dette verkemiddelapparatet betyr noko for desse verksemdene. Mange av dei melder at verkemiddelapparatet har vore heilt avgjerande for at dei kom i gang med verksemda si.

Vi skal heile tida sjå på korleis vi kan leggje endå betre til rette: Er verkemiddelapparatet godt nok innretta? Treffer rådgevinga godt nok? Er det riktig utforma? Er verktøya for å få nødvendig startkapital godt nok utforma? Er lover og regelverk enkle og klare å forhalde seg til?

Senterpartiet ønskjer å sikre gode vilkår for oppstartsverksemder i heile landet. Vi veit f.eks. at kapitalen ikkje er jamt fordelt utover landet, og at nettverka ikkje er like sterke og gode alle plassar. I delar av landet blir difor den rolla verkemiddelapparatet spelar, endå viktigare.

Meldinga peiker på tre sentrale føresetnader: Kapital, kompetanse og nettverk – og det å ha tiltak for å styrkje oppstartsverksemdene rundt desse sentrale byggesteinane. Frå Senterpartiet si side er vi glade for at vi har løfta merksemda rundt gründerar og oppstartsbedrifter. Det er viktig for dei som har idéar, mot og vilje til å utvikle dei, men det er like viktig for oss som fellesskap, viss vi skal nå måla om å sikre sysselsetjing og verdiskaping i heile landet vårt.

Sivert Bjørnstad (FrP) [10:45:56]: Det var store forventningar til den første gründermeldingen noensinne,

og vi kan i dag si at det er bra at den har kommet, men at responsen i beste fall har vært laber. Regjeringen hadde mulighet til å endre kurs i nye og forsterkede løfter, følge opp ord med handling, men dessverre har alt dette uteblitt.

Komiteen hadde muntlig høring i saken, og det ville vært ren løgn å si at det var en begeistret forsamling som møtte til høringen. Med unntak av regjeringens kameralter i LO, som i beste fall var nøytralt vennlige, var samtlige andre aktører svært kritiske til den tapte muligheten dette representerer.

Det er lett å slutte seg til målet om at Norge skal være et av verdens beste land å starte og drive virksomhet i, men det er ikke lett å se hvilke handlinger som skal få oss dit. Vi er et stykke unna målet, og dessverre kommer vi neppe veldig mye nærmere etter debatten og viteringen i dag.

Hvis man ser på hva regjeringen foreslår av konkret politikk, er det som følger:

- «– evaluere det samlede tilbudet av møteplasser, arenaer og nettverk i hele landet i samarbeid med fylkeskommuner, kommuner og brukere
- måle utviklingen av andelen kvinnelige gründere i norsk næringsliv, og som andel av brukerne i virkemiddelaktørenes ordninger
- samarbeide med fylkeskommuner, kommuner og virkemiddelapparatet for å sikre gode distriktsrettede virkemidler for gründere og oppstartsbedrifter»

Med all mulig respekt for disse sikkert fine og flotte tiltakene: Det er ikke det som kommer til å hjelpe oss til å nå målet om at Norge skal være verdens beste land å starte og drive bedrift i. Det som langt de fleste peker på som den viktigste rammebetingelsen for norske oppstartsbedrifter, nemlig skatte- og avgiftspolitikken, nevner ikke regjeringen med et ord, i alle fall ikke av substans.

Fremskrittspartiet har derimot en rekke kraftfulle forslag for å nå målet om at Norge skal være det beste landet å starte og drive virksomhet i, både når det gjelder skatt, når det gjelder forenklinger, når det gjelder sosiale rettigheter for gründere, når det gjelder utdanningsløpet for å få flere til å bli nysgjerrig på nyskaping og gründerskap, og når det gjelder kapitalkrav. Dessverre blir de fleste av disse nedstemt av regjeringen og dens partnere, men heldigvis får vi flertall for noe, både med og mot Arbeiderpartiets stemmer – de kan riktignok trenere vedtakene, det vet vi at de er gode til. Dette viser i det minste en vilje blant stortingsflertallet til å få til noe, enten det er flere regulatoriske sandkasser, tekvisum, styrket bestillerkompetanse i offentlig sektor eller tiltak for at næringslivet skal oppnå målet om at 2 pst. av BNP brukes på forskning og utvikling. Dessverre er ikke det nok. Vi kommer dessverre ikke langt nok i dag.

Med det tar jeg opp Fremskrittspartiets forslag i saken.

Presidenten [10:49:00]: Representanten Sivert Bjørnstad har tatt opp de forslagene han refererte til.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:49:10]: Jeg vil starte med å takke for et godt samarbeid i komiteen, for til tross for de negative innleggene som har vært fra borgerlig side, har vi hatt et godt samarbeid. Det er også flertall for mye, som innstillingen viser.

Norge skal de neste årene gjennom en rask og omfattende omstilling. Både staten, næringslivet og private eiere må investere tungt i innovasjon, teknologi og nye forretningsmodeller, f.eks. innenfor digitalisering og sirkulærøkonomi. Når vi skal omstilles fra å være en oljenasjon, krever det både å styrke eksisterende næringsstruktur og å bygge ny. Norge må legge til rette med både infrastruktur og rammebetingelser som støtter oppunder gründere, oppstartsselskaper og vekstselskaper.

Norsk økonomi går overordnet sett bra, med høyt investeringsnivå og ikke minst høy sysselsetting. Næringslivets investeringer har aldri vært høyere enn de er nå, også hvis man ser bort fra olje og gass. Norge ligger gjennomgående høyt på internasjonale kåringer over gode land å drive næringsvirksomhet i, men selv om det er god tilgang på kapital i Norge, er det et problem at for mye av kapitalen – og særlig risikokapitalen – forsvinner inn i olje, i laks og i eiendom.

På den andre siden har Norge relativt få selskapsetableringer, men mange mindre bedrifter sliter med vekst og tilgang på risikovillig kapital i tidlige faser. Derfor må vi i større grad vri virkemiddelapparatet for bedre å stimulere til et større marked for risikokapital. SV mener Investinor i større grad må innrettes for dette og for fond-i-fond-investeringer. Staten kan ikke gjøre dette alene. Vi må jobbe sammen for å få mer privat risikokapital også.

Norge henger etter i den grønne omstillingen, og det er det som må prioriteres nå. Derfor må også virkemiddelapparatet vris over mot grønne investeringer. Det er ikke mulig å omstille næringslivet med bare generelle skattekutt, som høyresiden vil. Vi trenger et virkemiddelapparat som trekker den private kapitalen med seg, og som korrigerer for markedssvikt.

Myndighetene må også tilrettelegge for god tilgang på riktig kompetanse. Derfor er jeg veldig glad for at vi bl.a. får flertall og gjennomslag for å oppskalere Oslos Kompetansespor – som ble startet under den rød-grønne regjeringen – til å gjelde hele Norge, for å redusere ventetiden for arbeidstillatelse for høykompetent arbeidskraft.

Vi vil også sikre bedre velferdsordninger for gründere og selvstendig næringsdrivende, sånn at de som tar ri-

siko, får et litt bedre sikkerhetsnett. Dette er også avgjørende hvis vi skal få flere kvinnelige gründere. I tillegg må mer kapital dirigeres til kvinnelige entreprenører.

Med det tar jeg opp SVs forslag.

Presidenten [10:52:09]: Representanten Kari Elisabeth Kaski har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Hege Bae Nyholt (R) [10:52:21]: Når vi diskuterer gründerpolitikk i denne salen, skulle man tro at det eneste som betyr noe for å skape nye bedrifter i Norge, er kutt i formuesskatten, men la oss snakke om de virkelige fortrinnene Norge har som gründernasjon. Vi har en av verdens best utdannede befolkninger, finansiert av fellesskapet gjennom velferdsstaten. Vi har arbeidstakere som gang på gang rangeres blant verdens mest produktive og kompetente. Vi har et samfunn med høy tillit, god digital infrastruktur og et velfungerende rettssamfunn. Ikke minst: Vi har et sikkerhetsnett som gjør at folk faktisk tør å ta risikoen ved å starte for seg selv. Dette er de reelle forutsetningene for gründervirksomhet i Norge, forutsetninger som er bygd opp av fellesskapet, og som vi må verne om og videreutvikle.

Norge står samtidig overfor store utfordringer knyttet til økonomisk ulikhet, svekket norsk eierskap og behov for et mer demokratisk næringsliv. Midt i denne situasjonen har vi en undervurdert løsning som fortjener langt større oppmerksomhet, samvirkemodellen. I dag har norske samvirker over tre millioner medlemmer, 88 000 ansatte og omsetter for 250 mrd. kr årlig. Virksomheter som Coop, OBOS, Tine og Felleskjøpet viser hvordan medlemseide virksomheter kan kombinere effektiv drift med samfunnsansvar og lokal forankring. Dette er bedrifter som har eksistert i generasjoner under demokratisk medlemskontroll, mens mange andre norske bedrifter har blitt kjøpt opp av utenlandske eiere.

Samvirkemodellen har vist seg å være robust i krisetider. 2025 er utpekt av FN som det internasjonale året for samvirker. Det er en gylden anledning for Norge til å styrke og videreutvikle den demokratiske organisasjonsformen. Over en milliard mennesker globalt er medlemmer av samvirker, fra India og Japan til Italia og Frankrike. Dette viser samvirkemodellens betydning som demokratisk organisasjonsform.

Skal vi lykkes med å styrke samvirkemodellen i Norge, må vi handle. Lovverket for samvirker har ikke holdt tritt med moderniseringen av aksjeloven. Det skaper unødvendige hindringer for dem som ønsker å velge denne eierformen. Vi ser det på flere områder. Mens aksjeselskaper kan kommunisere digitalt etter en enkel beslutning i styret, må samvirker innhente aktivt samtykke fra hvert enkelt medlem. Mens aksjeselskaper kan få kapitalinnskudd bekreftet av både banker, advokater og regnskapsførere, er samvirker låst til kun å bruke banker.

Dette er forskjellsbehandling uten saklig grunn, som påfører samvirker unødvendige kostnader og byråkrati. Det er på høy tid at regjeringen prioriterer og moderniserer samvirkeloven i samme tempo som aksjeloven. Rødt har fremmet flere konkrete forslag, som jeg opplever ble tatt opp av forrige taler. Mens gründerdebatten ofte handler om individuelle gründere og tradisjonelle selskaper, representerer samvirkemodellen en mulighet for kollektivt entreprenørskap, der flere går sammen om å løse felles utfordringer.

Alfred Jens Bjørlo (V) [10:55:25]: «Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus», skreiv den romerske poeten Horats for 2 000 år sidan, eller for å omsetje det til norsk: «Fjellene har veer, men de kommer bare til å føde en skarve mus.»

Historia om regjeringas gründermelding er historia om berget som fødte ei mus. Det er historia om enorme ambisjonar frå føregåande næringsminister om å gjere Noreg til verdas beste land å skape og byggje bedrifter i. Det er historia om ein prosess som sette heile Næringslivs-Noreg i sving med høyringsmøte over heile landet, med innspelsrundar med over 150 skriftlege innspel og eit enormt tilfang og engasjementet ute i Gründer-Noreg for endeleg å få vere med og setje ei retning som kan få oss ut av dvalen i Noreg når det gjeld gründerkap og nyskaping.

Den stortingsmeldinga som kom frå regjeringa, er tom for praktiske tiltak og konkrete tiltak som verkeleg monnar. For å seie det med regjeringa sjølv, slik det står i meldinga på side 118:

«Det er ikke foretatt en fullstendig samfunnsøkonomisk analyse av de samlede tiltakene som foreslås i denne stortingsmeldingen. Mange av tiltakene har ingen, eller begrensede administrative konsekvenser, og vil kunne dekkes innenfor gjeldende budsjetttrammer i de berørte departementene.»

Dette er ikkje godt nok. Difor er det vi i Venstre har laga vår alternative gründermelding, som har blitt behandla i Stortinget saman med regjeringa si gründermelding, der vi faktisk ikkje berre har lese høyringsinnspela, men vi har prøvd å forstå kva som står der, og prøvd å føreslå praktisk politikk bygd på det. Det handlar om skatt, ja, for skattepolitikken er ein del av vilkåra for nyskaping og gründerkap i Noreg, men det handlar ikkje berre om skatt. Det handlar også om betre permisjonsordningar, sosiale rettar for gründerar, å forenkle og avbyråkratisere arbeidsmiljølova, å oppheve forbodet mot inn- og utleige av arbeidskraft, betre statleg kapitaltilgang til oppstartsselskap, fleire studieplassar innfor IKT og teknologifag og veldig mykje anna.

Likevel konstaterer vi at regjeringspartiet Arbeidarpartiet seier nei til 49 av 50 konkrete forslag i Venstres gründermelding. Det seier eigentleg alt.

Desto gledelegare er det at ein i komiteen, som representanten Kaski var inne på, har arbeidd konstruktivt og godt. Eg vil gje honnør til representantar frå særleg Framstegspartiet, SV, Miljøpartiet Dei Grøne og også Høgre for å vere med og støtte ein del forslag og få nye framlegg på bana, som særleg Framstegspartiet har gjort. Det er eit engasjement i denne salen for ein betre gründerpolitikk. Venstre skal føre an vidare.

Presidenten [10:58:30]: Representanten Alfred Jens Bjørlo har tatt opp de forslagene han refererte til.

Rasmus Hansson (MDG) [10:58:51]: I 2008, rett før finanskrisen, var Exxon Mobil verdens største selskap målt i markedsverdi. I Skandinavia var StatoilHydro størst. Nå, i 2025, er Exxon Mobil ute av verdens topp 10-liste. Danske Novo Nordisk er fire ganger mer verdt enn Equinor, og Spotify er kjempestore.

I Norge er Equinor fortsatt suverent størst. Mens næringslivet i land rundt oss forandrer seg i full fart, ligger Norge fortsatt stille i det Abelia kaller sardinboks-økonomien: Olje, fisk og metall dominerer vårt næringsliv som før. Nå er verden på vei inn i en endring som tegner til å bli direkte brutal. Da er det viktigere enn noensinne at norsk næringsliv fort omstiller seg til mye grønnere og mye mer sirkulære modeller.

Det er bra at både regjeringen og Venstre nå fremmer forslag om et bedre grunnlag for gründerskap i Norge. Både Miljøpartiet De Grønne og næringslivet ønsker dette velkommen, men både vi og de hadde jo håpet på mye mer enn det regjeringen legger fram. Venstres mange forslag mottas med mer entusiasme, og Miljøpartiet De Grønne er med på og støtter mange av dem, men både regjeringen, Venstre og selvfølgelig Høyre og kompani lister seg fortsatt stille forbi hovedproblemet, som er det digre fossile som holder norsk gründerskap nede: den norske oljeøkonomien.

Tiltakene som foreslås i denne meldingen, får begrenset effekt så lenge det er oljesektoren som legger premissene for økonomi og næringsstruktur i Norge, og så lenge forventningen om superprofitt og ledende lønninger suger til seg folk, kapital og politisk tenking. Oljedominansen er fortsatt en klam tåke over norsk gründerskap. Alle tall viser at besvergelsene om å bygge det sirkulære Norge på oljens skuldre har frontkollidert med en virkelighet der både et politisk flertall og oljevirkomheten selv bruker oljesektorens dominans til å opprettholde oljesektorens dominans.

Den viktigste forutsetningen for å øke gründerskapet i norsk næringsliv er at vi vedtar en plan for å fase ut norsk petroleumsvirkomhet på en systematisk og ansvarlig måte. Dette har Miljøpartiet De Grønne foreslått på Stortinget flere ganger. En sann plan for utfasing vil være det startsignalet næringsliv, samfunn, politikk og

økonomi trenger – om at Norge endelig skal komme i gang med å legge om til den grønne og sirkulære økonomien det snakkes så mye om, men som regjeringens gründermelding ikke gir oss.

Statsråd Cecilie Myrseth [11:01:56]: Selv om det tegnes mange mørke skyer over hva som er lagt fram og ikke, vil jeg starte med å takke for engasjementet i denne salen. Jeg vil også takke Venstre for å ha lagt fram mange forslag. Det bidrar til en viktig debatt.

Regjeringen er stolt over å ha lagt fram den første stortingsmeldingen om gründere og oppstartsbedrifter. Den har som mål å styrke norsk næringsliv, innovasjon og gründerskap. Målet er at Norge skal være et av verdens beste land både å starte og å drive virksomhet i.

Vi kan ikke stikke under stol at vi har noen ganske turbulente år bak oss. Norge og verden har blitt utfordret av internasjonale kriser, uro, pandemi, krig i Europa, energikrise, prisvekst og klimaendringer, og nå står vi oppi en ganske krevende handelssituasjon også.

Skal vi løse de utfordringene, trenger vi også gründere. Vi trenger dem som vil starte bedrifter, for å sikre både seg selv, sitt eget levebrød og kanskje til og med ansette flere. De utgjør også brorparten av norsk næringsliv og betyr mye for den samlede verdiskapingen. Vi trenger vekstgründere, de som utfordrer det etablerte og introduserer nye løsninger.

Med denne stortingsmeldingen ser vi framover. Vi presenterer en helhetlig politikk for å gi gründere og oppstartsbedrifter enda bedre tilgang til de tre mest sentrale byggsteinene på veien fra idé til bedrift. Det er kapital, det er kompetanse, det er nettverk.

Meldingen presenterer over 50 tiltak for å møte gründernes behov og legge til rette for at flere oppstartsbedrifter skal kunne vokse. Det inkluderer satsing på kvinner, bedre tilbud i hele landet og forenkling. Målet er å skape et Norge hvor innovative idéer blir til virkelighet, og at flere gründere skal lykkes med å bygge gode og vekstkraftige bedrifter.

I krevende tider har regjeringen også prioritert gründere. Vi har over flere år styrket gründerfinansieringen i Innovasjon Norge, vi har styrket Investinor og Nysnø. Jeg er glad for at vi gjennom arbeidet med denne meldingen også fokuserte på Norges politikk for gründere og oppstartsselskaper. Det har vært og er mye engasjement.

Det er ikke sånn at man kan løse alle utfordringer med bare å kutte i skattene. Dette er heller ikke et budsjett, det er en stortingsmelding. Jeg er glad for engasjementet, jeg er glad for de debattene vi har hatt, og ikke minst de debattene vi skal ha, for dette er også en del av en større helhet i næringspolitikken.

Presidenten [11:04:47]: Det blir replikkordskifte.

Sveinung Stensland (H) [11:05:05]: Statsråden var inne på det – vi har alle et mål om at Norge skal være verdens beste land å starte og drive bedrifter i.

Abelia sa under budsjettøringen i høst at gründere er i ferd med å bli vår største nye eksportvirksomhet. Oppstartsfirmaer rapporterer om at de har store problemer med å tiltrekke seg risikokapital, og det er også vanskelig å få utenlandsk ekspertise til Norge. Det var også et stort tema på Norway Life Science-konferansen som har gått av stabelen denne uken. I bunn og grunn handler dette om skattesystemet. Det handler om tilgangen på kapital, og kapital vet vi flytter ut av landet på grunn av skattesystemet. Det handler også om beskatningen av folk som har gode ideer, det handler om exit-skatt, og det handler om mye annet.

Er næringsministeren enig i at skattesystemet spiller en rolle i tilgangen på privat risikokapital og tilgangen på ekspertise og høyt utdannet personell i Norge?

Statsråd Cecilie Myrseth [11:06:05]: Skattesystemet er viktig for alt vi gjør i Norge, også for næringsutviklingen, men det kan ikke være slik at hver gang man skal peke på en utfordring eller løse et problem, er svaret at man skal kutte i skattene. Det er jeg ikke enig i. Det er mange ting som skal til for å få bedrifter både til å starte opp og til å vokse.

Man kan spørre seg: Det partiet representanten Sveinung Stenslands parti eventuelt skal danne regjering med og bli ledet av, vil jo ikke ha noen av de virkemidlene som vil bidra til å styrke kapitaltilgangen også for oppstartsbedrifter. Det er viktig og riktig at vi har et virkemiddelapparat som bidrar over hele landet til å sikre arbeidsplasser i både store og små samfunn, men det er alltid slik at det er privat kapital som skal lede an.

Sveinung Stensland (H) [11:06:58]: Her er vel ikke situasjonen at skattesystemet er problemet, det er skattesystemet som har skapt problemet. Det er et problem at risikokapital rømmer landet. Det er et problem at gründere rømmer landet. Dette problemet er skapt gjennom et skattesystem som ikke stimulerer til den typen virksomhet.

Jeg har et annet spørsmål, og det gjelder Norway Life Science, som var en veldig god konferanse, der også statsråden var til stede i går morges. Det var et sterkt ønske fra alle aktørene der at Norge skulle ta lærdom av Sverige og Danmark og innføre en Life Science-strategi. I Danmark har den i dag en eksportverdi på 175 mrd. kr, og de har mål om å doble, til 350 mrd. kr. De siste tallene viser at Norge ligger på i størrelsesorden 27 mrd. kr, stort sett legemiddeleksport.

Er statsråden enig i at det er behov for en Life Science-strategi i Norge?

Statsråd Cecilie Myrseth [11:07:56]: Jeg kommer i hvert fall ikke i et replikkordskifte til å ta stilling til om vi skal ha en strategi for det, men helsenæring generelt er veldig viktig for Norge. Vi eksporterer veldig mye gjennom helsenæringen, og det er også en av eksportsatsingene i hele Norge, som denne regjeringen fokuserer på.

Det er riktig at man også kan benytte seg av de virkemidlene vi har i dag, når man skal få helsenæringen til å vokse.

Sveinung Stensland (H) [11:08:24]: Jeg har forståelse for det, men det var altså en sentral del av møtet denne uken, og jeg tok sjansen på å spørre. Jeg håper statsråden blir enig når hun har tenkt seg om.

En helt annen ting jeg gjerne skulle spurt om, gjelder andre deler av denne virksomheten. Vi trenger altså mer kapital, vi trenger flere som vil satse. Mener statsråden at Investinor og Nysnø, som ble trukket fram i statsrådens innlegg, og også Argentum, er egnede virkemidler for å hjelpe gründerbedrifter i Norge? Er det risikokapital fra Investinor, Argentum og Nysnø som er løsningen for regjeringen for å sikre at vi får flere gründerbedrifter i Norge?

Statsråd Cecilie Myrseth [11:09:16]: Det er ikke én ting som er løsningen for gründerbedrifter i Norge, det er en helhetlig politikk, en som handler om alt fra at vi har gode sosiale nettverk, at vi har utdanning og til at vi har studieplasser, at vi driver med forskning og innovasjon, og at man har tilgang på virkemidler over hele landet så man kan lykkes, ikke bare én plass, men over alt. Vi har styrket disse virkemidlene, for vi har tro på en aktiv næringspolitikk hvor staten stiller opp, men stiller krav, og hvor det er privat kapital som skal lede an. Derfor har vi i løpet av vår periode styrket både Nysnø og Investinor.

Sivert Bjørnstad (FrP) [11:10:03]: Mitt spørsmål er ganske enkelt og konkret, i håp om å få et enkelt og konkret svar. Det er som følger: Hvis statsråden skal trekke fram ett tiltak som presenteres i denne meldingen, hvilket tiltak vil hun peke på som det viktigste for å nå målet om at Norge skal være et av landene i verden hvor det er enklest å starte og drive bedrift?

Statsråd Cecilie Myrseth [11:10:31]: Det er ganske stor forskjell på hvordan man tenker politikk i Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet, for det finnes ikke ett enkelt enstavelsesord for å løse en utfordring eller utvikle politikk eller næring. Det er en helhet i det, og det har vi presentert i denne meldingen som en helhet. Det er kapital, kompetanse og nettverk – det å sikre det over hele landet – som kommer til å utgjøre de endringene

man trenger. Vi har f.eks. gjort slik at Investinor gjennom pensjonskasser kan tiltrekke seg mer kapital. Det er ett enkelt tiltak. Vi har fokusert på kvinnelige gründere, for vettet er jevnt fordelt i dette landet. Vi trenger også at flere kvinner kan og tør å satse. Jeg mener det er en helhet i denne politikken som henger sammen med annen næringspolitikk vi leverer. Det skal ikke minst komme en industrimelding i løpet av våren, som også er viktig inn i dette arbeidet. Alt henger altså sammen med alt.

Sivert Bjørnstad (FrP) [11:11:28]: Det er vi selvfølgelig enig i, men det er klart at når regjeringen leverer en stortingsmelding med en rekke «regjeringen vil»-punkter, hadde det vært interessant å høre hvilke av de «vil»-punktene som vil bidra til at vi når dette målet. Opposisjonen fremmer et forslag som sannsynligvis får flertall, om at regjeringen må komme tilbake med tiltak for å se hvordan vi kan nå målet om at næringslivet skal investere mer i forskning og utvikling, altså at næringslivet når målet om at 2 pst. av BNP skal gå til forskning og utvikling, FoU. Hvorfor har statsråden anbefalt sine representanter her i Stortinget å stemme imot det forslaget?

Statsråd Cecilie Myrseth [11:12:16]: Vi har levert 50 tiltak i denne meldingen. Noe av det første jeg gjorde da jeg ble næringsminister i april i fjor, var å være med og lansere en strategi for næringsrettet forskning hvor nettopp dette målet er satt. Der viste vi til ulike tiltak for å få opp FoU i næringslivet og øke andelen til 2 pst., så der mener vi at vi har levert. Jeg har såpass tiltro til og respekt for denne salen at mine partikolleger her får ikke instruks fra statsråden – de klarer å tenke selv.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [11:13:00]: Det vi er enige om her, er behovet for mer risikokapital. Der det ser ut til å være en form for uenighet, er virkelighetsbeskrivelsen rundt det. Det er jo nok kapital i Norge, og vi vet fra både tidligere og nå at tilgangen på kapital er god. Spørsmålet er bare om det er den riktige kapitalen – om det er risikokapital som dirigeres dit vi vil. Dette er ikke en utfordring staten kan løse alene, men staten kan gå inn og korrigere markedssvikt.

Mener statsråden det er nødvendig å korrigere markedssvikt for å få mer risikokapital på plass? Hvordan vil statsråden bidra til at det igjen kan generere mer privat risikokapital, som vel må være målsettingen framover?

Statsråd Cecilie Myrseth [11:13:53]: Det er ikke alt man løser gjennom en stortingsmelding. Det er veldig mange områder i politikken som omtales ikke minst i det arbeidet som har skjedd i Stortinget. Veldig mange av de forslagene som har kommet her, handler om skat-

tesystemet. Veldig mye av det ligger på finansministerens bord, og jeg er sikker at han kommer til å ta en aktiv rolle når det gjelder næringsutviklingen. Jeg er opptatt av at vi har virkemidler som treffer, at de kapitalvirkemidlene vi har, treffer riktig, også med tanke på den omstillingen vi står overfor når det gjelder nullutslipp, og når det gjelder digitale løsninger. Det skal vi også ta opp i annen politikk framover, men det er viktig for oss at det er den private kapitalen som skal lede an. Staten skal være med og ta noe risiko, men det må være riktig risiko.

Alfred Jens Bjørlo (V) [11:14:53]: Eg merkar meg at statsråden, sjølv på ei direkte utfordring, ikkje kan trekke fram eit einaste konkret tiltak som er særskilt viktig i denne meldinga, men konsekvent seier at det er heilskapen som er viktig. Dette er jo ein heilskap der skattepolitikk er sett på sidelinja, forskingspolitikk er sett på sidelinja – det er i det minste ein veldig avgrensa heilskap vi her snakkar om. Det som for meg då blir endå meir merkeleg – når statsråden ikkje vil snakke om enkelttiltak, men berre er oppteken av heilskapen – er at ho likevel skriv i meldinga at det ikkje er «foretatt en fullstendig samfunnsøkonomisk analyse» av heilskapen som blir føreslått. Om det ikkje er enkelttiltaka som er viktige, men berre heilskapen, kvifor har ein ikkje sørgt for i det minste å gjere ein samfunnsøkonomisk analyse av den heilskapen som er så viktig?

Statsråd Cecilie Myrseth [11:15:50]: Jeg tror ikke vi skal prøve å fordumme debatten på den måten at jeg som statsråd ikke kan trekke fram ulike tiltak i meldingen. Vi tenker åpenbart annerledes når det gjelder politikk. Vi har vist til mange enkelttiltak, og de har også vært referert til, men når man sier hva som er det viktigste, hva som skal både utvikle næring og gjøre det bedre å være gründere, er det åpenbart at det ikke er ett enkelt svar på det. Det er en helhet i politikken. Representanten vet like godt som meg at dette er en stortingsmelding, ikke et budsjett, så dette er en helt ordinær måte å gjøre det på.

Presidenten [11:16:26]: Replikordskiftet er avsluttet.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Rune Støstad (A) [11:16:44]: Norge står overfor store omstillinger, økende internasjonal usikkerhet og en aldrende befolkning, og behovet for en grønn omstilling utfordrer oss. Framtiden skapes ikke av å sitte stille, den formes av ideene, innsatsen og viljen til alle som satser. Derfor setter vi i Arbeiderpartiet gründere og nye arbeidsplasser høyt på dagsordenen.

Norges første gründermelding legger grunnlaget for at Norge skal være et av verdens beste land å drive og starte bedrift i. Skape og dele er kjernen i Arbeiderpartiets politikk. Lønnsomme arbeidsplasser er fundamentet for god velferd i Norge. Jeg er glad for at komiteen har samlet seg om flere forslag i denne runden.

Alfred Jens Bjørlo i Venstre sammenligner meldingen med en mus. Ja, selv Bjørlo var en liten gutt en gang, og de fleste industrieventyr starter i det små. Det vi behandler nå i dag, er en melding som skaper en retning, som legger grunnlaget for en retning. Nå starter arbeidet med å implementere dette, bl.a. gjennom framtidige budsjetttrunder.

Det er ikke så svart som høyresiden skal ha det til. I fjor ble det etablert over 62 000 nye foretak, aldri før har det vært så mange unge etablerere. Norge er et land der folk tør å satse, og denne gründermeldingen inneholder over 50 ulike tiltak for å styrke gründerpolitikken. Kapital, kompetanse og nettverk er sentralt.

Innovasjon Norges oppstartsfinansiering og Investinor blir styrket og sikrer norsk deltakelse i InvestEU, som kan utløse opptil 70 mrd. kr i nye investeringer. Vi legger 5 mrd. kr på bordet til grønne industriprosjekter og styrker rådgivning og kompetanseutvikling over hele landet.

Grønn omstilling er vår største utfordring, men også vår største mulighet. I vårt veikart for grønt industriløft er 96 av 150 tiltak allerede gjennomført. Offentlige anskaffelser vektlegger nå klima og miljø med minst 30 pst., som skaper markedsmuligheter og bærekraftige bedrifter.

Framtiden bygges av dem som tør å satse. Arbeiderpartiet skal fjerne hindringer, skape muligheter og heie på dem som vil bygge nytt. Vi forenkler selskapsregistreringen, og målet er at det skal ta maks 24 timer å etablere en bedrift. Heia alle gründerne, heia alle som vil starte selskap og bedrift i Norge, for når flere lykkes, vinner hele Norge.

Sveinung Stensland (H) [11:19:52]: En liten «disclaimer» i starten: Jeg har selv vært med på å starte et par bedrifter, og jeg kan med sikkerhet si at gründerne ikke er så veldig opptatt av stortingsmeldinger. De er opptatt av rammebetingelser, av skattesystemer, av et effektivt virkemiddelapparat og ikke minst av tilgangen på kapital. Det er som regel mangel på kapital i kritisk fase som knekker bedriften i oppstartsfasen.

Jeg ble inspirert av representanten Kaskis innlegg. Hun snakket litt om privat risikokapital. Der er vi enige om utfordringen. Det er jeg helt sikker på. Som jeg også var inne på i replikkordskiftet, er jeg opptatt å kunne tiltrekke oss internasjonal kompetanse. Senest i går hørte jeg en tidligere London-basert investor innenfor dette

feltet som sa det er helt umulig i dag å trekke til seg utlendinger. De tør ikke komme til Norge for å jobbe.

Det er også veldig krevende å bygge kapital i Norge, og det handler om skattesystemet – enkelt og greit. Når vi snakker om helheten, må vi faktisk begynne med skattesystemet. Det er en veldig viktig del av helheten. Om det er finansministeren eller næringsministeren som har ansvaret, kan vi ikke snakke om gründerpolitikk uten å snakke om skattesystemet.

Det ble snakket om å korrigere en markedssvikt. Markedssvikten oppstår jo på grunn av skattesystemet, så hvis vi vil korrigere markedssvikten, må vi korrigere skattesystemet. Næringsministeren får tillate oss å snakke om det, når temaet i dag er gründerne og oppstartsbedrifter. Vi kan ikke ha den debatten isolert fra skattesystemet.

Noe annet som opptar meg, er at vi i flere tilfeller hører om gode ideer som finnes opp i Norge, vi er veldig gode på grunnforskning, det kommer mye bra ut, innovasjoner kommer på løpende bånd, men vi er for dårlige til å ta i bruk norske innovasjoner i offentlige innkjøp. Vi må bruke mer ressurser på innovative innkjøp. Det er ikke vits i å bruke masse penger på støtte til innovasjon når vi ikke har råd til å bruke innovasjonene når de har oppstått. Den beste støtten vi kan gi til dem som finner opp nye ting, er å kjøpe det de faktisk har funnet opp.

Vi har nå en situasjon, der vi f.eks. innen legemiddelfeltet, som jeg kjenner ganske godt, er helt nederst i Europa i å ta i bruk nye ting, mellom Ungarn og Romania på statistikken. Hva betyr det? Det betyr at folk ikke legger så mye forskning til Norge, og da får man også et mindre forskningsmiljø, og det blir vanskeligere å spinne ut nye selskaper. Vi må bli bedre til å ta i bruk nye produkter, vi må bli bedre til å ta i bruk f.eks. registerdata, som er et stort fortrinn, og vi må ha et skattesystem som tiltrekker oss kapital og talenter, ikke det motsatte.

Tobias Hangaard Linge (A) [11:22:55]: Det kan nærmest virke som høyresidens eneste ønske med gründerpolitikken er at vi skal ha den neste Jeff Bezos, Mark Zuckerberg eller Elon Musk. Det er fullt mulig, og vi blir selvfølgelig veldig glade om vi også kan skape gode tekeventyr, men gründerne er mer enn bare tekbedrifter. Det er den lokale strikkebutikken, bakeren på hjørnet, møbelprodusenten, bedriften som produserer eksplosivsikre lysskilt til flyindustrien og oljebransjen, klesdesigneren – gründerne strekker seg over en lang, lang rekke ulike virksomheter og ideer. De fortjener at debatten ikke reduseres til kun snakk om exitskatt og formuesskatt.

Det er ganske mange myter og vrangforestillinger, og jeg vil også si feilaktige skildringer av hva skattepolitikken faktisk betyr, og hva den faktisk innebærer. Jeg

har sett mange regneeksempler de siste månedene på LinkedIn om hvor høyt skattetrykk en del folk angivelig skal få om man bare får litt risikokapital inn fra enten en norsk eller en utenlandsk investor. Vi må ikke glemme at formuesskattegrunnlaget er vesentlig lavere enn det markedsverdiene til bedrifter er. Selv med det lave og veldig gunstige formuesgrunnlaget gis det en verdsettelsesrabatt på 20 pst., og av det skal det altså betales en skatt på 1 pst. For de aller fleste gründerbedrifter er det en forsvinnende liten regning og vil i stor grad ikke bety veldig mye for om bedriften lykkes eller ikke.

Den skatten som er mest skadelig for verdiskaping, er selskapsskatten. Konsekvensen av Høyres politikk er at man setter selskapsskatten i spill, hvor den potensielt sett kan økes. Jeg vil mye heller ha stabile skattevilkår som treffer alle bedrifter, enn å fjerne en formuesskatt på arbeidende kapital, hvor 90 pst. av kuttet vil gå til 1 pst. av de rikeste i landet. Alle som har gått på grunnskolen, skjønner at med det regnestykket er det en veldig liten sum som vil komme gründerne til gode.

Det vi må begynne å snakke om, er rammevilkårene i form av hva det faktisk betyr å skape virksomhet i Norge. Det handler om å ha et utdanningssystem som gjør at vi får den kompetansen vi trenger til de næringene vi har lyst til å satse på framover. Som tidligere representanter har vært inne på, handler det også om at vi må ha det sosiale sikkerhetsnettet som gjør at folk tør å satse, både menn og kvinner, som vet at fellesskapet står der og ta dem imot hvis de ikke lykkes. Det handler også om å ha et virkemiddelapparat som stiller opp med kapitalen, enten det er i oppstartsfasen, når man skal oppskalere virksomheten, eller når man skal drifte den i år framover. Det er det denne meldingen handler om, og det er det vi burde snakke mer om.

Solveig Vitanza (A) [11:26:15]: Som jeg sa tidligere: I dag behandler vi en stortingsmelding som skal peke framover. Det er veldig mye svartmaling her om hvor umulig det er å være gründer i Norge. Det vi vil, er å fortsette å ha gode innspillsmøter med gründerne og oppstartsbedrifter for kontinuerlig å forbedre deres vilkår. Jeg mener at gründermeldingen har mange gode tiltak. Vi kunne sikkert ha hogd enda flere tiltak inn i stein i denne meldingen, men er det noe vi har opplevd de siste årene, er det at næringspolitikken må forholde seg til de kontinuerlige endringene som skjer i forbindelse med både disruptiv innovasjon, handelspolitikk, nye forretningsmodeller og ikke minst den geopolitiske situasjonen. Denne meldingen viser til en helhetlig gründerpolitikk. Vi skal fortsette å heie på enhver gründer og sørge for at målsettingen skal være at Norge skal være det beste landet å starte og drive virksomhet i.

Jeg er fornøyd med at næringskomiteen har kommet fram til felles forslag i innstillingen. Tilgang til høykompetent spisskompetanse er kritisk for mange oppstartsbedrifter. Lang behandlingstid for oppholdstillatelse for arbeidskraft utenfor EØS skaper unødvendige flaskehalser. Jeg er derfor glad for at det blir flertall for forslaget om å få ned saksbehandlingstiden for arbeidstillatelse for høykompetent arbeidskraft fra tredjeland. I tillegg har vi blitt enige om at vi skal fortsette å holde trykket oppe for å styrke bestillerkompetansen i offentlig sektor knyttet til digitalisering og innovative løsninger.

Som en stemmeforklaring, kanskje, får jeg legge til at jeg stusser litt over at det er mange partier som snakker om at vi skal forenkle og sørge for mindre byråkrati osv., samtidig som flertallet nå fremmer forslag der vi skal bidra til at næringslivet oppnår målet om at 2 pst. av BNP brukes på FoU. Det er selvsagt et mål Arbeiderpartiet deler, og som vi har i Hurdalsplattformen og i parti-programmet vårt, men det framstår som veldig dobbeltarbeid, siden regjeringen for under ett år siden la fram en strategi for å øke næringslivets investeringer i FoU med akkurat den samme målsettingen. Denne strategien har blitt godt mottatt, og her legger vi opp til at partene i arbeidslivet skal involveres i de konkrete tiltakene.

Til sist vil jeg bare oppfordre alle her til å slutte å svartmale hvor forferdelig det er å være gründer. Jeg vil at vi heller skal heie på alle gründerne. Gründerskap handler om motivasjon og pågangsmot, så: Heia gründerne, dette får vi til!

Alfred Jens Bjørlo (V) [11:29:14]: Det er litt fascinerende at alle talarane til Arbeidarpartiet i denne saka begynner med å seie at gründerpolitikk handlar om mykje meir enn skatt, og at vi ikkje berre må fokusere på skatt, for så å bruke det meste av innlegget sitt til å snakke om nettopp skatt. Det er ikkje utan grunn. Eg skal gje statsråden rett på eitt punkt, og det er at det er heilskapen i politikken som er viktig for evna til ikkje berre å starte bedrifter, men òg for å byggje bedrifter og byggje dei store. Då er dei samla rammevilkåra – ikkje minst den samla skattepolitikken og i kva grad skattepolitikken er føreseieleg – heilt avgjerande.

Difor vil eg framheve mindretalsframlegg nr. 2, som Venstre er ein del av, der vi ber regjeringa fremje ein heilskapleg strategi, med ein ambisiøs tidsplan, for korleis norske eigarar og bedrifter skal kome minst like godt ut når det gjeld skatt, som konkurrentar i våre nordiske naboland. Der er vi ikkje i dag, og det er dramatisk. Det får vi tilbakemeldingar om frå gründerar i dei aller fleste bransjar og oppstartsbedrifter over heile landet.

Eg vil sitere ein gründer som på ein måte er eit stjerne-eksempel på den typen folk vi vil ha fleire av, og som òg lykkast, Erik Dyrkoren i Trondheim. Han er ein del av miljøet rundt NTNU og SINTEF og jobbar med å få spin-off bedrifter ut av den fantastiske forskinga som blir gjort i NTNU- og SINTEF-miljøet i Trondheim. Han har sagt: Den store, risikovillige og langsiktige industrialiseringskapitalen er nærmast ikkje til stades i Noreg. Den har vi i stor grad jaga ut.

Det er eit problem – ikkje berre for dei gründerane som prøver å få framtidens bedrifter til å vekse og bli store, men òg for heile landet – at vi har jaga den kapitalen bort frå Noreg.

Det er sjølvsagt slik at gründerpolitikk ikkje berre handlar om skattepolitikk. Representanten Hangaard Linge har heilt rett i at det òg handlar om eksempelvis eit godt utdanningssystem, men viss ein meiner at utdanningssystemet er viktig, kvifor stemmer Arbeidarpartiet imot framlegg om å få fleire IKT-studieplassar til alle dei ungdomane som står i kø for det? Kvifor har regjeringa innført ei studieavgift for utanlandsstudentar, noko som no gjer at vi kraftig svekkjer mengda av studantar som kjem til Noreg for å vere med på å bygge framtida i eit sterkt utdanningssystem? Dette er ting som er vanskelege å forstå frå min ståstad.

La meg uansett avslutte innlegget «on a high note», som det heiter på godt norsk: Det er ein samla komité som no seier at vi skal få fortgang i arbeidet med å få ned saksbehandlingstida for arbeidsløyve for høgkompetent arbeidskraft, eit såkalla tekvisum. Det er veldig bra og veldig viktig. Akkurat på det punktet er eg glad for at også regjeringsspartia er så tydelege på at dette er ei viktig sak vi skal stå saman om å gjennomføre.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Sveinung Stensland (H) [11:32:29]: Det var representanten Hangaard Linge som fikk meg til å ta ordet. Jeg har virkelig gått grunnskolen, men jeg skjønner ikke helt hva Hangaard Linge snakker om. Jeg skjønner i alle fall ikke hvem han snakker med.

Det blir sagt at en kommer med myter og vrangforestillinger om hvordan skattesystemet virker. Hva er det for noe? Så blir selskapsskatten dratt inn i debatten, selv om statsråden er opptatt av at dette ikke skal være en skattedebatt. Vel, den store forskjellen på selskapsskatt og formuesskatt er at selskapsskatt betales på et overskudd, selskapsskatt betales når en har tjent penger, mens formuesskatt betales helt uavhengig av det. Selskapsskatten betyr veldig lite direkte for tilgangen på kapital. Selvfølgelig vil de som tjener penger på en virksomhet, bygge opp mindre kapital på grunn av selskapsskatten, men en bedrift som betaler selskapsskatt, gjør

det fordi den tjener penger. Gründerbedrifter har veldig ofte det til felles at de ikke tjener penger, og at de mangler kapital.

Dette er et tema jeg diskuterte senest på NHOs årskonferanse. Jeg var på en eller annen lunsj, og det var temaet på vårt bord: Hva synes dere er best – å ta ned formuesskatten mot en moderat økning i selskapsskatten, eller å beholde formuesskatten som i dag? Det var uansett rundt bordet, fra bedriftsledere fra hele landet: Det er bedre å øke selskapsskatten litt hvis en bare blir kvitt formuesskatten.

Jeg lurer derfor på: Hva er Hangaard Linges kilder når han påstår at vi kommer med myter og vrangforestillinger?

Så til det med svartmaling: Det er ingen her som har svartmalt, men vi peker på noen utfordringer med skattesystemet som gjør at vi i dag ser at det er kapitalflukt fra Norge. Det er det vi gjør.

Vi skal også heie på gründerne, sies det. Vel, hva er det gründerne gjør? Abelia, som vi kanskje bør stole på, sa i høringen på Stortinget at gründerne er i ferd med å bli vår neste store eksportsatsing. Det må jo være lov til å formidle det som sies i høringer, uten at det skal kalles svartmaling.

Jeg tror ikke vi kommer oss videre, med bedre knoppskyting og flere gründervirksomheter, hvis vi ikke tar tak i akkurat dette – lager bedre rammebetingelser, senker formuesskatten, sørger for at det blir mer risikokapital til stede. Statlig kapital kan aldri gjøre den jobben privat kapital må gjøre, hvis vi skal få flere oppstartsbedrifter og flere vekstbedrifter i Norge.

Sivert Bjørnstad (FrP) [11:35:12]: Det er flere på venstresiden, og særlig fra Arbeiderpartiet, som ber oss på høyresiden om å slutte å svartmale og begynne å heie på gründerne. Det må bero på en misforståelse at det ikke er mulig å kombinere det å heie på gründerne med å mene at de tiltakene som presenteres i den stortingsmeldingen vi debatterer og behandler i dag, ikke er gode nok.

Jeg er usikker på om representanten Hangaard Linge deltok på høringen i komiteen i denne saken, men jeg er ganske sikker på at representantene Støstad og Vitanza gjorde det. De var i alle fall fysisk til stede. Hvis man ikke husker den unisone bekymringen fra deltakerne på den høringen, om at de tiltakene regjeringen leverer i denne stortingsmeldingen, ikke er gode nok, er jeg usikker på hvor mentalt til stede man var på den høringen, for det var bare én høringsinstans som var positiv – delvis positiv – til det regjeringen leverte, og det var LO. Samtlige andre aktører var sterkt kritisk til det regjeringen foreslår, og til det man ikke foreslår.

Arbeiderpartiets representanter sier at vi er bare opptatt av skatt, men det er ikke riktig. Veldig mange av de forslagene høyresiden fremmer i innstillingen til den saken vi behandler i dag, handler om helt andre ting enn skatt. Det handler om å legge til rette for regulatoriske sandkasser, slik at man kan prøve ut nye ting i et beskyttet miljø. Det handler om at flere tidlig i skoleløpet skal få mulighet til å ha befatning med entreprenørskap, gjennom f.eks. Ungt Entreprenørskap. Det er også et forslag som handler om å styrke realfagssatsingen i skolen. Det er mange gode forslag Arbeiderpartiet stemmer imot.

Det handler om sikkerhetsnettet for gründere og dem som starter bedrift. Det ble tidligere i dag sagt at en av grunnene til at det er godt å drive bedrift i Norge, er at sikkerhetsnettet er så godt. Vel, for gründere er sikkerhetsnettet mye dårligere enn for alle oss andre. Derfor fremmer vi forslag som går på foreldrepermisjon, pensjon, inntektssikring under barns sykdom og dagpenger. Alle disse forslagene stemmer Arbeiderpartiet imot. Arbeiderpartiet, som er for et sterkt sikkerhetsnett for alle, stemmer i dag for at sikkerhetsnettet skal være dårligere for gründere.

Ja, noen av forslagene handler om skatt, men det er – som regjeringen også sier – fordi det handler om tilgang på kapital, og en viktig faktor for tilgang på kapital handler om skattesystemet. Skal vi sette pris på den kapitalen som er her i landet, og bruke den fornuftig, eller skal vi jage den ut av landet? Dessverre virker det som at det fortsatt er det siste som gjelder for Arbeiderpartiet.

Tobias Hangaard Linge (A) [11:38:32]: Jeg setter for så vidt pris på å bli skolert om skatt av representanten Stensland. Jeg kan røpe at jeg fram til jeg ble representant for ca. en uke siden, jobbet i skatteavdelingen i en stor norsk bedrift, så jeg kjenner godt til hvordan skattesystemets kriker og kroker fungerer, og hvordan det spiller seg ut i praksis.

Det er helt riktig, som representanten snakket om, at selskapsskatten handler om skatt på overskudd. Så er det en sannhet at veldig mange oppstartsbedrifter, grunnet veldig gunstige skatteregler, bygger opp et relativt stort skattemessig underskudd de første årene av virksomheten, og derfor er det heller ikke så rart at man kanskje stiller seg noe mer positiv til en endring i selskapsskatten.

Jeg tror at jeg overfor store industribedrifter rundt om i landet med milliarder på milliarder i omsetning og tusenvis av ansatte ville stilt spørsmålet om hvordan de ville stilt seg til bare en halv prosent eller én prosent økning i selskapsskatten. Det er altså en skatt som treffer absolutt alle bedrifter, absolutt alle virksomheter. OECD er svært tydelig på at den skatten som er mest ska-

delig for nettopp verdiskaping, er selskapsskatten. At Høyre nå begynner å lefle med det og bringer det opp i skattedebatten og i næringslivsdebatten generelt, tror jeg er veldig uheldig og potensielt sett vil skade omdømmet til Norge betydelig mer enn prat om både exitskatt og skatt på arbeidende kapital vil føre til sammen.

Det er også mulig at representanten Stensland har snakket med noen som opplever at det investeres mindre om dagen. Sannheten er at det ikke er riktig. I den nevnte virksomheten hvor jeg har tilbrakt de siste tre og et halvt årene av mitt arbeidsliv, har jeg også jobbet med kjøp og salg av virksomheter, og de fleste kundene vi har bistått, har stort sett vært utenlandske virksomheter som har ønsket å investere i norske bedrifter.

Det er bare å bla side opp og side ned i DN, E24 og Finansavisen og lese overskrifter om utenlandske bedrifter og investormiljøer som investerer betydelige summer i norske bedrifter, nettopp fordi mange norske industri- og gründereventyr bidrar til verdier og verdiskaping også i tiden framover. Det er det vi må tenke på, og derfor snakker vi så mye om virkemiddelapparatet.

Ja, det er helt riktig at vi må snakke om skattepolitikken når de borgerlige gjentatte ganger trekker den inn som så grunnleggende, men vi er nødt til å snakke mer om hvordan virkemidlene faktisk fungerer. Det er nettopp disse som er det første gründere møter. Det er ikke en formuesskatteregning eller en potensiell exitskatt som ligger på bordet den dagen man begynner å skrive ned ideen sin. Det er: Hvordan kan jeg finansiere den ideen jeg har? Hvordan kan jeg sikre tilgangen på kunnskap og sørge for at dette blir en realitet? Da er det virkemiddelapparatet som er der vi starter, og derfor har regjeringen med Arbeiderpartiet i front nettopp gjort tilgangen til virkemiddelapparatet lettere. Gründermeldingen kaster lys på mange viktige ambisjonsområder, og det er der vi kommer til å fokusere framover.

Solveig Vitanza (A) [11:41:55]: Ja, vi var alle våkne på høringen som var, og jeg har snakket med utallige gründere ute i hele landet, og det er veldig inspirerende. For å være helt ærlig: Når jeg møter enkeltgründerne, er det veldig sjelden skatt blir tatt opp i det hele tatt.

I tillegg, som det står veldig klart i meldingen, er det veldig mange ulike oppstartsbedrifter og gründere i hele Norge. Jeg tror 90 pst. av gründerne rundt i hele Norge ikke var på NHO-konferansen og uttalte seg om den ene eller den andre skatten. Det vi vet, og som min gode kollega Hangaard Linge nettopp var inne på, er at det er ikke så veldig mange i Norge som betaler formuesskatt. Det er 10 pst. Mesteparten av skatten som kommer inn der, kommer fra de én prosent rikeste i landet.

Det vi vet, er at veldig mange små selskaper der ute betaler selskapsskatt og kanskje aldri kommer til å beta-

le formuesskatt. Hvis vi skal dekke inn det beløpet vi får fra formuesskatt, må vi øke selskapsskatten med 10 pst., og det er et kjempeutslag for de små bedriftene rundt omkring i Norge. Det snakkes om sikkerhetsnett. Hvis vi ikke skal hente det ut fra selskapsskatten – noe vi selvfølgelig aldri skal, men hvis Høyre og Fremskrittspartiet skal dekke inn formuesskatten på selskapsskatt – skal det gå ut over velferdsgodene, da? Det henger jo ikke helt sammen.

Jeg synes også det er litt rart når Fremskrittspartiets representant går ut og er veldig tydelig på hva han mener er det viktigste for gründere, men samtidig mener ikke Fremskrittspartiet at vi skal bruke noe penger på virkemiddelapparatet – et tiltak gründerne selv anser som svært sentralt for at de skal kunne gå ut og teste sine ideer og lykkes.

For min del henger på en måte ikke retorikken hos høyresiden helt sammen når det gjelder hva som faktisk skal til for å lykkes. Vi kan ikke både redusere skattene og ha et velfungerende sikkerhetsnett og velferdssamfunn. Vi velger velferdssamfunnet fordi det fordeler likt ut til hele Norge, til alle landets innbyggere. Vi skal sørge for at vi har et velfungerende helse-system og utdanningssystem som gjør at det også blir trygt for dem som ønsker å bli gründere, for at de skal kunne våge å satse på sin idé.

Presidenten [11:44:44]: Representanten Sveinung Stensland har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset oppad til 1 minutt.

Sveinung Stensland (H) [11:44:55]: Høyre halverte skatten på arbeidende kapital i årets alternative budsjett, uten å øke selskapsskatten. For øvrig var det skatteutvalget selv som foreslo noe av det samme, nemlig å justere disse tingene – en rapport som ble lagt i en skuff, så den «ranten» fra representanten Hangaard Linge kan jo gå til professor Torvik istedenfor.

Når det gjelder omdømme og skatt, er Norge et av ytterst få OECD-land som har formuesskatt. Det er skadelig, det. Det er det som er tilbakemeldingene, det er det vi hører når vi er ute og snakker med alle deler av bransjen. Skattepolitikken er grunnleggende.

Det var spørsmål om hvem jeg hadde snakket med på NHOs årskonferanse. En av dem var Ståle Kyllingstad fra IKM, han er vel en av Norges største bedriftseiere. En annen var direktøren i Kimek oppi Kirkenes. En tredje var en svært stor hoteleier. Det er ikke sånn at det var bare smågutter jeg snakket med, det var unisont fra de næringslivsfolkene som var i den lunsjen.

Jeg tror nok vi skal høre på dem som faktisk jobber med dette, istedenfor teoretiske politiske betraktninger.

Presidenten [11:46:03]: Representanten Alfred Jens Bjørlo har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset oppad til 1 minutt.

Alfred Jens Bjørlo (V) [11:46:13]: Representanten Hangaard Linge er oppteken av at han har jobba i eit stort advokatfirma og kan fortelje at det er veldig mange utlendingar som er opptekne av å kjøpe norske bedrifter. Det er for så vidt ein del av heilskapen i det vi behandlar her i dag. Det er fordi veldig mange norske eigarar no sel seg ut og sel seg ned. Dei seier det er betre for bedrifta å ha ein utanlandsk eigar fordi vi har særskattar – straffeskattar – på norsk privat lokalt eigarskap, og det gjer at det no blir bygd ned i Noreg. Det er heilt rett at det er gode tider for advokatbransjen som jobbar med utanlandsk eigarskap, så vi får iallfall vere glade for at det blir skapt nokre jobbar der – det er betre enn ingenting.

Det gründerar er aller mest vare på, er korleis dei blir snakka om, og kulturen vi har for å snakke om det dei held på med. Der er eg einig med representanten Vitanza. Gründerar må bli heia på. Vi må ikkje omtale dei som nokon som skal opp på ein «skammens vegg», vi må ikkje omtale dei som nokon som berre er ute etter å bli rike på litt rare måtar. Det er folk som brenn for noko, og som skapar verdier. Det skal vi alle saman heie på.

Presidenten [11:47:21]: Representanten Sivert Bjørnstad har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset oppad til 1 minutt.

Sivert Bjørnstad (FrP) [11:47:33]: Jeg har bare behov for å korrigere noe av det representanten Solveig Vitanza sa, om at Fremskrittspartiet ikke ønsker et virkemiddelapparat. Det er selvfølgelig helt feil. Vi gjør noen budsjettmessige endringer i virkemiddelapparatet, men vi vil selvfølgelig ha et virkemiddelapparat.

Der vi skiller oss radikalt fra Arbeiderpartiet, er at vi ikke ønsker en aktivistisk næringspolitikk som går inn og peker på næringer, bransjer og selskaper som skal få støtte av det samme virkemiddelapparatet. Det er det ikke bare vi som mener, det mener også det finanspolitiske utvalget til regjeringen, som i forrige uke sa at staten aldri har vært god til å plukke vinnere og peke på vinere. Likevel er det det som skjer i dag, og det gjør at staten går med store tap, bl.a. på dette grønne industriløftet, som Støstad snakket om, som skal gå til såkalte lønnsomme prosjekter. Vel, det er en tapsavsetning på 35 pst., fordi man forventer å tape penger på det.

Presidenten [11:48:37]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [11:48:42]

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Emma Lind, Grunde Almeland, Alfred Jens Bjørlo, Guri Melby og Abid Raja om en samlet og målrettet politikk for kreative næringer (Innst. 121 S (2024–2025), jf. Dokument 8:20 S (2024–2025))

Presidenten [11:49:00]: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil syv replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Sveinung Stensland (H) [11:49:30]: Siden ingen i Høyres næringsfraksjon kan gjøre rede for hvor saksordfører Nikolai Astrup befinner seg, er det jeg som holder Høyres innlegg i saken, men han kommer tilbake, det er vi ganske sikre på.

I denne saken er det fremmet en rekke forslag om en samlet og målrettet politikk for kreative næringer, og alle er enige om at kreative og kulturelle næringer har en betydelig egenverdi. Derfor er det også viktig å legge til rette for de ulike delene av næringen, sånn at den kan få utvikle seg videre. Næringene bidrar til kulturopplevelser i og for hele landet, samtidig som de bidrar til vekst, verdiskaping og ikke minst sysselsetting. Senest i dag måtte jeg gå en liten omvei til Stortinget fordi jeg kom midt oppi et filmcrew som rigget til oppe i gaten her, så det skjer ting.

I 2023 var det, ifølge SSB, nesten 94 000 personer sysselsatt i disse næringene i Norge. Det er en ganske stor næring, med andre ord. Den kulturelle og kreative næringen blir stadig mer internasjonalt orientert, og det er interesse for norske kunst- og kulturuttrykk ute i verden. Det er noe som etterspørres i større grad, og vi ser også suksessen innenfor f.eks. litteraturen. De siste tiårene har norsk kunst- og kulturliv blitt mer internasjonalt orientert, og det er stadig flere internasjonale arenaer og prosjekter med internasjonalt samarbeid. Disse næringene vokser også globalt. Verden konsumerer mer kultur, men da gjerne i andre former.

Et mål om vekst i kreative næringer handler om å ta del i denne veksten ved å utløse mer verdiskaping i norske virksomheter og bygge kompetanse, arbeidsplasser og synergieffekter i Norge. Da ser vi med glede at f.eks. streamingselskaper som Netflix produserer mer på norsk, og det blir det også norsk virksomhet av. Potensi-

alet er imidlertid større enn det som blir realisert i dag. Det er mulig å bli bedre.

I denne saken fremmes det en rekke forskjellige forslag. Jeg regner med at de enkelte partiene redegjør for disse senere i debatten. Høyre stemmer mot de fleste forslagene, av grunner vi har redegjort godt for i innstillingen. Tiden er uansett ikke inne for oppbygging av mer byråkrati, og det er noe som gjennomsyrer våre merknader til saken. Komiteen er samstemt i at regjeringen bes utarbeide en strategi for immaterielle verdier innenfor kreative næringer med mål om bedre sikring og utnytting av immaterielle verdier og rettigheter.

Tobias Hangaard Linge (A) [11:52:22]: I Arbeiderpartiet sier vi ofte at vi må ha noe å leve av og noe å leve for. Det er nettopp de kreative næringene som bidrar til å fylle manges liv med innhold og opplevelser, enten det er på teaterscenen, i kinosalen eller på idrettsarenaen. Samtidig som næringen bidrar til innhold i livet vårt, bidrar den med arbeidsplasser og verdiskaping over store deler av landet.

Nettopp derfor la Arbeiderpartiet og regjeringen fram et veikart for kreative næringer i november i fjor. Vi i Arbeiderpartiet er selvfølgelig glad for at representanten fra Venstre og flere av representantene i denne salen deler dette engasjementet med oss.

Hensikten med veikartet er at kreative næringer og bedrifter innenfor næringen skal øke lønnsomheten sin og bidra til både nyskaping og innovative løsninger, som i andre rekke styrker muligheten til både å lykkes i internasjonal konkurranse og å bli et ettertraktet eksportprodukt. I tillegg er det selvfølgelig et uttalt mål å legge til rette for at næringen skal tilby et mangfold av opplevelser og kreative uttrykk og ikke minst skape arbeidsplasser over hele landet.

Så er spørsmålet: Hvordan kommer vi dit? Et litt overordnet svar på det er å tilgjengeliggjøre det store virkemiddelapparatet vi i dag har. Det er ingen tvil om at kreative næringer har sine særegenheter, men også blant de kreative næringene er det et stort mangfold, og behovene er derfor ulike.

Felles for samtlige i næringen, både kreative og andre, er at behov som ofte gjør seg gjeldende, er oppstartskapital, vekstkapital, kapital til investeringer i dyrt utstyr og nye satsinger, lånegarantier, innovasjonsstøtte mv. Gjennom Virkemiddelapparatet 2.0 og Én vei inn har Arbeiderpartiet bidratt til å forenkle og øke brukervennligheten til de næringsrettede virkemidlene, slik at nettopp eksisterende virkemidler blir lettere tilgjengelige. Også for internasjonale satsinger finnes det i dag programmer gjennom Innovasjon Norge som næringene kan rette seg mot – også de kreative næringene – enten det være seg Global Growth, Global Gateways eller

High Potential Opportunities, for å nevne noen av programmene som finnes. Samtidig kan veikartet bidra til å styrke både bevisstheten og kompetansen hos de ulike aktørene i virkemiddelapparatet på behovene til kreative næringer, slik at de også kan bidra til at næringene kan nyttiggjøre seg bedre av de ordningene vi har.

Veikartet fokuserer også på immaterielle rettigheter. Mange små og mellomstore bedrifter har i dag ikke opparbeidet seg kompetanse eller bevissthet rundt behovet for både å sikre disse rettighetene og å utnytte verdien som ligger i dem, og dette veikartet bidrar forhåpentligvis til mer fokus på det.

Så en liten referanse til den aller første saken i dag, fra kulturkomiteen, om et direktiv vi nå innlemmer i norsk lov, og som nettopp bidrar til å fremme norsk filmindustri, hvor utenlandske strømmegiganter blir nødt til å investere mer i norsk innhold. Det vil ha veldig positive ringvirkninger også for de andre kreative næringene. Derfor opplever jeg at forslagene fra Venstre er godt ivarettatt i det veikartet.

Tomas Iver Hallem (Sp) [11:55:41]: De kreative næringene består av dyktige folk med et ønske om å skape noe som gir glede og verdier, både for oss som enkeltmennesker og for samfunnet som helhet. Vi snakker om ulike former for kunst, musikk, litteratur, film, data-spill, tv, radio, forskjellige medier, arkitektur, design, reklame, drift av bibliotek, arkiv, museum og annen kulturvirksomhet. Med andre ord representerer det et stort mangfold som beriker våre samfunn.

De er også en viktig del av næringslivet, som er i vekst både internasjonalt og nasjonalt. Det er virksomhet og aktivitet som ikke bare skaper underholdning og kulturelle inntrykk, men som også bidrar til verdiskaping, arbeidsplasser og aktivitet, i både små og store lokalsamfunn rundt om i hele landet. Det skal vi ha respekt for.

Samtidig oppfatter jeg at det finnes en bred politisk anerkjennelse og ligger et uforløst potensial for dette i Norge. Senterpartiet deler forslagsstillernes ønske om å legge til rette for en målrettet satsing. Derfor var Senterpartiet i regjering med på å legge fram et veikart for kreative næringer så sent som i november i fjor. Jeg vil imidlertid understreke at dette alene ikke er et entydig svar på behovene i næringen, og at arbeidet ikke stopper her, men må utvikles. Veikartet må sees på som en viktig start på en satsing som skal fremme vekst og verdiskaping i hele sektoren. Det er ingen tvil om at potensialet er stort.

I den sammenheng vil jeg vise til at både utenriksstasjoner og ikke minst Innovasjon Norge gjør en fremragende, stor og viktig innsats for kulturelle og kreative næringer i flere internasjonale markeder i dag. Den ty-

pen arbeid er det viktig å videreføre og utvikle i årene framover. Mye handler også om å gjøre en del enklere for aktørene i sektoren, bl.a. gjennom bedre tilgang til virkemiddelapparatet. Vi må sørge for at rammebetingelsene for næringen er så gode som mulig, gjennom et godt samarbeid.

Senterpartiet støtter komiteens innstilling i denne saken. Framover blir det viktig å ha et aktivt forhold til videreutvikling av de mest sentrale virkemidlene og rammebetingelsene for næringsutøverne. Målet må være økt verdiskaping, mer eksport og flere arbeidsplasser. Senterpartiet mener derfor det er viktig å fortsette arbeidet med å legge til rette for at de kreative næringene skal lykkes i den internasjonale konkurransen og ta nye markeder.

Alfred Jens Bjørlo (V) [11:58:22]: Då Venstre fremja dette representantframlegget om ein samla og målretta politikk for kreative næringar, var kanskje vårt hovudmål med det rett og slett å løfte kulturnæringane og dei kreative næringane inn i næringspolitikken for fullt og gje denne raskt veksande næringa, både i Noreg og internasjonalt, den plassen ho fortener og skal ha i den samla næringspolitikken.

Det er stor frustrasjon ute i kulturnæringane over at dei som jobbar der til dagleg, ofte føler at dei fell mellom to stolar. Det blir litt for mykje næring for kulturverkemidla og litt for mykje kultur for næringsverkemidla. Sjølv styrken i kulturnæringane er jo nettopp at ein ligg i dette skjeringsfeltet, og då er det ein jobb for oss som politikarar å sørge for at vi tilpassar systemet til denne raskt veksande næringa, og at det ikkje lir under at det er eit system frå gammalt av som ikkje heilt er tilpassa dynamikken i desse næringane.

Difor er eg og Venstre glade for at regjeringa, etter at vi la fram representantforslaget vårt, har kome opp med det omtalte vegkartet for kreative næringar. Det er positivt. Det er samtidig slik at det då vi hadde høyring i komiteen om dette representantframlegget, var breie innspel frå næringane om at det er positivt å få eit vegkart, men at tiltaka der ikkje er konkrete nok til at vi verkeleg kjem vidare i å kunne ta ut det verdiskapingspotensialet som ligg i næringane. Difor er dei konkrete framlegga Venstre har kome med i denne saka, framleis viktige, og Venstre kjem til å fortsetje å trykkje på for dei. Eg er òg glad for at vi har fått støtte i komiteen frå fleire andre opposisjonsparti til dei framlegga.

Skal eg trekkje fram ei konkret sak som er særleg aktuell akkurat no, må det vere at vi utnyttar det enorme potensialet vi har for å få fleire store film- og tv-produksjonar til Noreg. Det viktigaste grepet vi då kan gjere, i tillegg til den avklaringa som kom om finansieringsordning tidlegare i dag, er å få plass ei regelstyrt filmsentiv-

ordning, som gjør at vi har ein tryggleik og verkeleg kan sørgje for at vi får fleire store film- og tv-produksjonar til Noreg. Det er med på å leggje igjen svære verdier i dette landet. Det er eit område der vi verkeleg kan få til mykje, og som betyr mykje òg for mangfaldet av grunderar på brei front i kulturnæringane.

Eg håper denne saka berre er starten på at vi no verkeleg får fullt opp trykket for kulturnæringane og dei kreative næringane. Det jobbar nesten 100 000 personar der allereie, og fleire bør det bli i framtida.

Presidenten [12:01:28]: Skal representanten ta opp de forslagene Venstre er med på?

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:01:31]: Representanten vil gjerne gjere det. Takk for påminninga.

Presidenten [12:01:34]: Da har representanten Alfred Jens Bjørlo tatt opp de forslagene Venstre er med på.

Statsråd Cecilie Myrseth [12:01:50]: Regjeringen er opptatt av at kultur også er næring. Derfor laget vi dette veikartet, for det er viktig at man også i Næringsdepartementet fokuserer på dette. Jeg kan avsløre så mye som at denne idéen ikke kom fram fordi Venstre leverte et Dokument 8-forslag, det var jobbet med ganske uavhengig av det.

Kreativ næring er viktig for landet vårt, og den har et stort potensial for videre vekst. Vi har et rikt kulturliv, og vi har sterke teknologiske miljøer som gir Norge gode forutsetninger for både økt sysselsetting, verdiskaping og eksport fra kreativ næring i årene framover.

Veikartet som er lagt fram, dekker en del av det representantene etterlyser, nemlig en helhetlig, målrettet satsing for å utnytte det vekstpotensialet som er i kreativ næring. Med det veikartet ønsker vi også å legge til rette for at kreativ næring skal lykkes i internasjonale konkurranser, øke eksporten, øke lønnsomheten, bidra til nyskaping og innovative løsninger, bidra til et mangfold av opplevelser og kreative uttrykk og skape bærekraftige arbeidsplasser i både by og land.

Jeg merker meg også at komiteen fremmer et forslag hvor man ber om at regjeringen utarbeider en strategi for immaterielle verdier innenfor kreative næringer med mål om bedre sikring og utnytting av immaterielle verdier og rettigheter. Regjeringen er opptatt av at norske bedrifter skal kunne sikre og utnytte sine immaterielle verdier på en best mulig måte, og immaterielle rettigheter er ofte avgjørende for bedrifter i kreativ næring. Patentstyret er derfor en helt sentral aktør på det området. I 2025 har regjeringen bedt Patentstyret prioritere opplæring av samarbeidspartnere og videreutvikling av digitale læringsplattformer om nettopp det. Denne inn-

satsen skal komme hele næringslivet til gode, inkludert kreative næringer.

Kultur- og likestillingsdepartementet arbeider allerede med endringer i åndsverkloven som skal legges fram for Stortinget. Jeg merker meg også at komiteens flertall har synspunkter på enkeltelementer i høringsnotatet om gjennomføring av digitalmarkedsdirektivet. Jeg mener at vi ikke skal forskuttere det arbeidet nå, men ser fram til en god debatt når den proposisjonen fremmes.

Jeg er enig med forslagsstillerne i at kreativ næring har en betydelig egenverdi. Det er viktig å legge til rette for at næringen kan utvikle seg videre. Derfor er jeg stolt over at vi har lagt fram et veikart som viser hvordan regjeringen vil bidra til å realisere dette potensialet. Jeg er også enig i at dette er starten, og jeg er glad for at vi har vært med på det startskuddet.

Presidenten [12:04:46]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [12:04:59]

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Dag-Inge Ulstein og Hadle Rasmus Bjuland om et kvalitetsløft i skolen: kortere skoledager, høyere lærerlønninger, mer tid for lærerne til å se elevene og foreldrene, mer fleksibel arbeidstid for lærerne, førskole for seksåringene og flere trykte lærebøker (Innst. 126 S (2024–2025), jf. Dokument 8:26 S (2024–2025))

Presidenten [12:05:27]: Etter ønske fra utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil syv replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Øystein Mathisen (A) [12:05:57] (ordfører for saken): Jeg ønsker å starte med å takke komiteen for samarbeidet om saken. Vi har hatt skriftlig høring og fått gode innspill som har blitt gjennomarbeidet av forskjellige aktører.

Representantforslaget fra Kristelig Folkeparti tar opp mange viktige tema det er stor entusiasme blant medlemmene i komiteen for å finne gode løsninger på, men løsningene er forskjellige, og mange av temaene som tas opp, er også store og krever etterarbeid og nøye gjennomgang før videre framgang. Med det går jeg over

til Arbeiderpartiets merknader og perspektiver i denne saken.

Denne regjeringen har startet en ny retning for skolen. Vi ønsker en mer praktisk, variert og motiverende skole. Flere resultater i norsk skole må styrkes hvis vi skal forberede ungdommen på det arbeidslivet de skal ut i, og samfunnet på den kompetansen vi kommer til å trenge for å gripe muligheter for Norge.

I dette representantforslaget fremmes det mange punkt og forslag vi i Arbeiderpartiet er svært enig i. Noe er allerede godt i gang, andre ting krever mer arbeid videre.

Jeg skal ta noen av de punktene, bl.a. færre timer. De siste årene har det blitt mange flere timer i norsk skole, men gjennom ny opplæringslov har vi også gitt mange muligheter for hvordan man skal bruke disse timene. Vi i Arbeiderpartiet ønsker ikke å gå inn i noe vedtak om å redusere nå, men vi er enig i at å øke fra dagens nivå ikke er rett vei å gå. En reduksjon på 10 pst. i timeantallet i norsk skole er en ganske stor endring vi eventuelt må jobbe mer med.

SFO er det også foreslått en endring på. Der må Arbeiderpartiet si tydelig at vi tror på en universell ordning som gjør at absolutt alle kan ha tilgang og mulighet til å gå på SFO. Vi har sett en stor økning i antallet som nå går på SFO. Det er gledelig. Mange barn måtte gå hjem alene fra skolen når SFO-en begynte, fordi foreldrene ikke hadde økonomiske muligheter til å sende dem dit. Det er ikke sann vi ønsker det. Vi ønsker universelle ordninger alle kan delta i. Nå er det gratis for første-, andre- og tredjeklassinger. Det gir også en mulighet til å jobbe videre med innholdet og kvaliteten i SFO.

Forslagsstillerne løfter også behovet for flere fysiske lærebøker i norsk skole. Der har regjeringen allerede kommet med 415 mill. kr. Det er veldig bra at vi deler denne ambisjonen om å få en bedre balanse mellom skjerm og trykte bøker i skolen og gi lærerne muligheten til å velge det læringsverktøyet som er best egnet i den gitte læringssituasjonen. Det er også svært viktig at disse pengene når elevene, og at kommunene følger den ambisjonen som er satt.

Til slutt vil jeg bare si om lønn og arbeidsvilkår at vi er opptatt av at partene har ansvaret for dette, og at det må forankres og jobbes fram gode løsninger for dette løkket mellom partene.

Margret Hagerup (H) [12:09:14]: Vi deler forslagsstillerens ambisjon for norsk skole, og vi er bekymret for de fallende resultatene. Det er lavere motivasjon blant elever og økende uro i klasserommene, og samtidig er det flere lærere som forlater yrket og for få som søker seg til lærerutdanningen.

Læreren er den viktigste faktoren for elevenes læring og må kunne utøve sitt lederansvar i klasserommet. Høyre har prioritert midler i vårt alternative budsjett for å styrke laget rundt læreren og eleven. Dette frigjør tid for lærerne til god undervisning, og det gir elevene flere trygge voksne å spille på. Vi har også vektlagt viktigheten av tilpasset undervisning, hvor hver elev får oppfølging ut fra sine behov. Samtidig løfter Høyre fram betydningen av skoleeiers ansvar for å sikre at lærerne har tilstrekkelig tid til undervisning og oppfølging, og at de får den nødvendige støtten.

For å gjøre læreryrket mer attraktivt ønsker Høyre å gjeninnføre karriereveier, som gir lærerne både mer ansvar og høyere lønn. Denne ordningen var populær, og da regjeringen avviklet den i 2021, var det med lovnad om en alternativ ordning. Dette løftet er fortsatt ikke innfridd. Det representerer tapte muligheter for å styrke læreryrkets status og utviklingsmuligheter, og ikke minst for å løfte undervisningen i klasserommet.

Regjeringens største satsing har vært på et grunnskoletillegg som premierer skolebygg framfor kvalitet og innhold. Høyre mener at kvaliteten på undervisningen må være det viktigste, ikke antall timer og antall skolebygg. Vi må tilrettelegge bedre for både å engasjere og å motivere elever, slik at de lærer mer. Da må tilpasset opplæring og nivådeling være en del av lærernes verktøykasse.

Det er bra at regjeringen prioriterer mer penger til bøker i skolen, men faktum er at salget av skolebøker går ned. Høyre har foreslått at ekstrabevilgninger innrettes som en tilskuddsordning med egenandel. Dette er en utprøvd og god modell som kan rulles ut raskt. Statsråden har ennå ikke tatt dette på alvor.

Kunnskapsløftet prioriterte god lese- og skriveundervisning og var en riktig snuoperasjon. Mye tyder på at det har vært viktig for å gi barn like muligheter.

Kjersti Lundetræ ved Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger har framhevet at det er elever som har lave leserelaterte ferdigheter ved skolestart som vinner mest på at en introduserer bokstaver tidlig, og at guttene har større framgang enn jentene i første klasse.

For Høyre er det ingen motsetning mellom skoleglede, bokstavlæring og lek – de er helt avgjørende for å sikre like muligheter. Undervisningen bør tilpasses barnas alder og behov, og det må være lettere for foreldre å utsette skolestart hvis det er til barnets beste.

Høyre vil ha en skole som både danner og utdanner, der dyktige lærere får frihet til å utøve sitt yrke, og der hver enkelt elev får mulighet til å nå sitt fulle potensial. Dette krever målrettede tiltak og kloke prioriteringer, og ikke den symbolpolitikken denne regjeringen har drevet fram til nå.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [12:12:18]: Senterpartiet mener at Senterparti–Arbeiderparti-regjeringen har tatt skolen store steg i rett retning. Mindre testing, mer læring, mindre stillesitting og mer praksis er akkurat det samfunnet trenger. Det bidrar til at flere elever får mestre og ta del i fellesskapet, og det støtter opp om skolens brede samfunnsmandat. Elevene skal bli gagns mennesker med danning og utdanning. De skal utvikle seg selv og få perspektiver med norske verdier i bunnen. Menneskeverd, demokrati og inkludering er viktig, særlig viktig i tiden vi lever i, med en mer urolig verden og krig i Ukraina.

Kristelig Folkeparti har fremmet fire brede forslag i salen i dag for skoleutvikling, og Rødt har fem forslag i innstillingen. Senterpartiet støtter mye av virkelighetsforståelsen, men forslagene kan vi ikke støtte. Jeg tar dem i rekkefølge:

Timetallet i skolen har økt enormt uten å kunne vise effekt, og denne utviklingen må det bli slutt på. Høyre ønsker flere timer i naturfag, men det er viktigere å se på innholdet i timene elevene alt har.

Gratis SFO er et viktig tiltak for å gjøre SFO mer tilgjengelig, uavhengig av sosial og geografisk bakgrunn. Behovsprøvingen Kristelig Folkeparti tar til orde for, vet vi er byråkratisk og kostbar og gjør at ikke alle får plass.

Videre kommer Kristelig Folkeparti med konkrete tiltak som partene har noe de skulle sagt noe om – lønns tillegg, undervisningstid og bundet arbeidstid. Retningen Kristelig Folkeparti peker ut, er veldig positiv. Lærerne fortjener tid og tillit til å følge opp elevene, men partene må med. I 2025 er det mellomoppgjør for partene.

Når det gjelder skolestarterne, har Kristelig Folkeparti og Senterpartiet fremmet felles initiativ som sikrer evalueringen av Reform 97 som regjeringen fikk i mai i fjor. Senterpartiet mener ikke at å gå tilbake til førskole er rett – tvert imot. Man bør heller utbedre innholdet i skolen. Derfor foreslår vi i vårt partiprogram f.eks. å timeplanfeste frilek i 1. klasse. Senterpartiet mener 1. klasse må sikre god overgang fra barnehage, god bemanning og færre skoletimer for elevene.

Sist ut er initiativet for økt lesing i skolen. Her er det en glede å se at Kristelig Folkeparti støtter opp om det Senterpartiet var med og sette i gang i regjering. En egen leselyststrategi med tiltak er på plass. Midler til fysiske lærebøker er trappet opp, og regjeringen jobber med tiltak som sikrer innkjøpene kommunene gjør. Senterpartiet mener en trafikklysmodeell for innkjøp kan være lurt, der lærebøkene innhold blir vurdert og kvalitets-sikret mot krav og standarder. Grønt er godkjent, gult er delvis godkjent, og rødt bør man unngå.

Da ny opplæringslov ble vedtatt i fjor, var læremidler viktig for flertallet i Stortinget. Det vet regjeringen godt, og vi forventer videre oppfølging.

Mona Fagerås (SV) [12:15:19]: Det mangler ikke på gode eller fagre ord om betydningen av en god skole, en skole der alle elever kan lære, lykkes og trives. Det er derfor ikke vanskelig å støtte intensjonen i dette forslaget fra Kristelig Folkeparti, nemlig at vi trenger et kvalitetsløft i skolen. Det kan SV være med på, men så er jo politikk prioriteringer og tro på ulike tiltak. For SV er gode lønns- og ikke minst arbeidsforhold for våre lærere og ansatte definitivt en del av løsningen, men det er også trepartssamarbeidet, og lønn skal avtales i samarbeid der.

Arbeidssituasjonen for de ansatte er absolutt noe vi må ta tak i og gjøre det vi kan for å bedre. Vi er i en fortvilet situasjon når det gjelder rekruttering, og den utviklingen må vi bare snu. Det er spesielt kritisk i min landsdel. Det er lite som er så meningsfylt som å jobbe med barn og unge. Det kan jeg skrive under på, etter 17 år med ulike roller i norsk skole.

Kontaktlæreren må ha tid til å utføre oppgavene sine, og for SV er det avgjørende at vi må kutte ned på de administrative rapporteringsoppgavene og bygge ut støttefunksjonene og laget rundt eleven. Det er ikke lenge siden vi fremmet et forslag om det.

Jeg kan ikke la muligheten til å snakke om SFO gå ifra meg. Det er som kjent en av SVs viktigste reformer denne stortingsperioden. Gratis kjernetid for de yngste har vært en stor suksess. Rekordmange barn deltar nå i leken. Barn som tidligere ikke fikk denne muligheten, ofte på grunn av foreldrenes lommebok, har den nå og bruker den. Universelle ordninger som styrker deltakelse og familieøkonomi vil alltid være SVs viktigste saker. Behovsprøvede ordninger har store svakheter. De er kostbare og treffer sjelden godt nok.

Snarere enn å avvike en så god ordning må vi jobbe for å styrke den og sørge for at SFO og AKS holder en høy standard, at det er nok ansatte på jobb, og at de ungene som trenger litt ekstra oppfølging, får nettopp det. Derfor vil ikke SV støtte disse forslagene, til tross for de gode intensjonene om å bedre kvaliteten i skolen.

Hege Bae Nyholt (R) [12:18:29] (komiteens leder): La meg først takke representantene fra Kristelig Folkeparti for å ha fremmet et forslag som løfter en viktig debatt. Det er helt nødvendig med et skikkelig kvalitetsløft i skolen; det trengs store omlegginger. Undervisningen er for teoritung og stillesittende. Lærerne har for lite tid og for få kollegaer til å gi hver enkelt elev den oppmerksomheten hun eller han trenger. Vi har også sett en eksplosjon i digitale læremidler som både forstyrrer elevene og fortrenger den fysiske læreboken.

Et tydelig eksempel på at flertallet av partiene i denne salen har latt det ture og gå i skolen, er at elevene i dag går to år lenger på skolen enn det jeg gjorde. I all beskjeden-

het vil jeg tørre å påstå at resultatene ikke akkurat har skutt i været – snarere tvert imot ifølge den siste PISA-undersøkelsen. Derfor er Rødt også positive til å redusere ti-metallet, etter modell fra våre gode venner i Finland.

Det er likevel ikke nok. Det ene av disse to årene har et navn, og det navnet er seksårsreformen. Evalueringen fra Oslomet viser med all tydelighet at det som skulle være et lekeår, en rolig innfasing i en ny tilværelse for våre aller yngste elever, ikke har vært det. Derfor mener Rødt at modellen med et førskoleår kan være mulig, men jeg vil samtidig understreke at vår hovedlinje er at seksårsreformen skal reverseres helt.

Rødt er også opptatt av å styrke kontaktlærerfunksjonen, for det er kontaktlæreren som er nærmest de enkelte barna. Vi har derfor foreslått å bruke mer penger på flere ansatte i våre alternative budsjett for slik å frigjøre mer tid til kontaktlærerne. Egentlig trenger alle lærere i skolen mer tid, og en av de verste tidstyvene er det stadig voksende rapporteringskravet. Jeg forventer at regjeringen får fortgang i den lenge varslede tillitsreformen, slik at lærere kan komme seg ut av papirmøllen og inn i klasserommet. Det er tross alt derfor de ble lærere.

Som jeg nevnte innledningsvis, har skjermen fortrengt læreboken. Det er vel og bra at regjeringen i fjor brukte mer penger på trykte læremidler, men det er ikke nok. For 2025 er det ingen ekstra midler til å ta igjen etterslepet som har oppstått med de nye læreplanene og åtte år med borgerlig ukritisk digitalisering av skolen. Rødt foreslo en pott som skulle sikre at alle elever i Norge fikk en ny lærebok også i 2025, og jeg skal være den første til å innrømme at det langt ifra er nok. Et problem er at vi rett og slett ikke vet hvor mye penger som går til å kjøpe inn nye iPad-er, læringsapper og lisenser, altså vet vi ikke hvor mye penger som heller kunne gått til fysiske skolebøker.

Jeg har et behov for å forklare litt hvorfor Rødt ikke stemmer for forslaget fra Kristelig Folkeparti om en ekstraordinær lønnspakke til lærerne. Det er ikke fordi vi mener at lærere i dag har for høy lønn, snarere tvert imot. Rødt har stått skulder mot skulder med lærerne i deres lønnskamp og har gjentatte ganger i denne salen kritisert den utstrakte bruken av tvungen lønnsnemnd. Med det sagt: Vi mener at intensjonen i forslaget er fin, men at det ville være bedre om vi fikk økt lønnen til flere grupper i samfunnet gjennom en lavtlønns- eller likestillingspott i dialog med partene. Det inviterer vi Kristelig Folkeparti til å være med på. Med det tar jeg opp Rødts forslag.

Presidenten [12:21:36]: Representanten Hege Bae Nyholt har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Abid Raja (V) [12:21:47]: Venstre er enig i at vi må stimulere til at lønnsutviklingen i læreryrket er god, at

det oppleves som attraktivt å være lærer, og at det finnes karriereveier i skolen og utviklingsmuligheter for de ansatte i skolen. Det tror vi i Venstre vil rekruttere flere lærere og sørge for at flere lærere blir i skolen.

Venstre deler også forslagstillernes ambisjon om et arbeidsliv som er mer fleksibelt, og at man legger til rette for at man kan bruke fleksibiliteten som bl.a. digitalisering har gitt oss, til å gi flere en bedre balanse mellom jobb, liv og fritid. Den balansen unner vi også lærerne. Vi håper at norske skoleeiere kjenner sin besøkestid og legger godt til rette for at deres ansatte har det handlingsrommet.

Tidligere i år behandlet Stortinget Venstres forslag om mer kontaktlærertid og å gi læreren mer tid til å være lærer. Jeg og Venstre er glade for at Kristelig Folkepartis representanter på Stortinget støttet Venstre og anerkjenner behovet for at lærerne trenger tid sammen med elevene sine – tid til å følge opp den relasjonelle delen av lærerrollen, tid til å se den enkelte og tid til å tilpasse opplæringen og å finne nøkkelen til motivasjon hos eleven.

Den tiden til å være kontaktlærer tror vi i Venstre vil kunne styrke kvaliteten og læringen i skolen. Kristelig Folkeparti foreslår å løse dette gjennom å kutte i time-tallet i skolen og omdisponere denne tiden til mer tid til å være kontaktlærer. Venstre foreslo å tilføre mer penger til skolen for å gi kontaktlæreren mer tid, og at den tiden de binder opp, fylles av andre kvalifiserte lærere. Den løsningen mener vi i Venstre vil være mye bedre.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:23:56]: Jeg vil starte med å takke for gode innlegg og en god innstilling. Bare tittelen på forslaget vårt bruker en opp tre minutter på å referere, så dette er en debatt som hadde krevd mye mer tid. Jeg vil derfor vise til forslaget, som jeg mener er veldig grundig, og som jeg håper er til inspirasjon for de andre partiene som liker intensjonene, men som likevel ikke velger å støtte forslagene. Kristelig Folkeparti har jobbet mye med skolepolitikk de siste årene, og jeg er glad for at også Rødt løfter fram noen av forslagene i innstillingen.

Før jeg glemmer det, tar jeg opp Kristelig Folkepartis andre forslag, som er levert som løse forslag i dag.

Kristelig Folkepartis inngang til skolepolitikken er at vi skal få ut potensialet i ungene våre, at de skal kunne oppnå gode resultater på skolen, men også at de skal være disse gagns menneskene vi ønsker i samfunnet, altså dannelsesbiten, som er ekstremt viktig. Misforstå meg ikke når jeg er opptatt av resultatene og internasjonale undersøkelser, men det er det som er bakteppet. En kan se til både PISA – der f.eks. andelen som er på lavt nivå i matte, nå har steget til 31 pst.; i naturfag er det 28 pst. og i lesing 27 pst. – og PIRLS-undersøkelsen, som

måler leseglede blant barn. Der er vi på bunn. Det er vel 65 land med, og Norge kommer dårligst ut. Da er det noe vi må gjøre.

Politikk handler om å prioritere. Jeg har sett flere referere til at det er blitt to flere skoleår de siste 30 årene, og resultatene har ikke gått opp, kanskje tvert imot. Vi mener at vi da må gjøre prioriteringer. Er det riktig å bruke så mye penger på skoletimer, eller skal vi heller gjøre noe med det vi vet er svært viktig, nemlig lærerens rolle, og ikke minst å kunne sikre at det er nok skolebøker istedenfor? Det er altfor mange skoler som nesten bare har en eller to bøker og veldig mye på skjerm.

De konkrete forslagene fra Kristelig Folkeparti er derfor å se til de landene som gjør det best, følge OECD og bruke kunnskapen vi har. Den er veldig tydelig på at antall timer ikke er det avgjørende, men den understreker attraktiviteten ved å velge å være lærer og statusen til læreren. Jeg tror at lønnsløftet som ble gjennomført av Arbeiderpartiet for 20–25 år tilbake, var et signal. Det hevet statusen til læreren, og vi kan gjøre noe lignende igjen. Derfor foreslår vi å flytte pengene fra timer til lønn, men også fleksibilitet. Jeg tror vi må erkjenne at det å være lærer i dag er noe annet. Det å kunne ha litt mer tid, enten det er kontaktlærerordningen, som representanten Raja var inne på i sted, eller mindre bunden arbeidstid, tror jeg gir både større attraktivitet og større mulighet til å forberede timene og ha denne tilpassede undervisningen, men også til den viktige foreldrekontakten, som er veldig avgjørende for at ungene skal gjøre det godt.

Så en kjapp kommentar til SFO: Vi foreslår en gradering på 2 mill. kr. Det betyr at familier med inntekt på 2 mill. kr må betale noe mer selv. Jeg mener, med all respekt, at det betyr at de aller fleste får en god mulighet til å være med på SFO. Dette handler om hvordan vi prioriterer ressursene.

Presidenten [12:27:01]: Representanten Kjell Ingolf Ropstad har tatt opp de forslagene han refererte til.

Himanshu Gulati (FrP) [12:27:13]: Vi i Fremskrittspartiet mener det er flere gode innspill i representantforslaget, og vi vil gi Kristelig Folkeparti og representanten Ropstad ros for å løfte debatten. Elevenes prestasjoner og trivsel, læringsmiljøet, lærersituasjonen og flere andre områder på skolefeltet har fått økt oppmerksomhet de siste årene, og det er mye som bør gjøres bedre. Vi har mange utfordringer vi trenger å løse i norsk skole, ikke minst rundt elevenes prestasjoner og lærernes situasjon. Dette krever vilje til nytenkning og endringsvilje både hos oss som skolepolitikere, hos byråkratene og hos alle andre som har en finger med i det som skjer i Skole-Norge.

Vi i Fremskrittspartiet er skeptiske til å endre antallet timer i skolen. Vi mener det ikke er det som er hovedløsningen på de utfordringene man ser, men det bør være en viss fleksibilitet på området som skolene kan regulere selv. Vi har også stor sympati for bruk av tradisjonelle, trykte skolebøker i en tid hvor vi ser at skjerm og digitale virkemidler kan være en distraksjon, og at det er mye bruk av dette også i den øvrige tiden.

Videre mener vi at både SFO, lønninger, arbeidstider og lignende for lærerne er områder som er verdt å vurdere i tiden framover. Vi er derfor enig i mye av intensjonen i forslaget, men mener at dette må vurderes nøyer, både kostnader og effekter, også opp mot andre forslag. Jeg vil også vise til en rekke forslag på flere av disse områdene som Fremskrittspartiet selv har fremmet i denne perioden.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [12:29:07]: Representantene Ropstad, Ulstein og Bjuland løfter gjennom sitt forslag om et kvalitetsløft i skolen flere viktige temaer i debatten om norsk skole. Det er bra. Vi trenger politisk debatt om utviklingen av norsk skole framover.

Spørsmål knyttet til hva slags skole elevene våre skal møte, fag- og timefordelingen, lekbasert læring for seksåringer og hvilken tillit og hvilket handlingsrom lærerne har i sin arbeidshverdag, er noe jeg er opptatt av, og jeg er allerede i gang med oppfølgingen av en rekke tiltak knyttet til utfordringene representantene peker på. Spørsmålene som reises, er viktige. De er både omfattende og komplekse, så de krever og fortjener en grundigere behandling før det tas stilling til dem, enn det rammen for behandling av et representantforslag legger til rette for.

Regjeringen mener det er nødvendig med en bred samfunnsdebatt om skolens rolle i framtiden. Derfor har vi satt ned et nytt utvalg som skal se på hvordan skolen bør utvikles slik at en også i framtiden på best mulig måte kan forberede barn i Norge til å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv. Utvalget skal bl.a. vurdere om omfanget av grunnopplæringen og lengden på utdanningsløpet er hensiktsmessig, og de skal ha et internasjonalt og langsiktig perspektiv for vurderingene sine. De må også legge til rette for en offentlig samtale om hva som skal til for at den norske skolen også i framtiden kan bidra til å fremme læring, fellesskap, tillit og demokrati.

I Meld. St. 34 for 2023–2024, En mer praktisk skole, har regjeringen allerede beskrevet hvordan en mer praktisk, aktiv og variert læring er et av de viktigste grepene for å snu den negative utviklingen vi ser i læringsresultater og trivsel. Vi har prioritert tilskudds- og renteordninger som skolene følger opp, og jeg har også tatt tak i mobilbruk i skolen og sørget for at læreren kan få et

reelt handlingsrom til i større grad å velge trykte lærebøker, bare for å nevne noe. Regjeringen skal også følge opp evalueringen av seksårsreformen, som ble overlevert i 2024.

Når det gjelder lønns- og arbeidstidsspørsmål for lærerne, er dette forhold som må forhandles om av partene. Som KS peker på i høringen av forslaget, er det et grunnleggende prinsipp i norsk arbeidsliv at lønns- og arbeidsvilkår framforhandles mellom arbeidslivets parter, så jeg vil ikke ta initiativer på områder der partene har ansvar. Dersom partene ønsker dialog med meg om områder de har ansvar for, legger jeg til grunn at de tar kontakt.

Presidenten [12:31:54]: Det blir replikkordskifte.

Margret Hagerup (H) [12:32:13]: Skal elevene lære seg å lese, skrive og regne skikkelig, er det helt avgjørende at de har fysiske lærebøker. Hvorfor har ikke statsråden sørget for at elevene faktisk får flere skolebøker?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [12:32:31]: Regjeringen vil at det skal være et større handlingsrom for lærerne til å velge læremidler. Etter mange år med digitalisering trenger vi en bedre balanse mellom skjerm og bok og trykte og digitale læremidler i skolen, og da må det satses mer på trykte lærebøker.

Å holde elevene med nødvendige læremidler er kommunenes ansvar. Vi ser at mange kommuner har nedprioritert fysiske bøker i sine innkjøp av læremidler. Det er en utvikling regjeringen vil snu.

Økonomi nevnes som hovedårsak til at mange kommuner ikke har kjøpt inn læremidler eller kjøpt færre enn vi ønsker. Regjeringen har derfor satt av totalt 415 mill. kr i 2023 og 2024 i ekstraordinær nasjonal støtte til innkjøp av trykte læremidler i kommunene. Det betyr ikke at vi er ferdige. Det nye programmet vi ønsker at skal bli vedtatt i Arbeiderpartiet nå, legger til grunn at vi vil lovfeste retten til fysiske lærebøker i grunnskolen.

Margret Hagerup (H) [12:33:28]: Jeg er glad for at statsråden erkjenner at regjeringen har sett at kommunene nedprioriterer innkjøp. En peker på programmet, men det er tross alt nå en styrer landet og har muligheten til å gjøre noe med dette.

I 2023 gikk omsetningen ned med 20 pst., til tross for ekstrasbevilgningen. Det har fortsatt, og det betyr at disse skolebøkene ikke har kommet til norske elever i klasserommene nå. Statsråden er god på å mene, men her trengs det handling. Som jeg sa, nytter det ikke å peke på et program.

De borgerlige partiene har foreslått en tilskuddsordning som er utprøvd og kan etableres raskt, for å sørge for at elevene faktisk får flere skolebøker. Det haster, for

det er nå i vårmånedene skolene både velger og går til innkjøp av bøker for kommende skoleår. Nå har regjeringen og statsråden en god mulighet til å vise handlekraft og ikke bare mene noe og peke på hvor viktig dette her er.

Spørsmålet er: Hvorfor har regjeringen stemt imot dette, og vil regjeringen snu og sørge for at dette kommer på plass nå, ikke etter valget?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [12:34:27]: Jeg er opptatt av å handle, ikke krangle. Da er det interessant hva vi sist arvet fra den borgerlige regjeringen. Det var en regjering som la til rette for en fullstendig ukritisk digitalisering av norsk skole. Dette er et problem vi har arvet, og vi har vært veldig opptatt av å rette opp i denne ubalansen.

Som ordfører i Stavanger hadde jeg en stor satsing på nettopp innkjøp av fysiske lærebøker, for jeg så at dette ikke gikk veien. Det er et stort lokalt handlingsrom, og det er kommunenes ansvar, men vi ser at det er behov for bistand her. Vi er nødt til å løfte dette. Det er utrolig viktig for leseferdighetene til norske barn og også andre ferdigheter hos norske barn, for vi vet at lesing er nøkkelen til å gjøre det godt i alle fag. Derfor har vi valgt å satse hele 450 mill. kr på innkjøp av trykte lærebøker. Gjorde representantens regjering tilsvarende da de styrte, for ikke så lenge siden?

Margret Hagerup (H) [12:35:29]: Jeg hører at statsråden sier at hun er opptatt av å handle og ikke krangle, før det kommer en hel haug med meninger, og hun viser til en bevilgning jeg sier ikke har resultert i at det kom flere skolebøker i skolen. Det er vi opptatt av, så jeg spør igjen: Hvorfor stemmer regjeringen imot dette, og vil statsråden ta grep og sørge for at det faktisk kommer flere skolebøker inn i klasserommene nå? Det er tross alt statsråden som sitter med det ansvaret, ikke Høyre.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [12:35:53]: Vi er ikke ferdig med den satsingen, som jeg var inne på. Vi ønsker enda flere trykte lærebøker og har tatt ansvar for dette, som egentlig er kommunenes ansvar.

Jeg har lyst til å spørre representanten tilbake igjen: Hvor mange fysiske lærebøker bevilget hennes regjering penger til i sin regjeringstid?

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [12:36:26]: Jeg blir veldig glad for at statsråden varsler oppfølging av evalueringen av seksårsreformen, for den har Senterpartiet vært opptatt av både i opposisjon og i posisjon over lang tid. Da den ble vedtatt i Stortinget i 1996, hadde vi punkter som jeg har stor fascinasjon av å se er minst like relevante i dag. Det gjelder både tetthet på beman-

ning, tid og ikke minst hva slags overgang det blir inn i skolen – at man får en god start.

Statsråden sier i sitt innlegg at det vil bli tatt tak i og fulgt opp. Da er egentlig spørsmålet: Når kan Stortinget vente seg å få noe konkret på seksårsreformen, og hvordan blir Stortinget involvert i det arbeidet?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [12:37:09]: Regjeringen deler Senterpartiets engasjement for seksårsreformen. Jeg mener at hovedtrykket av den evalueringen vi fikk i fjor, er positivt. Forskerne beskriver at lærerne er opptatt av at elevene har det trygt og godt, at de får leke, og at de får venner og utvikler gode relasjoner. Rapporten gir også et bilde av en stor variasjon i undervisningen med vekt på barns læring og utvikling, og vi ser at det er mye uteskole og mye frilek ute, men at det kunne ha vært noe mer inne. Overordnet ser vi likevel at vi godt kan gi rammer for enda mer lek.

Regjeringen følger nå godt opp de elementene som er kommet fram i rapporten, og vi vil komme tilbake til dette.

Mona Fagerås (SV) [12:38:11]: Vanligvis jobber jeg med asfalt, diesel og motorvei – veldig maskuline ting. Derfor er det ekstremt hyggelig å være her i dag med spørsmål som ligger litt nærmere hjertet.

SV har de siste årene drevet fram en av de største velferdsreformene i vår tid: gratis SFO. Etter innføringen har andelen tredjeklassinger i SFO økt fra 63 pst. til 86 pst. På 1. trinn er andelen nå 96 pst. Barnefamilier sparer rundt 18 000 kr i året. Det betyr noe. Alle barn kan nå være med på leken og læringen på SFO. Dette er jeg selvsagt fryktelig stolt av. Vi har også i siste runde forhandlet inn penger til ulike forsøk og prosjekter med kvalitet i SFO. Hvordan følger statsråden opp dette?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [12:39:10]: Jeg er om mulig like stolt som SV er, over den satsingen vi har gjort i fellesskap knyttet til SFO. Det at alle barn skal få lov til å være sammen på skolen etter skoletid hver eneste skoledag, er utrolig viktig for fellesskapet vårt. Ingen blir stående utenfor skoleporten fordi foreldrene ikke har råd til å prioritere en SFO-plass. Det tallene også viser, er at det er altfor mange som ikke har benyttet seg av tilbudet fram til i dag. Moderasjonsordningene har heller ikke fungert så fint som høyresiden forfekter.

Det representanten er inne på knyttet til kvalitet, er et pågående arbeid. Det er bevilget ekstra midler til dette i inneværende budsjett – nettopp å styrke kvaliteten i SFO. Vi ser at når det kommer så mange flere inn, er det viktig at vi klarer å holde den gode kvaliteten også framover.

Hege Bae Nyholt (R) [12:40:19]: I en podkast med VG-kommentatoren Hanne Skartveit sa statsråden at hun nå jobber med å sette seg inn i evalueringen av seksårsreformen og oppfølging av anbefalingene der. Dette er noe vi i Rødt ser fram til å få se, og vi håper statsråden ikke venter for lenge med å komme til Stortinget med dette. I samme podkast sa statsråden også at hun ville ha mer lek i skolen, men også mer pugging. Hvordan skal statsråden få til dette, og hvorfor kan vi ikke bare bestemme oss for sammen å jobbe for mer lek i skolen, i tråd med anbefalingene fra forskerne som har evaluert seksårsreformen?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [12:40:53]: Jeg tror på balanse. Det er tid for lek; det er tid for pugging. I de første årene er lekens plass utrolig viktig i skolen. Den er med på å bygge dannelsesoppdraget, og den er med på å bygge de sosiale og emosjonelle ferdighetene hos elevene. De vet vi er utrolig viktige for at elevene skal kunne ha et godt skoleløp senere og ikke minst være klar for det arbeidslivet og voksenlivet som venter dem. Leiken er et viktig grunnlag for å få til læring og pugging, så lek først og så pugging etterpå.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:41:41]: Jeg vil følge opp det siste om frilek. Det er mange temaer jeg gjerne vil utfordre statsråden på, men det er lenge siden evalueringen av seksårsreformen kom, og det haster med å gjennomføre tiltak. Det er min opplevelse at det skjer mye i norsk skole. Debatten rundt viktigheten av frilek har kanskje gjort det enklere for en del rektorer og lærere å løfte det fram, for det blir av og til sett på som noe som ikke har noe med skolen å gjøre, men nå ser alle, vil jeg si, verdien og viktigheten av det.

Vi har i dag forslag om en førskole etter modell fra Danmark og Sverige. I Finland starter de på skolen når de er sju år. Vi har seksåringene i skolen og har brukt enormt mye penger på det. Det er jo ikke det at det må være en førskole for å få frilek, men jeg mener det vil være et veldig tydelig grep, som jeg tror ville gjort noe i hele Norge. Hva konkret gjør statsråden for å sikre at frilek rulles ut i mye større grad enn det vi dessverre har sett, og som evalueringen viser at det er i dagens skole i dag?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [12:42:43]: Jeg vil bare påpeke at rapporten gir et bilde av stor variasjon i undervisningen med vekt på barns læring og utvikling. Det er mye uteskole, og det er mye frilek ute. Jeg vil også si at rapporten viser at elevene trives på skolen. De ønsker seg ikke tilbake igjen til barnehagen. Det er givende for dem å være der. Det tenker jeg er et viktig aspekt å ta med seg.

Rapporten peker på flere ting, og jeg har hatt møte med partene nå nylig for å høre deres innspill til rapporten. Noen av tingene kommer til å koste penger, og da er det naturlig at vi ser på det også i den forbindelse, så vi gjør dette skikkelig. Jeg kan love representanten at jeg vil komme tilbake til dette så fort som mulig.

Presidenten [12:43:35]: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:43:49]: Når jeg ikke får flere replikker, benytter jeg anledningen til et innlegg på 3 minutter i stedet.

Statsråden er inne på viktigheten av frilek, og det er nettopp det Kristelig Folkeparti prøver å løfte i dette. Det som er helt avgjørende, er hva som møter ungene i skolen.

FHI kom i går med en undersøkelse som viste at det var flere av særlig høstbarna som fikk ADHD, eller at det var større sjanse for at de kunne få det. Diskusjonen blir om vi da skal gå for en mer fleksibel skolestart.

Kristelig Folkeparti har vært for at foreldre i større grad skal kunne vente med å sende ungene på skolen. Poenget er også det OECD sier helt klart: Det er ikke barna som skal gjøre seg klar for skolen, det er skolen som skal være klar for barna. Da er frilek ekstremt viktig, men også det å få en myk start og eventuelt en senere start på skolen.

Noe av det jeg synes er mest interessant i OECD-rapporten, er at de peker på New Zealand. Jeg har sagt mange ganger i denne sal og kommer til å fortsette å si at når de sammenligner store grupper som begynner å lese og skrive når de er enten fem år eller sju år, utvikler femåringene seg raskere og lærer å lese og skrive raskere, men sjuåringene tar dem igjen. Når de er elleve år gamle, er de på samme nivå. Den store forskjellen er indre motivasjon og leseglede, som de som begynte å lese og skrive da de var sju år, hadde.

Grunnen til at jeg trekker dette fram gang etter gang, er at det understreker hvor ekstremt viktig frilek og gradvis pugging er, som også statsråden var inne på. Jeg tror at skolen skal ha veldig mye såkalt «skolsk», det skal være pugging, og de skal ha gloseprøver, men akkurat i starten må vi klare å møte ungene på en mye bedre måte enn vi gjør i dag. Derfor mener jeg det haster med å innføre mer lek i førskole. Derfor har jeg sagt at jeg er helt enig i viktigheten av SFO, SFO er kjempeviktig.

Til debatten om kvaliteten i SFO: Såkalt voksenstyrt lek, og at man skal utnytte tiden når barna først er på skolen, vil jeg advare mot. Det er også en debatt i barnehagene, der man ønsker å gå vekk fra frilek, for man må utnytte muligheten til å utjevne forskjeller, og da skal voksne styre mer av leken. Det er feil. Frilek er ekstremt

viktig for disse ungene. At SFO blir såkalt oppbevaring, er jeg ikke så redd for. Det må være gode, trygge voksne – godt utdannede, det er kjempebra – som kan gripe inn når det er nødvendig, men det er ikke slik at all aktivitet må være regulert. Det er nok organisering i samfunnet ellers, eller skjerm for den saks skyld, så SFO kan være friarena, og i barnehagen kan det være frilek.

Barn elsker å lære – de kan se på bokstaver og tall, og det kommer gradvis. Jeg vil understreke viktigheten av at barn får den indre motivasjonen og får leseglede, slik at de lykkes som voksne mennesker. Jeg tror vi har boment med å gå litt for tidlig ut. Veldig mange lærer to bokstaver i uken i 1. klasse i dag. Vi må vekk fra det, vi må ha mer frilek, og så kommer det andre gradvis etterpå.

Elise Waagen (A) [12:47:09]: For Arbeiderpartiet er det helt avgjørende at det er skolen som skal tilpasse seg det enkelte barn, og ikke motsatt. Det er uavhengig av hvilke forutsetninger man har med inn i skolen.

Med innføring av gratis SFO for 1., 2. og 3. klasse er det nå 34 000 flere barn som går i SFO. Der jeg kommer fra, betyr det at andelen unger i SFO i 1. klasse har økt fra 50 pst. til nærmere 100 pst. Det er i et område hvor vi har stor andel barnefattigdom. Det lærerne i skolen forteller, er at de elevene som kanskje trenger SFO mest, er i SFO nå. De får nå lov til å øve på språket også etter skoletid. De er enda litt bedre rustet i norsktimen etter å ha vært med og lekt på SFO.

Vi i Arbeiderpartiet har nå lagt fram vårt partiprogram. Det vi går til valg på, er en helhetlig skoledag. Jeg mener dette er ekstra viktig for de yngste elevene, for det er helt riktig som det har blitt sagt på denne talerstolen, at leken er viktig. Det er viktig med lek, og det er viktig med balanse – det er riktig og viktig at de skal være hele barn. Nettopp derfor bør vi se skoledagene deres i sammenheng. Når skoledagen kanskje er ferdig ti på halv to, er de aller fleste hjemme igjen utpå ettermiddagen når mamma eller pappa har hentet dem på SFO. Timene mellom, fra skolen er slutt og så lenge SFO varer, bør ses i sammenheng. Her er det rom og tid for lek, det er rom og tid for kvalitet, og det er rom og tid for utvikling. Derfor er det avgjørende både å se kompetansen til de ansatte i en sammenheng og å ta i bruk at vi har en rammeplan for SFO. Jeg er glad for at vi nå går til valg på dette, og jeg tror det kommer til å være ganske viktig for de aller yngste barna at vi ser skoledagen mer helhetlig – det er hele barn – fra de starter halv ni og til de kommer hjem på ettermiddagen.

Jeg mener dette representantforslaget også markerer en del forskjeller på høyresiden i politikken, der vi har Kristelig Folkeparti, som prisverdig tar opp nettopp det at vi ikke trenger å øke timetallet, at det ikke er det som løfter kvaliteten. Siden slutten av 1980-tallet har vi

fått et antall timer tilsvarende ca. to år ekstra skole. Dessverre har vi ikke sett at resultatene har fulgt med på det, heller tvert imot. Vi ser bekymringsfulle resultater på flere undersøkelser. Jeg heier på Kristelig Folkepartis stemme på høyresiden, og jeg håper at de får gjennomslag hos sine venner i Fremskrittspartiet og Høyre, som stadig fremmer forslag om nettopp flere timer i norsk skole.

Presidenten [12:50:01]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [12:50:05]

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari-Anne Jønnes, Margret Hagerup, Jan Tore Sanner og Mudassar Kapur om skoleeierskap og en styrket oppfølgingsordning (Innst. 118 S (2024–2025), jf. Dokument 8:171 S (2023–2024))

Presidenten [12:50:22]: Etter ønske fra utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil syv replikker med svar etter medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletiden, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Elise Waagen (A) [12:50:56]: På vegne av saksordføreren vil jeg takke forslagsstillerne for nettopp å løfte skoleeierskap på dagsordenen i Stortinget.

Jeg vil takke komiteen for konstruktivt arbeid med innstillingen. Som det kommer klart fram, deler komiteen forslagsstillerne syn på at systematisk arbeid med kvalitetsutvikling er viktig for å kunne gi et godt opplæringstilbud til alle elever. Komiteen støtter også at oppfølgingsordningen, som skal gi veiledning og støtte til kommuner med svake resultater, må videreutvikles.

Som statsråden skriver i svarbrev til komiteen, er god ledelse avgjørende og viktig for å skape en god skole der elevene lærer mer og bedre. For Arbeiderpartiet handler dette om å skape en skole som er så god at alle elever kan lykkes, lære godt og utvikle seg. Vi har ambisjon om å skape verdens beste skole. For elevers læring er skoleeierskap en viktig faktor, for styring påvirker skolen og aktiviteten der, kanskje mer enn vi av og til skulle tro. En klok mann sa en gang at det er det som teller, som telles. Det er nettopp det vi også ser i skolen. Det vi fokuserer på, det vi tester og prøver, og det vi ber om informasjon om, er det som også blir lagt vekt på i skolehverdagen.

Arbeiderpartiet har i regjering med Senterpartiet satt ned et bredt partssammensatt utvalg for å vurdere hele kvalitetsutviklingssystemet, og vi har foreslått flere viktige endringer i prøver og tester for at de skal bli mer nyttige for lærerne og gi elevene bedre opplæring. I Meld. St. 34 for 2023–2024, som vi behandlet i denne salen rett før jul, har vi flere ambisiøse punkter for en mer praktisk og variert skole. Også her peker vi på viktigheten av skoleeierskap og skoleledere.

De negative utviklingstrekkene i elevenes læringsresultater må snu. Vi har flere undersøkelser hvor pilene peker feil vei, og det er bekymringsfulle tilbakemeldinger på skolemiljøet. Det har fått vare for lenge.

Denne regjeringen har igjen satt konsentrasjon og disiplin på dagsordenen. Vi har tatt mobilene ut av klasserommene, og vi har sørget for at de nå har fått flere fysiske lærebøker. Skal vi få læringen opp i skolen og lykkes med dette, kreves det et systematisk arbeid med å utvikle kvaliteten på alle nivåer i skolen. Nettopp derfor er det så bra at dette settes på dagsordenen, og regjeringen har allerede levert på flere punkter, selv om dette er et kontinuerlig arbeid.

Jeg mener det er bra at denne debatten løftes fram, og jeg er glad for at regjeringen allerede har fulgt opp dette godt i den stortingsmeldingen som er lagt fram. Vi trenger handling, ikke flere stortingsmeldinger.

Kari-Anne Jønnes (H) [12:54:18]: 2,5 – det er et ganske viktig tall. Det står for to og et halvt år, som er forskjellen i læring mellom elever i norske skoler, i kommuner og fylker. To og et halvt års læring betyr egentlig at til jul i 8. klasse sier man takk og farvel til ganske mange elever. Når vi vet at en god skole og å fullføre og bestå videregående opplæring er billetten til et godt og aktivt liv, både i arbeidslivet og i samfunnet, kan vi ikke som politikere leve med dette. Derfor er jeg veldig overrasket over at statsråden er negativ, og at partiene stemmer imot noe så ufarlig som en stortingsmelding om et forbedret skoleeierskap. Skoleeierne peker på skolene, som peker på skoleleder, som peker på staten, og så peker staten – og det har også denne statsråden gjort – tilbake på kommunene. Det er en ond sirkel. Vi kan ikke holde på sånn når vi vet at det går ut over ungene våre.

Det er feil når det hevdes at denne regjeringen har tatt tak i dette, og at denne regjeringen har høye ambisjoner. Vel, det er mulig, men det har ikke blitt gjort én eneste konkret ting når det gjelder å satse på skoleeierskap. I ungdomsmeldingen nevnes viktigheten av skoleeierskap, men det er altså ikke noe systematisk samarbeid mellom skoleeiere, eller mellom regjeringsnivå, stortingsnivå og kommunenivå. Det er de politikerne som er valgt i kommunestyre og fylkesting som er an-

svarlig for at ungene våre lærer å lese, skrive og regne skikkelig, og da kan vi ikke holde på med en sånn pekelek. Vi må ha systematikk. Vi må ha et langsiktig mål. Vi må ha den beste praksis. Vi må trekke i samme retning – det gjelder på tvers av partier, og det gjelder på tvers av forvaltningsnivåer. Derfor er Høyre så opptatt av at vi skal gjøre dette i fellesskap. Vi har samme mål, men vi klarer ikke å enes om hvordan vi i fellesskap skal klare å skape en best mulig forståelse ute i kommunene av behovet for langsiktig jobbing. Hvert fjerde år kommer det nye politikere som ikke har kunnskap nok om hvilket stort ansvar det er å være skoleeier. Derfor skulle jeg ønske at vi for første gang kunne sette skoleeierskap på dagsorden i Stortinget på skikkelig vis.

Jeg tar til slutt opp forslaget Høyre er med på.

Presidenten [12:57:25]: Representanten Kari-Anne Jønnes har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Kjerstin Wøyen Funderud (Sp) [12:57:41]: Senterpartiet vil jobbe for en skole hvor alle kan lykkes, en skole som fokuserer på økt mestring, trivsel og læring for elever i hele landet. Vi har satset tungt på en mer praktisk skole, og vi har løftet fram behovet for et nytt kvalitetsutviklingssystem som skal gi informasjon om læringsmiljø og skoleresultater – nettopp slik at kommuner og fylker har gode muligheter til å følge opp skolene de har ansvar for.

Ansvar for at elever i hele landet skal lykkes, kan allikevel ikke legges på kommuner og fylker alene. Vi har altfor mange ufaglærte som underviser i norske klasserom, og søkningen til lærerutdanningene har over tid vært bekymringsfull. Senterpartiet har satset tungt på å styrke rekrutteringen til lærerutdanningene ved bl.a. å endre rigide karakterkrav. Gjennom lokale opptak har vi lykkes med å rekruttere langt flere studenter til lærerutdanningene. Det er selvsagt en god nyhet, all den tid disse studentene om noen år vil erstatte ufaglærte i norske klasserom.

Å sikre en mer praktisk skole hvor flere elever kan oppleve mestring og læringslyst, har også vært en viktig satsing for Senterpartiet. Arbeidslivsfag på ungdomstrinnet og valgfag på mellomtrinnet bidrar til nettopp dette.

Vi er helt avhengig av å spille på lag med rektorer og lærere dersom vi skal lykkes med skolepolitikken. Dessverre ser vi at lærere og rektorer bruker for mye tid på rapportering og dokumentasjon. Dette øker arbeidsmengden og reduserer tiden de har til å være sammen med elevene. Senterpartiet vil gi lærerne større profesjonelt handlingsrom og redusere byråkratiet i skolen. Lærerne må få tid og tillit til å være lærere.

Avslutningsvis vil jeg også løfte fram det viktige arbeidet Senterpartiet og Arbeiderpartiet har gjort for å

sikre et nytt helhetlig system for kompetanse og karriereutvikling, som skal fases inn i 2025 og 2026. Dette systemet skal gi lærere, ledere og andre ansatte i skolen bedre muligheter for kompetanseutvikling gjennom hele arbeidslivet. Dette vil bidra til å styrke kompetansen til ansatte i skolen og styrke kvaliteten på tilbudet til elevene.

Himanshu Gulati (FrP) [12:59:59]: Jeg vil også benytte anledningen til å gratulere den nye forsknings- og høyere utdanningsministeren og ønske henne lykke til, siden hun nå er i salen.

Først til behandlingen av dette forslaget: Abraham Lincoln sa en gang at filosofien i et klasserom i én generasjon blir filosofien i regjeringen hos den neste. Det er det mye sannhet i, og det hviler derfor et tungt ansvar på både skolen og ikke minst skolepolitikere og skoleeiere.

Fremskrittspartiet mener at et kompetent og ansvarlig skoleeierskap er avgjørende for å sikre kvalitet i skolen. For at elever skal få de beste forutsetningene for å lykkes, må skoleledere og lærere ha de riktige rammene og den oppfølgingen de trenger. Skoleeiere, enten de er kommuner eller fylkeskommuner, har et enormt ansvar for å legge til rette for at skolen fungerer optimalt, og for å vise lederskap også i tøffe situasjoner. Tøffe situasjoner har vi dessverre mye av i norsk skole. Det er derfor viktig at skoleeierne sikres en best mulig oppfølgingsordning.

Det vil alltid være ulikheter i resultatene mellom skolene. Det har en rekke ulike årsaker. Kulturelle forskjeller, demografi, økonomisk og sosial bakgrunn osv. spiller varierende roller. Vi må derfor ha realistiske mål. Alle elever fortjener et best mulig tilbud, og da kreves det at skoleeiere er i stand til å prioritere riktig og legger forholdene best mulig til rette for gode og kreative skoleledere.

Fremskrittspartiet mener at det er nødvendig med et mer systematisk og kompetansebasert skoleeierskap for å sikre at alle elever får en utdanning av høy kvalitet. Uten en felles forståelse av hva skoleeierskap innebærer, vil mange kommuner og fylkeskommuner fortsette å feile i å gi skolene det de trenger for å lykkes.

En velfungerende skole trenger synlige og tydelige skoleledere. Rektorene må ha tid og kompetanse til å lede profesjonsfellesskapet, utvikle undervisningen og sikre et trygt læringsmiljø. Dette er imidlertid umulig uten en skoleeier som forstår betydningen av å investere i skolen, sette langsiktige mål og legge til rette for en stabil og forutsigbar utvikling. Lokale politikere har også et ansvar for å skape en systematikk og langsiktighet i skolepolitikken, men uten tilstrekkelig kunnskap om utviklingen risikerer de å fatte beslutninger som svekker kvaliteten på undervisningen.

Fremskrittspartiet mener det er mange som skal delta i dette arbeidet. Det må skapes tettere samarbeid mellom skoler og lokalsamfunn, og lokale skoler bør samarbeide med næringslivet, frivillige organisasjoner og andre aktører for å styrke skolehverdagen og gi elevene en mer relevant og motiverende utdanning.

Som jeg nevnte tidligere, er det mange tøffe og uheldige hendelser i norsk skole hva gjelder mobbing, vold og uro, og vi ser at saker med mobbing, vold og uro veldig ofte får lov til å pågå over mange år uten at det settes en effektiv stopper. Det er store forskjeller på hvilke skoleledere som tar ansvar og setter ned foten når uheldige ting skjer, og hvem som ikke evner eller lykkes med å gjøre det godt nok. Vi har i VG de siste dagene sett tall på at aktivitetsplikt ikke følges opp. Det er også et lederansvar.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Mona Fagerås (SV) [13:03:12]: Det å drive en god skole er teamarbeid, og det kreves dyktige folk i alle roller – folk som kan faget sitt, men som også legger inn et ekstra gir når det trengs. Mye skjer i løpet av en lang skoledag, og det er ikke kun matte og lesing som skal læres. Det skal utvikles sosial kompetanse, alle skal oppleve mestring, og ulike vansker den enkelte strir med, skal håndteres av ansatte innenfor skolens tid og lokaler. I tillegg har foreldre og samarbeidspartnere behov for tid og samhandling til beste for eleven.

Skal dette skje, må ledelsen legge til rette for det, og da må skoleeier sørge for at verktøy, som gode økonomiske rammer og kompetanse, fungerer i alle ledd. Verktøykassen må være innholdsrik og inneholde frihet til å utføre oppgaven slik det passer best nettopp der og da.

Selvsagt skal det være minimale forskjeller i kvalitet mellom skoler og kommuner, og alle elever og ansatte skal ha gode læringsmiljø og arbeidsforhold uavhengig av hvor i landet de bor og virker. Det betyr at det må sikres tilstrekkelig tid til å utøve det pedagogiske ansvaret for både skoleledere, lærere og miljøarbeidere. Det er derfor man i opplæringsloven har nedfelt krav om skolefaglig kompetanse i kommuner og fylkesadministrasjon, og ulikheten i hvordan dette ser ut i praksis må det gjøres noe med.

Det er ingen uenighet om at skoleledelse er viktig, men hovedpoenget, slik SV vurderer det, er ikke mangel på planer eller meldinger, men en kommune- og fylkesøkonomi som medfører kutt, ikke satsing. Skolelederforbundet er tydelig i sitt høringssvar:

«Kommunene må sikres økonomiske midler som gir skoleeiere mulighet til å oppfylle sine ansvar på en forsvarlig måte. Økonomiske begrensninger må ikke være en hindring for kvalitetsutvikling.»

Vi stemmer derfor ikke for en ny stortingsmelding, tross enighet om problembeskrivelsen og intensjonen i forslaget. Vi vet hva som må til, men det må være vilje til å handle, ikke bare snakke.

Abid Raja (V) [13:06:11]: Norsk skole er i trøbbel. Det er det ingen tvil om. Mange piler peker feil vei i skolen, og regjeringen er bakpå. Motivasjonen til elevene faller. Mobbingen og fraværet øker. Samtidig er det krisetall for lærerutdanningene.

Denne situasjonen har vedvart gjennom regjeringsperioden, og regjeringen Støre og statsråden har på ingen måte klart å snu denne utviklingen.

Det er alvorlig at skolen er i trøbbel. Når skolen er i trøbbel, er elevene i trøbbel, og når elevene våre er i trøbbel, er framtiden til Norge også i trøbbel. Det å snu den utviklingen vi har sett, er avgjørende for å få norsk skole på rett kjøll.

I dette representantforslaget ønsker forslagsstillerne at det tas tak i kvaliteten i skolen. Det støtter vi i Venstre. Det gjør også skolelederne. I sitt høringssvar skriver Skolelederforbundet, som representerer dem som har ansvaret for å drive kvalitetsutvikling i skolen dag for dag:

«En stortingsmelding vil være et nødvendig skritt for å tydeliggjøre ansvarsforhold, heve kompetansenivået og etablere nasjonale standarder for godt skoleeierskap.»

Også Utdanningsforbundet skriver i sitt høringssvar at «det er helt sentralt at skoleledere har tid og kompetanse til å lede profesjonsfellesskapet».

Kommunene mener også det er viktig at vi nå flytter fokus fra alt annet og begynner å snakke om kvalitet og kvalitetsutvikling i skolen.

Det store spørsmålet blir da hvorfor regjeringen mener det ikke er behov for en stortingsmelding om skoleeierskap eller å forbedre oppfølgingsordningen for skoler med svakere læringsresultater. Mener regjeringen at vi er i mål? Er vi i mål når vi har altfor mange elever som ikke lærer det de skal i skolen, når lærerne ikke har tid til å følge opp elevene sine, når mobbetallene er høye og elevene ikke fullfører skolen?

Det soleklare svaret på det spørsmålet er nei. Vi kan ikke fortsette å sette kvalitetsutviklingen på vent. Vi i Venstre forstår bekymringene lærerne ser når de opplever at skolen får et stadig større ansvar for oppgaver og utfordringer utenfor skolen. Med en forbedret og styrket oppfølgingsordning og mer fokus på kvalitet og elevenes læring ville vi tatt skritt i riktig retning. Slik rustet vi skolene og lærerne i deres viktige arbeid for at alle barn får oppfylt sitt potensial til fulle, at alle lærer å lese, skrive og regne skikkelig, og at så mange som mulig fullfører og består videregående opplæring. Derfor støtter Venstre dette representantforslaget.

Statsråd Kari Nessa Nordtun [13:09:17]: I stortingsmeldingen jeg la fram før jul om en mer praktisk skole, beskrev regjeringen hvordan vi skal snu den negative utviklingen i læringsresultater og trivsel i norsk skole. For å lykkes med dette kreves det et systematisk arbeid for å heve kvaliteten på alle nivåer i skolen. Godt skoleeierskap og god skoleledelse er avgjørende for å spille lærerne gode i klasserommene.

Regjeringen har satt i gang en rekke tiltak som skal styrke skoleeierne. Vi er bl.a. i full gang med å utvikle et nytt system for kvalitetsutvikling som skal legge bedre til rette for å kunne følge opp mål om mer og bedre læring i praksis. Vi jobber med å lage gode støtte- og veiledningsressurser for å tydeliggjøre statens forventninger til arbeidet med kvalitet gjennom å vise fram gode eksempler.

Den 1. januar 2026 har vi satt som mål for når vi skal ha et helt nytt system for kompetanse og karriere for ansatte i barnehage og skole på plass. I tillegg har vi satt av 45 mill. kr til å etablere skolemiljøteam og 70 mill. kr til beredskapsteam i kommunene i 2025.

Regjeringen er opptatt av å beholde og rekruttere gode skoleledere. Vi jobber derfor nå med å innhente mer kunnskap om skoleledernes arbeidssituasjon og kompetansebehov, som skal danne grunnlag for nye og forsterkede tiltak.

Regjeringen har et tett samarbeid med KS, der vi jobber med konkrete prosjekter for å støtte kommunenes skoleeierskap. Et eksempel på det er felles personvern vurderinger og arbeidet med å etablere felles støtte-tjenester for digitale læremidler. Regjeringen har også satt i gang et arbeid med å videreutvikle oppfølgingsordningen for at den skal møte behovene hos kommunene på en bedre måte enn den gjør i dag.

Et godt skoleeierskap og god skoleledelse er avgjørende for å gi elevene en god skolehverdag der de lærer godt. Nå er ikke tiden inne for flere stortingsmeldinger, som representantene fra Høyre foreslår. Nå er tiden inne for handling, slik regjeringen er i full gang med.

Presidenten [13:11:38]: Det vert replikkordskifte.

Kari-Anne Jønnes (H) [13:11:49]: Jeg ønsker å spørre statsråden: Hvem er ansvarlig for at ungene våre lærer å lese, skrive og regne skikkelig?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [13:12:01]: Det er helt klart at det er et ansvar vi alle har, både lokalt, regionalt og nasjonalt, men det er først og fremst skolene som er skoleeiere, og de har ansvar for at elevene lærer det de skal når de er på skolen.

Kari-Anne Jønnes (H) [13:12:22]: Da er vi dypt uenige. Det er ordføreren og kommunestyret som er politisk skoleeier, og som er ansvarlig for å legge til rette

for at lærere blir satt i stand til å utføre jobben sin, og at rektor kan være pedagogisk leder på sin skole. Det er derfor vi ønsker en stortingsmelding, så vi kan slutte med pekeleken, slutte med å stå her i Stortinget og peke på at det er lærerne som har ansvaret. Hvis vi ikke har lokalpolitikere som er tydelige, politiske skoleeiere som trekker i samme retning som administrative skoleeiere i kommunene, lykkes vi ikke.

Da er mitt spørsmål til statsråden: Hvordan vil statsråden bidra til å sette de politiske skoleeierne i alle kommuner og fylker i stand til å utføre jobben sin, sånn at alle ungene våre lærer å lese, skrive og regne skikkelig?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [13:13:23]: Jeg vet ikke om jeg har misforstått representanten, eller om hun har misforstått meg, men jeg sa at det er skoleeierne som har ansvaret, og det er et veldig viktig ansvar. Vårt ansvar er å være lovgiver og budsjettbevilgende myndighet. I tillegg jobber vi også på andre måter, som f.eks. veiledninger, anbefalinger og lignende.

Vi jobber veldig godt med dette allerede, og vi gjør noe som ikke har blitt gjort tidligere, f.eks. dette med å etablere egen læremiddelressursbank for skolene. Tidligere har de vært overlatt helt til seg selv – da Høyre styrte var de overlatt helt til seg selv – med hensyn til å vurdere personvern, sikkerhet og universell utforming knyttet til digitale læringsverktøy og læringsressurser. Nå tar vi statlig grep om dette, i tett samarbeid med KS. Vi gjør noe man ikke har gjort i norsk skole på mange år, nettopp å ta statlig grep, for vi ser at kommunene – som skoleeiere – trenger hjelp her.

Kari-Anne Jønnes (H) [13:14:26]: Jeg har ikke misforstått noen ting, men jeg tror statsråden har misforstått hvilken rolle skoleeier har, og hvem det er som er ansvarlig skoleeier. Mitt spørsmål er: Hvordan vil statsråden sette skoleeier – politisk skoleeier – i stand til å utføre sitt oppdrag, og hvorfor vil ikke statsråden bidra til at vi slutter med pekeleken?

Statsråden svarer meg at det er vårt felles ansvar, og det skjønner jeg jo, men jeg forstår ikke hvorfor statsråden da ikke vil ta sitt ansvar og være med på å se helheten, se på hvordan vi kan spille lokale skoleeiere gode. Det hjelper ikke å bevilge penger til kommunene hvis man ikke trekker i samme retning. Det er ingen av de grepene statsråden har gjort i regjering, som bidrar til at lokale skoleeiere blir gode, så mitt spørsmål er igjen: Hvordan sikre godt skoleeierskap i hele landet?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [13:15:34]: Jeg har vært skoleeier selv i tolv år. Jeg vet hva jeg snakker om her.

Representanten etterspør hvordan vi spiller skoleeier god i sin rolle. Det gjør vi på flere områder. Jeg var inne på det digitale. Hvordan sikrer vi at vi har digitale

læringsverktøy i norsk skole som faktisk er i samsvar med loven? Der ser vi at kommunene trenger hjelp. Der går vi nå inn og hjelper. Det har aldri blitt gjort før. Det er veldig bra.

Vi ser at vi sliter med rekrutteringssituasjonen, så vi er fullt i gang med et stort rekrutteringsprosjekt sammen med lærerne. Vi ser på hvordan vi kan gjøre endringer i utdanningene, sånn at vi faktisk sikrer at skoleeier har de ansatte de trenger, at Norge har de ansatte vi trenger til å jobbe i skolen.

Når vi faktisk ser at det er problem med ro og konsentrasjon i klasserommet, tar vi nasjonalt ansvar for det og endrer opplæringsloven på flere punkter for å sikre ro, konsentrasjon, kontroll og disiplin i klasserommet, og at det er læreren som selvsagt er sjefen i klasserommet.

Kari-Anne Jønnes (H) [13:16:33]: Jeg har også vært skoleeier i kommunen i tolv år og i fylket i ti år. Jeg vet – og jeg tror på forskningen som sier det – at det ikke er skolens størrelse, lærertetthet eller kommunens økonomi som har størst påvirkning på hva elevene lærer, men skoleeierskap, lokalt skoleeierskap. Derfor er det så utrolig vanskelig for meg å forstå at en regjering som sier de har høye ambisjoner på elevenes vegne, ikke kan være med på å se hvordan vi skal sette skoleeierskap – og da snakker jeg om politisk skoleeierskap – i system, sånn at vi kan slutte med pekeleken.

Jeg hører hva statsråden sier om hva regjeringen har gjort på sin vakt, men det er ingenting av det som handler om å sette politiske skoleeiere i stand til å utføre jobben sin. Det må systematisk arbeid til, så hvordan vil statsråden gjøre det?

Statsråd Kari Nessa Nordtun [13:17:39]: Jeg er enig. Jeg kjenner meg ikke igjen i at vi holder på med pekeleken, så det stiller jeg meg uforstående til. Her er vi flere som er satt til ulikt type ansvar. I fellesskap løfter vi de tingene som faktisk betyr noe for å få til mer og bedre læring og trivsel i norske skoler.

Vi er fullt i gang på flere områder. Om det handler om etter- og videreutdanning – i godt samarbeid med kommunene, hvor de nå får større handlingsrom til nettopp å disponere de midlene – om det handler om læremiddelsituasjonen, om det handler om endringer i opplæringsloven eller lignende, så er vi på og lager rammer rundt dette. Vi er opptatt av å ha en tett dialog med partene om dette. Her må det handling til, og en stortingsmelding kan vi ikke se at er nok sikkerhet for at en faktisk handler.

Presidenten [13:18:29]: Replikordskiftet er omme.

Dei talarane som heretter får ordet, har òg ei taletid på inntil 3 minutt.

Margret Hagerup (H) [13:18:47]: Det er bra at vi snakker om skoleeierskap her i salen. Vi trenger handling, ikke flere stortingsmeldinger, sier Elise Waagen. Da er det jo rart at regjeringen ikke har kommet med annet enn utredninger og frampek i sitt arbeid de siste tre årene, og nå skal en se framover.

Vi trenger handling, sa ministeren nettopp fra talerstolen. Tidligere i dag svarte kunnskapsministeren at svaret når det gjelder nedgangen i bøker i skolen, skal komme i Arbeiderpartiets program – en skal bare vinne et valg først. Vi trenger handling og ikke talepunkter, og det er viktig at elevene får flere fysiske lærebøker.

Regjeringens største satsing har vært 550 000 kr per grunnskole. Denne uken brukte ministeren Oslo som et eksempel og sa at det var bra, for Oslo kommune var en av dem som fikk mest i grunnskoletillegg. Ja, de har mange skoler, men hvis de legger ned en skole, får de 550 000 kr mindre, noe som går ut over kvaliteten og de elevene som er i Oslo-skolen.

Vi har tatt mobilen ut av skolen, sa Elise Waagen. Det er jo skoleeiere og skoleledere som har tatt mobilen ut av skolen. Fire av fem skoler hadde regulert dette før Arbeiderpartiet begynte å snakke om det. Det kunne vært interessant å besøke den femtedelen av skolene som ikke hadde regulert dette her, for det handler om godt skoleeierskap.

Representanten Jønnes snakket om at det er to og et halvt års forskjell i læring mellom norske elever som går ut etter ti års grunnskole. Det er dramatiske tall, og det handler om skoleeierskap. Jeg har selv vært lokalpolitiker. Jeg skal ærlig innrømme at da jeg var 31 år og hadde tre små barn, var jeg ikke mitt ansvar som skoleeier bevisst. Derfor synes jeg det er utrolig viktig at vi løfter dette.

Skolelederforbundet har sagt at skoleeiere spiller en avgjørende rolle i å sikre likeverdige opplæringsmuligheter for alle elever, uavhengig av geografisk og sosio-økonomisk bakgrunn. En stortingsmelding vil være et nødvendig skritt for å tydeliggjøre ansvarsforhold, heve kompetansenivået og etablere nasjonale standarder for godt skoleeierskap.

Konsekvensen av ikke å drive systematisk kvalitetsutvikling i samarbeid mellom profesjonsfellesskapet på skolene, skoleledere og skoleeiere kan være dramatisk for de elevene som tilfeldigvis sokner til en gitt skole. Det ser vi på forskjellene i dag. Vi lykkes ikke godt nok i skolen, selv om en jobber med mange gode tiltak. Det er mye som skal til for å sikre en god skole.

Det er synd at regjeringen ikke vil se skoleeierskap i en sammenheng og sikre at dette ansvaret er klart og tydelig. En kunne ha hørt på innspill fra Skolelederforbundet og sørget for at dette ble sett i sammenheng. Det er ingen tvil om at det er ganske mange skolepolitikere i

dette landet som ikke er seg sitt ansvar bevisst. Elevene hadde i stor grad tjent på at de hadde blitt det.

Elise Waagen (A) [13:22:04]: Jeg blir rett og slett ganske forundret når jeg hører denne debatten – forundret over hvor det egentlig er Høyre vil med dette forslaget, og hva det er de mener. Man ønsker en stortingsmelding om skoleeierskap, men man skulle nesten tro at man ønsket å flytte på ansvar og endre på hvordan strukturene skal se ut.

Det sies at det er tomme talepunkter fra denne regjeringen. Da må jeg strengt talt be de representantene som sier det, om å lese de stortingsmeldingene de selv har vært med på å vedta. Det denne regjeringen har levert, og det disse representantene har vært med på å behandle, er jo en rekke tiltak som handler om nettopp skoleeierskap og kvalitetsutvikling i skolen. Denne regjeringen satte ned et partssammensatt utvalg for å gjennomgå kvalitetsutviklingssystemet. I motsetning til den forrige regjeringen tok vi partene med på lag da vi skulle gjøre nye endringer. Vi endrer prøvene for å gjøre dem mer læringsstøttende og mer i tråd med det lærerne ønsker seg.

I stedet for en ny stortingsmelding trenger vi handling. Vi vet hvor skoen trykker, og det er også dyktige organisasjoner med på å fortelle oss. I stedet for nye utredninger og nye stortingsmeldinger foreslår jeg heller at vi tar tak i det slik denne regjeringen har gjort – gjennom å løfte problemstillingene.

Denne regjeringen har også løftet utfordringene skolelederne står i: en utfordrende arbeidshverdag der det er krevende å drive godt kvalitetsarbeid i skolen når man som rektor står alene. Denne regjeringen har sørget for at man nå får en bredere støtte rundt skolen, med skolemiljøteam og beredskapsteam. Denne regjeringen har sørget for at vi nå får på plass et nytt system for kompetanse- og karriereutvikling i skolen, slik at man har kompetansen. Det er ikke enkeltelementene som gjør det, men summen av dem, så la oss løfte de konkrete tiltakene heller enn å sette i gang arbeidet med en ny stortingsmelding.

Det er representanter som har tatt opp at de har vært skoleeiere gjennom å ha vært lokalt folkevalgt, men at de har opplevd å være utrygg i den rollen. Denne regjeringen har levert resultater på det også. Gjennom en ny opplæringslov har vi sørget for at det er skolefaglig kompetanse ute i kommunene og fylkeskommunene. Det er viktig å ha den kompetansen i kommuneadministrasjonen, for da kan man veilede utrygge, nyvalgte representanter også i kommunestyrene.

Summen av dette viser at vi har en regjering som er opptatt av dette, og som leverer tiltak, men som ikke lener seg tilbake med en vente-og-se-holdning gjennom å vurdere flere stortingsmeldinger.

Kari-Anne Jønnes (H) [13:25:27]: Når vi vet at det er politisk skoleeier som er den største og viktigste faktoren for elevenes læring – gjennom årlig å vedta et budsjett som skal sette lærerne i stand til å gjøre sin jobb, og sørge for at rektor kan være pedagogisk leder på sin skole – mener jeg virkelig at det er fornuftig for første gang å gjennomgå hvordan vi alle sammen kan trekke i den retningen og sette dem i stand til å gjøre jobben sin ordentlig.

Ja, det er fint at vi har fått inn i opplæringsloven at det skal være skolefaglig kompetanse i kommune- og fylkesadministrasjonen, men min opplevelse og min erfaring er at de som i størst grad bidro til å opplyse skoleeiere, var KS, som har gode programmer for det. Derfor er det lurt å se litt nærmere på hvordan vi, alle parter, kan jobbe sammen, inkludert KS, om et landsdekkende system for skoleeierskap som setter alle kommuner i stand til å utøve det på en god måte, sånn at det ikke lenger er tilfeldig hvor man får ti års læring, og hvor man får bare åtte og et halvt års læring i grunnskolen. Det har vi som samfunn ikke råd til, og jeg har i hvert fall ikke hjerter til det på vegne av ungene våre.

Når jeg sier «pekeleken», er det fordi regjeringen peker nedover og flytter ansvaret nedover. Det er på en måte greit, men da må en være ærlig og si at en ikke ønsker å bidra til å sette skoleeiere over hele landet i stand til å utføre jobben sin på en bedre måte.

Skolelederne og lærerne ønsker bedre skoleeiere – skoleeiere som forstår arbeidshverdagen deres. Hvordan skal vi gjøre det? Jo, da må man realitetsbehandle tilstandsrapportene for skolene én gang i året, ikke bare ta det til orientering, men realitetsbehandle dem og sette seg inn i statusen i skolene, og så gjøre de vedtakene som trengs for at de ansatte i skolene skal kunne gjøre jobben sin på en god måte. Det er det de ønsker av oss politikere, ikke at vi skal tre ting nedover hodet deres og detaljstyre det de skal gjøre i skoletimene. For å kunne gjøre det må en ha kunnskap, og for å få lik kunnskap over hele landet og like gode skoleeiere over hele landet må det gjøres et systematisk arbeid over tid. Det ønsker ikke denne regjeringen.

Øystein Mathisen (A) [13:28:31]: I denne debatten sliter jeg litt med å få tak i hva Høyre egentlig vil. Jeg sliter litt med å forstå at de løfter en problemstilling som skal være ny. Hver eneste dag og i all politikk vi utfører, har vi som mål å sette skoleeierne og kommunene bedre i stand til å utføre sine oppgaver og gi bedre undervisning til elevene. Det er det som er målsettingen ved hvert eneste vedtak vi fatter, og for måten vi jobber på.

Ministeren har vist til en lang liste over konkrete ting som har blitt vedtatt og jobbet med i denne perioden, som hjelper kommunene med å utføre sine oppgaver enda

bedre. I tillegg til dette må jeg ta opp det som kanskje er en av de vanskeligste enkeltfaktorene for kommunene når det gjelder å utføre oppgavene sine, og det er det økonomiske spørsmålet. Med denne regjeringen har kommunebudsjettene blitt styrket, og med Arbeiderpartiet og Senterpartiet sammen i regjering har det vært historiske løft i en veldig vanskelig økonomisk tid. Vi har hatt høy rente og dyrtid, men samtidig har vi stilt opp ekstra for kommunene, slik at skole og andre viktige tilbud ute i kommunene ikke skulle oppleve kutt. Det hadde ikke skjedd med en høyreregjering. Det hadde vært en svært mye mer utfordrende situasjon, hvis man ser på deres svar i deres alternative budsjett i denne fireårsperioden.

Å gi gode tjenester og ha gode skoler er det vi styrer etter hver eneste dag. Det trenger man ikke en stortingsmelding for å gjennomføre. Vi trenger handling og konkret politikk – vi trenger å gjennomføre det. Vi trenger ikke å sette oss ned og redefinere hva som er ansvarsfeltet, og hva som er lokal myndighet. Lokal styring er viktig – aktive, dyktige skoleeiere som er villig til å investere og bruke penger på skole for å gi et bedre tilbud til barna. Det er det vi ønsker. Da må vi gi dem mulighetene og rammene til å kunne gjøre det, ikke en stortingsmelding som ikke setter noe som helst av ny politikk ut i livet.

Presidenten [13:30:28]: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [13:30:30]

Interpellasjon fra representanten Sveinung Stensland til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Danmark har nylig lansert en nasjonal strategi for livsvitenskap. Denne sektoren utgjør allerede 20 pst. av dansk eksport og sysselsetter over 63 000 personer. Norge har mange av de samme forutsetningene som Danmark, med sterke forskningsmiljøer, solid økonomi og velutviklet helsesektor, men mangler en samordnet nasjonal satsing. Vi har også en helseindustri, men uten like stor eksport som våre naboland. Vi må sikre at Norge ikke går glipp av muligheter innen denne fremtidsnæringen, særlig ved å styrke samarbeidet mellom akademia og næringsliv, etablere bedre risikoavlastning, skattesystem og finansiering samt utnytte våre fortrinn innen digitalisering og helsedata.

Vil statsråden ta initiativ til en helhetlig norsk livsvitenskapstrategi tilsvarende den man har lansert i Danmark?»

Sveinung Stensland (H) [13:31:31]: Først en liten korrigering: Jeg sendte interpellasjonen til næringsministeren, men hun stolte så mye på sin nye kollega at hun er satt til å svare på den. Så hjertelig velkommen til Stortinget til statsråden!

Vi må følge nøye med på Danmarks livsvitenskapstrategi. Vårt naboland har satt seg et ambisiøst mål. Det er å bli Europas ledende livsvitenskapsnasjon innen 2030, og det er ikke tomme ord. Det bygger på imponerende resultater.

I 2023 nådde Danmarks eksport av livsvitenskap 174 mrd. danske kroner, tilsvarende 20 pst. av landets totale eksport. Dette er mye mer enn noe nordisk land. Sektoren sysselsetter over 63 000 mennesker på tvers av kompetansenivåer i Danmark. I 2021 bidro bransjen alene med 36,5 mrd. danske kroner i skatteinntekter.

Danske livsvitenskapsselskap investerte nesten 16 mrd. kr i forskning og utvikling i 2020. Offentlig helseforskning mottok over 12 mrd. kr i 2022, noe som gjør dette til Danmarks største forskningsområde. Den danske strategien har flere sentrale elementer vi bør merke oss her i Norge. De vil øke antallet nye levedyktige selskap. De vil tiltrekke seg utenlandske investeringer og styrke posisjonen sin i EU. Målet er å doble eksporten, til 350 mrd. danske kroner innen 2030. 2024-tallene har akkurat kommet, og de viser at de er på god vei.

Danmark har identifisert flere utfordringer som også er relevante for oss. De er ledende på publisering av forskningsartikler, men sliter med å omsette denne kunnskapen til bærekraftig virksomhet. Det er begrenset tilgang til risikokapital, som hindrer at lovende løsninger når markedet. De møter også utfordringer med sikker tilgang på kvalifisert arbeidskraft. For å møte disse utfordringene har Danmark utviklet en omfattende tiltakspakke. De vil fremme samarbeid mellom forskningsinstitusjoner, helsevesen og næringsliv. De vil forbedre tilgang til kapital gjennom offentlig-privat partnerskap. De satser på bedre utnyttelse av helsedata og kunstig intelligens, og de vil akselerere innføringen av nye medisiner og forenkle etableringen av produksjonsanlegg.

Internasjonalt samarbeid står sentralt. Danmark vil styrke sine bilaterale forbindelser og aktivt forme EUs reguleringer. De erkjenner at helseindustrien opererer i en ny geopolitisk virkelighet preget av økte spenninger og regionalisering.

Denne strategien viser hvordan et land på størrelse med Norge kan bygge en betydelig eksportnæring basert på kunnskap og innovasjon. Den viser verdien av langsiktig målrettet satsing og tett samarbeid mellom offentlige og private aktører.

Jeg oppfordrer regjeringen til å vurdere lignende tiltak for å styrke norsk livsvitenskap. Vi har mange av de samme forutsetningene som Danmark, med høyt utdanningsnivå, solid forskningsinfrastruktur og et vel fungerende helsevesen, men vi mangler en helhetlig strategi for å utnytte potensialet.

La oss lære av Danmark. La oss utvikle en ambisiøs nasjonal strategi for livsvitenskap. Dette handler ikke bare om økonomisk vekst og arbeidsplasser, det handler om å bygge en kunnskapsbasert økonomi for fremtiden, om å sikre bedre pasientbehandling og om å bidra til løsninger på globale helseutfordringer.

Helseindustrien er en av Norges mest høyproduktive næringer, med en årlig eksport på 22 mrd. kr. Nå er det oppdatert til 27 mrd. kr i fjor, hvorav legemidler utgjør 70 pst., men vi risikerer å sakke akterut. Våre konkurrenter har betydelige private investeringsfond og offentlige støtteordninger, slik som Nederland, som nylig investerte 2 mrd. euro i produksjon av medisinske isoterper.

For å nå målet om 50 pst. økning i fastlandseksporten innen 2030 må vi handle raskt. Dette krever to hovedgrep – å styrke eksisterende eksportbedrifters konkurransekraft gjennom kraftigere virkemidler som matcher industriens investeringer, og å øke vår attraktivitet for internasjonal investering og kompetanse.

Vi må lære av Danmarks suksess. Deres målrettede strategi og aktive promotering gjennom uteapparatet gir resultater. Norge har fremragende fagmiljøer, men mangler kraftfulle virkemidler for risikoavlastning og infrastruktur. Danmark har altså nylig lansert en ny strategi. Norge har mange av de samme forutsetningene som Danmark, med sterke forskningsmiljø, solid økonomi og velutviklet helsesektor, men vi mangler altså en samordnet nasjonal satsing. Vi har også en helseindustri, men uten like stor eksport som våre naboland.

Vi må sikre at Norge ikke går glipp av muligheter innen denne fremtidsnæringen, særlig ved å styrke samarbeidet mellom academia og næringsliv. Vi må etablere bedre risikoavlastning, skattesystem og finansiering samt utnytte våre fortrinn innen digitalisering og helsedata. Spørsmålet mitt er veldig enkelt: Vil statsråden ta initiativ til en helhetlig norsk livsvitenskapsstrategi tilsvarende den man har lansert i Danmark?

Statsråd Sigrun Aasland [13:36:15]: Takk til interpellanten for spørsmålet om et viktig fagfelt. Livsvitenskap er et bredt fagfelt, som handler om levende organismer og struktur, oppbygging og funksjon. Det inkluderer en rekke disipliner og er et tverrfaglig forskningsfelt. Livsvitenskap er viktig for vår forståelse av helse, sykdommer, medisinske behandlinger, landbruk, miljøvern og mange andre områder som er avgjørende for menneskelig velferd og bærekraft.

Den danske strategien «Strategi for life science frem mod 2030» handler om et mer avgrenset område av livsvitenskap, nemlig om helse, slik som legemidler, medisinsk bioteknologi og medisinsk utstyr, hjelpemidler, velferdsteknologi, helseapplikasjoner og KI-løsninger.

Det er viktige temaer, men det er også et avgrenset område av livsvitenskap som fagfelt.

Jeg helt enig med interpellanten i at vi må sikre at Norge ikke går glipp av muligheter innen helsenæringen. Norge har en helseindustri som sysselsetter omtrent 11 000 personer. Den norske helsenæringen hadde i 2021 en samlet omsetning på 65 mrd. kr. Av dette var omtrent 22 mrd. kr inntekter fra eksport, og dette skal øke. Vi jobber derfor strategisk med helsefeltet og helsenæringen.

Helse er allerede et av seks prioriterte områder i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Vi har allerede flere strategier og planer som berører disse feltene, selv om vi ikke har en samlet strategi for hele livsvitenskapsfeltet. Jeg har lyst til å gi noen eksempler på dette.

Regjeringen la i 2023 fram et veikart for helsenæringen, der politikk for utvikling av helsenæringen er et sentralt tema. Videre skal regjeringen etablere en kompetanse- og nettverkshub for legemiddelproduksjon, og et oppdrag om dette er gitt til Siva, Innovasjon Norge og Forskningsrådet. Regjeringen la også i fjor fram en eksportsatsing for helse, med 15 tiltak som følges opp nå.

Livsvitenskapsbygget ved Universitetet i Oslo blir et felles bygg for ledende universitets- og sykehusmiljøer innenfor livsvitenskap. Det vil bidra til økt internasjonal konkurransekraft. I tilknytning til bygget etableres innovasjonsdistriktet Kunnskapsbyen i Oslo. Helse og omsorg er også det største tematiske forskningsområdet i Norge og er nå det nest største utdanningsområdet målt i antall studenter. HelseOmsorg21-rådet har representanter fra helseforetak, universitets- og høyskolesektoren, brukerorganisasjoner, helsenæringen og kommunesektoren, og rådet skal legge til rette for koordinering på tvers av offentlig, privat og frivillig sektor innenfor områdene forskning og innovasjon på helseområdet.

Interpellanten nevner våre fortrinn knyttet til gode og omfattende helsedata. Vi videreutvikler Helsedata-service, som er en nasjonal tjeneste for tilgjengeliggjøring av helsedata, og Folkehelseinstituttet er ansvarlig for utviklingen som skjer i samarbeid med offentlige aktører, forskere og næringsliv.

Regjeringen fortsetter satsingen i den nasjonale handlingsplanen for kliniske studier. Kliniske studier er viktige både for pasientene, for fagmiljøer i tjenesten og for næringslivet, og vi har etablert seks NorTrials-sentre ved landets universitetssykehus. NorTrials skal øke antallet kliniske studier i Norge, der det er partnerskap mellom spesialisthelsetjeneste og helsenæringen.

Vi har også kommet langt innenfor persontilpasset medisin i Norge, og vi har initiativer innenfor presjonsdiagnostikk, behandling som er oppstått etter en kraftsamling i fagmiljøene og samvirke med helsenæ-

ringen. Dette er også et viktig tema i prioriteringsmeldingen for helse, som regjeringen legger fram før påske.

Vi har fremragende, sterke forskningsmiljøer i Norge i hele bredden av feltet livsvitenskap. Regjeringen jobber ambisiøst, effektivt og strategisk med å styrke disse videre. De gjør det sterkt i EUs rammeprogram. Jeg minner om at vi også har to nobelprisvinnere innenfor feltet livsvitenskap. Jeg kommer til å følge opp dette arbeidet i de strategiene, handlingsplanene og gode initiativene vi allerede har, og kommer derfor ikke til å ta initiativ til et nytt strategiarbeid nå.

Sveinung Stensland (H) [13:40:55]: Takk for svaret. Det var forbilledlig tydelig: En ny strategi vil man ikke ha. Jeg vil likevel ha det, og jeg har ikke tenkt til å stoppe å snakke om det. Ja, det er mye bra som blir gjort – som det blir beskrevet – men jeg savner mer helhet og et klarere mål.

En brennfersk rapport fra Menon Economics – som kom på tirsdag, så vidt jeg vet – viser at norsk helseindustri har en sammensatt utvikling, med både positive trender og utfordringer. Fremtidsutsiktene er lovende, med forventninger om fortsatt vekst, og eksporttallene viser en positiv trend, men bak dette skjuler det seg noen bekymringsfulle trekk.

Lønnsomheten i bransjen har falt markant siden 2020. Det kan vi lese om i Dagens Medisin i dag. Driftsmarginene har sunket, og eksportveksten må også ses i lys av kronekursen, som jo har blitt svekket med nesten 30 pst. i samme periode. Særlig bekymringsfull er konsentrasjonen av eksport hos noen få aktører. De åtte største eksportørene står nå for 88 pst. av eksporten – opp fra 78 pst. i 2021. Det gjør næringen sårbar for enkeltsekskapenes strategiske beslutninger. Av disse bedriftene er det bare tre av en viss størrelse som eksporterer noe annet enn legemidler, og det er Vingmed, Laerdal og ett til, som jeg ikke kommer på i farten. Nedgangen innen forskning og utvikling vekker også bekymring. FoU-investeringene har falt med 17 pst. fra 2021 til 2023. Samtidig ser man en markant nedgang i antall nye patenter. Antall bedrifter med industriell produksjon i Norge har også sunket betydelig, fra 60 i 2020 til bare 37 i dag, og kun fire av ti bedrifter som driver med FoU i Norge, har også produksjon her, noe som indikerer en urovekkende trend med utflytting av produksjon.

Denne uken gikk Norway Life Science 2025 av stabelen. Der var en opptatt av å ta i bruk nye innovasjoner raskere, bedre tilgang på risikokapital, bedre tilgang på helsedata og et mer målrettet virkemiddelapparat. Flere aktører forteller om problemer med tilgang på risikokapital og tilsvarende vanskeligheter med å få høykompetent personell til Norge. Begge deler skyldes et skattesystem som gir massiv skatteflukt fra Norge. De store sel-

skapene legger aktiviteten der produktene deres blir tatt i bruk, noe som blir bekreftet av flere internasjonale selskaper denne uken, og der er Norge langt bak teten. Det bekrefter statistikken. Vi er trege med å ta i bruk nye legemidler, og det straffer seg i form av at mindre aktivitet blir lagt til Norge. Legemiddelpolitikken, forskningspolitikken, skattepolitikken og ikke minst hvordan vi kjøper inn varer og tjenester til det offentlige, må henge sammen, og det gjør det ikke i dag. Vi har fire legemiddelpolitiske mål. Et av dem er lavest mulig pris, et annet er å legge til rette for innovasjon, og bare det med pris blir tillagt vekt.

Her er det jeg ønsker som forpliktelser i en norsk strategi: raskere bruk av nye innovasjoner, helsetjenesten må få raskere tilgang på produkter, bedre forskning på og utnyttelse av helsedata, bedre tilgang på kapital og infrastruktur for oppstart av biotek-bedrifter, bedre rammebetingelser for produksjon og utenlandske investeringer, et bedre internasjonalt samarbeid, spesielt innen Norden, og, til slutt, et skattesystem som tiltrekker seg kapital og talenter – ikke det motsatte.

Statsråd Sigrun Aasland [13:44:14]: Jeg er enig med representanten i at det er behov for et tettere samarbeid mellom forskning og næringsliv. Norsk finansiering av forskning fra offentlig sektor ligger godt på nivå med land vi liker å sammenligne oss med. Der vi ligger dårlig an, er når det gjelder næringslivets bidrag til forskning. Draghi-rapporten peker på at det er helt avgjørende for å sørge for at fremragende forskning og innovasjon også kommer ut i konkurransedyktig næringsliv, ny aktivitet og eksport.

Jeg har lyst til å trekke fram noen svært spennende, gode forskningsmiljøer i Norge og styrken i dem. Vi har den høyeste returandelen av alle land i EUs rammeprogram, hvis vi ser på tallene per FoU-årsverk, og vi er særlig sterke i den delen som handler om globale utfordringer og industriell konkurransekraft, hvor livsvitenskapene utgjør en betydelig andel. Vi har – som jeg nevnte – nobelprisvinnerne May-Britt Moser og Edvard Moser, som er kjent for sitt banebrytende arbeid innen nevrovitenskap. De vant Nobelprisen i medisin i 2014, sammen med John O'Keefe, for oppdagelsen av gitterceller i hjernen.

Et fremragende eksempel på et spennende prosjekt som får finansiering fra svært høythengende fond, er det store CCU-prosjektet – «carbon capture and utilization» – PYROCO₂, som har et budsjett på 43 mill. euro. SINTEF, NORCE, Norner, Herøya Industripark og Telemark fylkeskommune samarbeider der med 19 partnere fra 11 land om bioprosessering, der CO₂ fra industrien brukes som karbonkilde.

Det er bare ett av mange eksempler på fremragende, spennende forskningsmiljøer der næringsliv, offentlig sektor og forskere i Norge jobber sammen. Der har vi et stort potensial. Regjeringen jobber hardt for å ta forskning fram til enda mer innovasjon og konkurransekraft. Det skal vi gjerne samarbeide om, men jeg mener at et strategiarbeid for hele dette store feltet ikke er den mest effektive måten å fremme dette på.

Alfred Jens Bjørlo (V) [13:46:39]: Eg vil også aller først nytte høvet til å gratulere og ønske velkommen den nye statsråden på ein svært viktig post i regjeringa, og eg vil takke interpellanten for å ha sett temaet livsvitenskap på dagsordenen.

Eg er kanskje litt overraska over at statsråden går såpass i forsvar som ho gjer, ved å seie at vi gjer nok i dag. Eg trur det må gå an å ha to tankar i hovudet på det området vi snakkar om no. Ja, det er riktig at det skjer mykje positivt. Vi satsar mykje innanfor det breie livsvitenskapsområdet og innanfor helsenæringane spesifikt, men det må òg vere råd å erkjenne det eg oppfattar er hovudpoenget med interpellanten sitt initiativ, nemleg at heile livsvitenskapsområdet er eit felt som no veks i eit kraftig omfang internasjonalt. Det er ein enorm vekst. Ikkje minst i våre nordiske naboland Danmark og Sverige, og for så vidt også elles i Europa og i USA, ser vi at desse næringane er noko av det som verkeleg driv økonomien.

I Noreg går det framover, ja, men det går med små steg framover i forhold til den veksttakta som hadde vore mogleg, og som er nødvendig viss vi er einige om at helsenæringane og dei andre livsvitenskapane er noko av det som verkeleg skal vere blant dei store næringane som skal overta og bli sentrale i norsk økonomi i åra framover.

Då er det rett, som interpellanten seier. Seinast denne veka kom det ein ny rapport om eksport i helsenæringa, som viser at det står nesten på staden kvil i eksportverdi for helsenæringane i Noreg, viss vi ser vekk frå valutajustering for kronekursen. Det gjer det ikkje i våre naboland, for å seie det forsiktig.

Det er også rett, som statsråden seier, at når det gjeld forskingsinnsats, ligg vi godt an i Noreg på den offentlege, statlege delen av forskingsinnsatsen og svakare på den private. Det er rett. Samtidig er ikkje det noko der ein berre kan knipse med fingrane og seie at ok, då har vi løyst det – vi berre skruer opp det private og gjer det same som i Sverige og Danmark. Rett fram er det ikkje, for næringsstrukturen i Sverige og Danmark er ein heilt annan enn i Noreg. Vi har per i dag ikkje noko i Noreg som tilsvargar Wallenberg-stiftelsen i Sverige eller Novo-stiftelsen i Danmark. Vi skulle ønskt at vi hadde det, og vi må kunne håpe og tru at vi greier å byggje det opp over tid, men per i dag er vi faktisk avhengige av å få til eit mykje

tettare og meir strategisk samspel mellom det næringslivet vi trass alt har, og staten.

Eg trur staten må ta ei aktiv rolle i å vere navet i den kraftig utvida innsatsen vi no skal gjere framover – ikkje nødvendigvis at alt skal løysast med statlege løyvingar, men vi må erkjenne at vi har ein annan næringsstruktur i Noreg enn ein har i Sverige og Danmark. Det krev at staten finn ei anna rolle, og at vi finn vår strategi og vår veg i korleis vi skal ta ut veksten i livsvitenskapane vidare framover.

I den samanhengen trur eg den typen overordna strategi som representanten Stensland inviterer til og føreslår, kan vere ein veg å gå. I dag oppfattar eg nok litt – eller mykje – at vi berre seier at jo, men staten gjer sin del, og no er det det private som må stille opp. Det tek ikkje høgd for at vi har ein annan næringsstruktur som ikkje er samanliknbar med den i Sverige, Finland og andre land. Der trur eg vi må erkjenne at vi må tenkje nytt, alle saman. Dette handlar om kapital. Det handlar om at vi ikkje greier å få nok rasktveksande, store bedrifter med eigarskap og base i Noreg ut av dei framståande forskingsmiljøa vi har, innanfor både helse og andre livsvitenskapar. Det handlar om skattepolitikk, det handlar om annan type kapitalreising, og det handlar om at vi også verkeleg må byggje på og styrkje dei fantastiske miljøa vi har, som statsråden nemner, rundt Oslo Science City – Kunnskapsbyen i Oslo – og andre initiativ.

Vi har moglegheiter, men eg trur likevel det at staten tek ei tydelegare strategisk rolle vidare framover for å utvikle desse store, nye næringane, er ein viktig debatt å reise vidare framover. Difor er Venstre einig med representanten Stensland i at dette no er ein debatt der vi må pushe på, og ikkje berre seie at vi ikkje treng ein slik strategi, for dette går fint.

Sveinung Stensland (H) [13:51:49]: Dette utviklet seg jo nesten til en intim samtale utpå fløyen her, for det var dessverre bare Venstre som tok ordet, utenom statsråden. Det understreker det jeg sa i festlig lag her en kveld, at er en opptatt av livsvitenskap, er det to partier en kan stemme på, og det er Venstre og Høyre. Det ser vi jo nå her i salen.

Jeg vil takke statsråden, som har etablert god oversikt over feltet hun er satt til å forvalte. Det er helt åpenbart. Vi er uenige i konklusjonen, men jeg har forståelse for at hun svarer som hun gjør.

Det pekes på at det gjøres mye fremragende forskning i Norge, at vi har mye å være stolte av i Norge, nobelpriser og alt mulig, men utfordringen er å få materialisert dette til næring. Veldig mange gode ideer for Norge blir solgt ut og blir business andre steder. Sånn er det bare, og det er det jeg ønsker å snu.

Når det gjelder forskning og utvikling: Ja, det brukes offentlige midler til FoU, og de private må komme etter. Gjennom oljefondet er Norge, så vidt jeg vet, verdens største investor i «big pharma», i store selskaper som er verdt ti ganger så mye som Equinor. Eli Lilly, f.eks., er verdt elleve ganger Equinor, så vidt jeg husker. Disse selskapene bruker 20–25 pst. – jeg gjentar: 20–25 pst. – av omsetningen på FoU. Det er de pengene vi må få til Norge, men de kommer ikke. Senest i går fikk jeg høre at de ikke kommer til Norge fordi vi ikke tar i bruk innovasjonene, og det er veldig dumt å bruke masse penger på innovasjon om vi ikke har råd til å bruke innovasjonene. Vi burde rett og slett ha som mål at mer av disse midlene blir brukt på forskning i Norge. Norge var en stormakt innen kliniske studier. 4S-studien innenfor kolesterolbehandling, som var «groundbreaking», som det heter på nynorsk, ble gjort i Norge. Dette skjer ikke lenger. Dette skjer ikke lenger fordi vi har mistet litt farten, og det skyldes selvfølgelig i stor grad at det er andre næringer som har overskygget denne.

Helsetjenesten, sykehussystemene, ser på produktene vi omtaler som helsenæring, i stor grad som utgifter. I mitt første innlegg var jeg inne på de legemiddelpolitiske målene. Det er selvfølgelig lavest mulig pris, men det er også rask tilgang, det er innovasjon og rettferdig fordeling av legemidler. Vi må faktisk begynne å se på dette som noe mer enn en kostnad. Én ting er at det er forretningsmuligheter her, men det handler om å gjøre livet bedre for folk. En sparer sykehusdøgn, en sparer transplantasjoner, en sparer behandling i kommunehelsesektoren, og vi må faktisk ta med den delen av regnskapet.

Ett eksempel: For noen år siden var det stor diskusjon om innføring av et nytt middel mot cystisk fibrose i Norge. Pasientene som bruker dette middelet – som etter hvert kom – har 85 pst. lavere behov for transplantasjoner, 72 pst. lavere risiko for død og 79 pst. lavere grad av lungeforverring. Det er det jeg snakker om. Vi må komme raskere i gang. Da vil vi også tiltrekke oss mer forskning. Vi trenger en strategi for å få til dette. Takk for debatten!

Statsråd Sigrun Aasland [13:55:00]: Jeg vil minne representanten Stensland om at det er tre partier i denne samtalen. Også Arbeiderpartiet er opptatt av å styrke feltet livsvitenskap.

Til representanten Bjørlo: Jeg vil minne om at spørsmålet i interpellasjonen var et ja- eller nei-spørsmål om hvorvidt jeg vil ta initiativ til en helhetlig strategi. Det har jeg svart nei på. Det betyr ikke at vi ikke skal jobbe hardt med dette feltet. Jeg mener en ny strategi ikke er en forutsetning for å jobbe strategisk.

Det er også sann at selv om noe er godt, kan det alltid bli bedre, og det er et livssyn jeg vet at både helseministeren og næringsministeren deler med meg i mange av spørsmålene representanten tar opp. Vi jobber hardt med å styrke infrastruktur, rekruttering og finansiering for å fortsette å videreutvikle de sterke forskningsmiljøene vi har i Norge på dette feltet, og ikke minst sørge for at de kan tas videre i løsninger som er med på å løse våre store utfordringer framover.

Jeg er enig med representanten Stensland i at vi må tenke nytt om hvordan vi i større grad skal få næringslivet på banen når det gjelder finansiering av FoU. Det er ikke nødvendigvis sann at vi skal gjøre det helt likt som alle andre land. Dette er et arbeid vi er i gang med å utforske videre, og der jeg ser fram til et godt samarbeid.

Presidenten [13:56:33]: Då er debatten i sak nr. 6 ferdig.

Votering

Masud Gharahkhani gjeninntok her presidentplassen.

Presidenten [14:02:53]: Stortinget går da til votering og starter først med sakene nr. 5 og 6 fra Stortingets møte den 11. februar, dagsorden nr. 49.

Votering i sak nr. 5, debattert 11. februar 2025

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred (Innst. 123 S (2024–2025), jf. Meld. St. 27 (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram 13 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–6, fra Lars Haltbrekken på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 7, fra Lars Haltbrekken på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 8–10, fra Lars Haltbrekken på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 11–13, fra Lars Haltbrekken på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne

Ved en inkurie står Miljøpartiet De Grønne inne på forslag nr. 7 i innstillingen. Forslag nr. 7 skal da være fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti.

Representanten Gro-Anita Mykjåland ber om ordet.

Gro-Anita Mykjåland (Sp) [14:03:49]: Jeg vil gjerne gi en stemmeforklaring. Det har vært stor debatt og en-

gasjement i denne saken også etter at Stortinget avsluttet debatten.

Senterpartiet vil stemme for innstillingens I og II. Vi vil likevel understreke at det for Senterpartiet er hensynet til flomvern som er det avgjørende i saken, og at vår stemmegivning ikke kan tas til inntekt for en generell åpning for utbygging i vernede vassdrag kun av hensyn til å få økt energiproduksjon. Vi mener heller ikke at det er grunnlag for at Senterpartiets syn i innstillingen kan leses slik.

Presidenten: Da går vi videre i voteringen.

Det votes over forslag nr. 7, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å ikke legge til grunn at jordbruksareal legges under vann som et flomsikringstiltak.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti ble med 85 mot 15 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.04.44)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 8–10, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge risikoen for permanent tap av viktige matjordarealer i flomsituasjoner og raskt sikre disse områdene bedre beskyttelse mot flom.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det etableres en statlig støtteordning til gjenoppbygging, reetablering og nybygging av sikringstiltak i landbruket med særlig sikte på å beskytte matjord mot varig ødeleggelse som følge av flom.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre vernede vassdrag et varig, juridisk bindende og sektorovergripende vern, og komme tilbake til Stortinget med et lovforslag om dette senest i løpet av 2025.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble med 85 mot 16 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.05.27)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 11–13, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensen av forslaget som lyder: 'Det åpnes for konsesjonsbehandling av kraftverk over 1 MW i vernede vassdrag der samfunnsnyttene, for eksempel i form av flomdempende effekt, vurderes som betydelig, samtidig som miljøkonsekvensene anses som akseptable.', samt konsekvensene av flertallsmerkningen: 'Flertallet ser ikke behov for at kraftutbygging over 1 MW skal forelegges Stortinget, og mener at også andre vesentlige samfunnshensyn enn flom og skred må kunne ligge til grunn i vurderingen av vannkraftprosjekter som kommer i konflikt med vernet. I en tid med behov for oppgradering av flere vannkraftverk, og muligheter for ny vannkraft hvor dette kan gjøres skånsomt, bør rammene åpne mer for vannkraft i særskilte tilfeller.', og komme tilbake til Stortinget med en slik vurdering i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at romtallsvedtak 1 i Innst. 123 S (2024–2025) bare vil endre hvilke prosjekter som kan konsesjonsbehandles og ikke hva som kan tillates av vannkraftutbygging i vernede vassdrag.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at eventuell kraftutbygging i vernede vassdrag kun kan skje av hensyn til flomvern og ikke skader verneverdiene i vassdraget eller representativiteten i verneplanene.» Venstre har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble med 81 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.05.49)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–6, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem konkrete tiltak for å styrke bruken av skog som sikringstiltak mot flom og skred, herunder tiltak etter § 12 i skogbruksloven.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at det ikke tildeles statlige tilskudd til skogsbilveibygging med sikte på hogst i spesielt skredfarlig terreng.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at mulighetene for forbedringer av miljøforhold skal

tillegges avgjørende vekt i avveiningen mellom ulike hensyn i arbeidet med vilkårsrevisjoner.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ikke åpne for kraftutbygging som truer verneverdiene, eller som er større enn 1 MW, i verna vassdrag.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre de statlige planretningslinjene for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing ved å slå fast at naturbaserte løsninger skal prioriteres når flomdempende tiltak vurderes.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en tiltaksplan for naturbaserte flomdempingstiltak i norske vassdrag som bidrar til både flomdemping og restaurering av natur.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 80 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.06.08)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Det åpnes for konsesjonsbehandling av kraftverk over 1 MW i vernede vassdrag der samfunnsnyttene, for eksempel i form av flomdempende effekt, vurderes som betydelig, samtidig som miljøkonsekvensene anses som akseptable.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 78 mot 21 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.06.34)

Videre var innstilt:

II

Meld. St. 27 (2023–2024) – Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 6, debattert 11. februar 2025

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tobias Drevland Lund, Marie Sneve Martinussen og Sofie Marhaug om å stanse nettleiesjokket (Innst. 125 S (2024–2025), jf. Dokument 8:24 S (2024–2025))

Presidenten: Under debatten er det satt fram ni forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Marius Arion Nilsen på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt
- forslagene nr. 2 og 3, fra Sofie Marhaug på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 4–9, fra Sofie Marhaug på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Rødt

Det votes over forslagene nr. 4–8, fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen instruere Norges vassdrags- og energidirektorat / Reguleringsmyndigheten for energi, som regulerer nettselskapene, om at det ikke skal være mulig å ta ut store overskudd på strømkunders nettleie.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i energiloven med sikte på å redusere nettleien, dersom reguleringsmyndighetene motsetter seg en myndighetsinstruks om å begrense overskuddet på strømkundenes nettleie.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen instruere Norges vassdrags- og energidirektorat / Reguleringsmyndigheten for energi om å endre nettleien, slik at nettapet ikke følger markedsprisen på strøm.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i energiloven med sikte på å redusere nettleien, dersom reguleringsmyndighetene motsetter seg en myndighetsinstruks om å endre inndekningen for nettapet.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at utenlandskabler ikke finansieres gjennom nettleien.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt ble med 87 mot 13 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.07.31)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 9, fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere momskutt på nettleien i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt ble med 85 mot 16 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.07.50)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2 og 3, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 legge fram forslag om hvordan deler av nettutbyggingen kan finansieres over statsbudsjettet for å dempe den ventede økningen i nettleien.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å frita husholdningene fra nettleie der strømmettet finansieres over statsbudsjettet.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti ble med 85 mot 15 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.08.09)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen instruere Statnett om å prioritere nettutbyggingen strengere, slik at infrastruktur for husholdninger og eksisterende fastlandsindustri prioriteres over elektrifisering av norske olje- og gassinstallasjoner og nye utenlands-kabler, for å unngå økning i nettleien.»

Senterpartiet har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt ble med 59 mot 42 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.08.31)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:24 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tobias Drevland Lund,

Marie Sneve Martinussen og Sofie Marhaug om å stanse nettleiesjokket – vedtas ikke.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 84 mot 16 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.09.05)

Presidenten: Stortinget går da til votering i sakene nr. 1–4 samt 7 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 13. februar 2025

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) (Innst. 117 L (2024–2025), jf. Prop. 66 LS (2023–2024))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

A.

L o v

om endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.)

I

I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester mv. (kringkastingsloven)

§ 1-1 første ledd bokstav g og ny bokstav h til l skal lyde:

g. *Reklame:* enhver form for markedsføring av en vare, tjeneste, sak eller idé mot betaling eller annen form for godtgjøring. Med reklame menes også innslag i fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformtjenester som har til formål å fremme tjenestetilbyderens egen virksomhet.

h. *Sponsing:* ethvert bidrag som gis til finansiering av radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester, videodelingsplattformtjenester, programmer eller brukergenererte videoer fra en fysisk eller juridisk person som ikke selv tilbyr eller produserer disse tje-

nestene, programmene eller brukergenererte videoene, med sikte på å fremme sponsors navn, varemerke, omdømme, virksomhet, produkt eller tjeneste.

- i. *Produktplassering: å direkte eller indirekte fremme varer, tjenester eller omdømmet til en fysisk eller juridisk person ved å la en vare, en tjeneste eller et varemerke inngå i et program eller en brukergenerert video mot betaling eller liknende vederlag, eller mot slikt vederlag vise til en vare, en tjeneste eller et varemerke i et program eller en brukergenerert video. Gratis levering av varer eller tjenester som ikke har en betydelig verdi, regnes ikke som produktplassering.*
- j. *Videodelingsplattformtjeneste : tjeneste eller atskilt del av en tjeneste der hovedformålet eller en vesentlig funksjon er å tilby bildeprogrammer eller brukergenererte videoer som tilbyderen organiserer, men ikke har redaksjonell kontroll over, og som distribueres til allmennheten via elektroniske kommunikasjonsnett.*
- k. *Tilbyder av videodelingsplattform: fysisk eller juridisk person som i ervervsvirksomhet tilbyr en videodelingsplattformtjeneste.*
- l. *Bruker generert video: levende bilder med eller uten lyd som utgjør ett enkelt innslag, uansett lengde, og som skapes av en bruker og lastes opp på en videodelingsplattformtjeneste av denne brukeren eller en annen bruker.*

§ 2-1 tredje ledd skal lyde

For drift av kringkastings- eller lokalkringkastingsvirksomhet som ikke er konsesjonspliktig etter første ledd, kreves det at kringkasteren er registrert hos Medietilsynet. For drift av audiovisuelle bestillingstjenester kreves det at tjenestetilbyderen er registrert hos Medietilsynet. Kongen kan gi forskrift om registreringsplikten.

§ 2-11 skal lyde:

§ 2-11 Opplysningsplikt

Enhver plikter å gi de opplysningene som et tilsyn krever for å kunne utføre sine gjøremål etter loven, eller for å kunne oppfylle Norges avtaleforpliktelser overfor en fremmed stat eller internasjonal organisasjon. Opplysningene kan kreves gitt skriftlig eller muntlig innen en fastsatt frist.

Opplysningsplikten etter første ledd gjelder uavhengig av taushetsplikt. Dette gjelder likevel ikke taushetsplikt som nevnt i politiregisterloven § 23 første ledd nummer 1 og andre ledd og straffeprosessloven §§ 117 til 120 og § 125, med unntak av § 118 første ledd første punktum.

Departementet kan gi forskrift om opplysningsplikten, for eksempel om hvem som er omfattet av plikten, og hvilke opplysninger som kan kreves.

Ny § 2-11 a skal lyde:

§ 2-11 a Informasjonsutveksling mellom tilsynsorganer

Et tilsynsorgan som fører tilsyn med bestemmelser som gjennomfører direktiv 2010/13/EU, skal gi tilsynsorganer i andre EØS-stater og EFTAs overvåkningsorgan opplysninger som er nødvendige for anvendelsen av direktiv 2010/13/EU.

Dersom Medietilsynet mottar opplysninger fra en tilbyder av fjernsyn eller audiovisuell bestillingstjeneste som hører under norsk jurisdiksjon om at tilbyderen vil levere en tjeneste som helt eller hovedsakelig er rettet mot publikum i en annen EØS-stat, skal Medietilsynet underrette tilsynsorganet i den andre EØS-staten om dette.

Dersom et tilsynsorgan i en annen EØS-stat sender en anmodning til et tilsynsorgan om aktivitetene til en tjenestetilbyder under norsk jurisdiksjon som retter tjenester mot vedkommende stat, skal tilsynsorganet som utgangspunkt ta stilling til anmodningen innen to måneder.

§ 2-15 skal lyde:

§ 2-15 Begrensninger i omgjørings- og instruksjonsmyndighet

Medietilsynet og Medieklagenemnda kan ikke instrueres i enkeltsaker etter loven her. Medietilsynet kan heller ikke pålegges å ta opp til behandling en sak som gjelder bestemmelser fastsatt ved lov eller forskrift som gjennomfører direktiv 2010/13/EU.

Kongen og departementet kan ikke treffe vedtak i saker som hører under Medietilsynets eller Medieklagenemndas myndighet etter loven her.

Medietilsynets og Medieklagenemndas vedtak etter loven her kan ikke omgjøres. Medietilsynets vedtak i saker som nevnt i § 2-14 fjerde ledd kan likevel omgjøres.

I saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning kan Kongen i statsråd omgjøre Medietilsynets eller Medieklagenemndas vedtak etter reglene i forvaltningsloven § 35 annet, tredje og femte ledd. Dette gjelder likevel ikke vedtak fattet med hjemmel i en lovbestemmelse eller forskrift som gjennomfører direktiv 2010/13/EU.

§ 2-16 første ledd skal lyde:

Tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester skal til enhver tid sørge for at seerne på en enkel og direkte måte har tilgang til opplysninger om:

- a. navn, gateadresse, postadresse, elektronisk postadresse og øvrige opplysninger som gjør det mulig å komme i direkte forbindelse med tjenesteyteren
- b. at tjenestetilbyderen er underlagt norsk jurisdiksjon og relevante reguleringsmyndigheter eller tilsynsorganer på det audiovisuelle området.

§ 2-19 skal lyde:

§ 2-19 Universell utforming av bildeprogrammer

Tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester skal ved forholdsmessige tiltak utforme bildeprogrammer i sine tjenester universelt gjennom teksting, tegnspråktolking, synstolking, lydtekst eller andre teknikker.

Tilbydere av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester skal utarbeide en handlingsplan for økt universell utforming av bildeprogrammer i tjenestene.

Kongen kan gi forskrift om universell utforming av bildeprogrammer i fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester, blant annet om hvordan og i hvilket omfang tjenestetilbyderne skal utforme bildeprogrammene universelt ved forholdsmessige tiltak.

Ny § 2-20 skal lyde:

§ 2-20 Universell utforming av viktig informasjon til allmennheten

Den som pålegger tilbydere av fjernsyn å sende meldinger som nevnt i § 2-4, skal umiddelbart utforme meldingene universelt gjennom teksting, tegnspråktolking, synstolking, lydtekst eller andre teknikker. I tilfeller hvor det ikke er mulig å utforme meldingene universelt samtidig som de formidles til allmennheten, skal dette gjøres så snart som mulig.

Første ledd gjelder tilsvarende for den som pålegger tilbydere av fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester å sende meldinger i medhold av smittevernloven § 4-8.

Ny § 2-21 skal lyde:

§ 2-21 Kritisk medieforståelse

Medietilsynet skal fremme og treffe tiltak for å utvikle den kritiske medieforståelsen i befolkningen.

Medietilsynet skal senest innen en bestemt frist og deretter hvert tredje år rapportere til EFTAs overvåkingsorgan om tiltak som er iverksatt for å fremme kritisk medieforståelse. Departementet gir forskrift om fristen etter første punktum.

Ny § 2-22 skal lyde:

§ 2-22 Plikt til å investere i norskspråklige audiovisuelle verk (investeringsplikt)

Tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester plikter å investere direkte i norske audiovisuelle verk et beløp som tilsvarer minst 4 pst. av årlig omsetning. Plikten gjelder også for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester etablert i andre EØS-land som tilbyr audiovisuelle bestillingstjenester rettet mot et norsk publikum. Med omsetning menes tjenestetilbyderens brutto omsetning i Norge fra den audiovisuelle bestillingstjenesten eksklusiv merverdiavgift, blant annet omsetning fra abonnement, reklame, sponning og produktplassering.

Første ledd gjelder ikke for

- a. Norsk rikskringkasting AS

- b. tjenestetilbydere som har en årsumsetning på under to millioner euro eller dersom tjenesten har en seerandel på under en prosent av det norske markedet,

- c. tjenestetilbydere som ikke tilbyr spillefilm, dokumentarfilm, dramaserier og dokumentarserier.

Medietilsynet kan etter søknad fra tjenestetilbyder gi dispensasjon fra investeringsplikten når tjenestens art eller innhold tilsier at en slik forpliktelse vil være uforholdsmessig. Ved vurderingen skal det særlig tas hensyn til om forpliktelsen ikke vil være praktisk gjennomførbar eller rimelig.

Dersom en tilbyder av audiovisuelle bestillingstjenester investerer mer i et regnskapsår enn forpliktelsen som følger av første ledd, vil den overskytende investeringen kunne regnes inn i ett eller begge av de to påfølgende regnskapsårene.

Departementet kan gi forskrift om unntak fra investeringsplikten, om beregning av investeringsforpliktelsen og om rapporteringsplikt til Medietilsynet.

Ny § 2-23 skal lyde:

§ 2-23 Krav til direkte investeringer og norske audiovisuelle verk

Direkte investeringer er investeringer i produksjon, kjøp av visningsrettigheter og tilsvarende i norske audiovisuelle verk. Kjøp av visningsrettigheter omfattes bare dersom verket ikke er eldre enn tre år.

Norske audiovisuelle verk skal oppfylle minst tre av følgende vilkår:

- a. Manuskriptet eller et annet litterært grunnlag for verket er originalskrevet på norsk, samiske språk, eller de nasjonale minoritetsspråkene kvensk, romani og romanes.
- b. Hovedtemaet er knyttet til norsk historie, kultur eller samfunnsforhold.
- c. Handlingen utspiller seg i Norge eller i en annen EØS-stat.
- d. Verket har et vesentlig bidrag fra opphavere eller utøvende kunstnere bosatt i Norge eller i en annen EØS-stat.

Et norsk audiovisuelt verk skal også være produsert av en produsent som oppfyller følgende vilkår:

- a. Produsenten er et audiovisuelt produksjonsforetak som er etablert i Norge eller i en annen EØS-stat, har audiovisuell produksjon som sitt hovedformål, ikke har offentlige organer som hovedeier, og ikke har vesentlige forretningsmessige bindinger til den primære visningsplattformen for prosjektet.
- b. Foretaket skal være organisert som aksjeselskap og være registrert i det norske enhets- eller foretaksregisteret.

- c. Nøkkelmedarbeidere i prosjektet skal ha betydelig profesjonell erfaring innenfor sitt fagfelt.

I vurderingen av hva som utgjør direkte investeringer og norske audiovisuelle verk, kan Medietilsynet innhente en rådgivende uttalelse fra Norsk filminstitutt.

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4 *Sponsing i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester mv.*

Dersom radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller et program er sponset, skal det opplyses om dette på en tydelig måte. Opplysninger om sponsorer av et program skal gis ved inn- eller utannonseringen av programmet. I tillegg kan opplysninger om sponsorer av et program gis i løpet av programmet, herunder i sponse- de enkeltinnslag. Opplysninger om sponsorer av et program kan gis i form av sponsorenes navn, varemerke, logo, produkt eller tjeneste.

Innhold og presentasjonsform i radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller program som er sponset, skal være slik at tjenestetilbyderens redaksjonelle integritet opprettholdes fullt ut.

Radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller program som er sponset, skal ikke oppmuntre til kjøp eller leie av en sponsors eller tredjeparts produkter eller tjenester, for eksempel ved å inneholde spesielle salgsmessige henvisninger til slike produkter eller tjenester.

Det er ikke adgang til å sponse nyhets- og aktualitetsprogrammer.

Radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller programmer kan ikke sponses av fysiske eller juridiske personer hvis hovedaktivitet er å produsere, selge eller leie ut produkter eller tjenester det er forbudt å reklamere for etter norsk lov eller regler gitt i medhold av norsk lov. Politiske partiorganisasjoner kan ikke sponse programmer.

Kongen kan gi forskrift om sponsing av radio, fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester og programmer, også om sponsing i Norsk rikskringkasting AS.

§ 3-6 skal lyde:

§ 3-6 *Produktplassering i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester*

Produktplassering i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester er forbudt i nyhets- og aktualitetsprogrammer, forbrukerprogrammer, religiøse programmer og barneprogrammer.

Produktplassering er forbudt i programmer som er produsert eller bestilt av NRK eller tilknyttede foretak.

Kongen kan gi forskrift om produktplassering.

§ 3-7 første ledd bokstav a skal lyde:

- a. Programmets innhold og organisering i en programoversikt ved kringkasting eller i en katalog ved audio-

visuelle bestillingstjenester skal ikke under noen omstendigheter påvirkes på en slik måte at det innvirker på ansvaret og den redaksjonelle uavhengigheten til kringkasteren eller tjenestetilbyderen.

Ny § 4-1 a skal lyde:

§ 4-1 a. *Formidling av fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester fra andre EØS-stater*

En tjenestetilbyder som er etablert i en annen EØS-stat, har rett til å formidle fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester til Norge innenfor det samordnede regelområdet til direktiv 2010/13/EU, med mindre noe annet følger av loven her eller annen lov.

§ 4-5 skal lyde:

§ 4-5 *Pålegg om å midlertidig hindre eller vanskeliggjøre tilgang til skadelig eller ulovlig innhold mv.*

Medietilsynet kan gi pålegg om å midlertidig hindre eller vanskeliggjøre tilgangen til utenlandske fjernsynskanaler som:

- sender reklame i strid med norsk lov
- sender innhold som kan være skadelig eller alvorlig skadelig for mindreårige, med mindre det ved valg av sendetid eller ved egnede tekniske tiltak har blitt sørget for at mindreårige beskyttes mot slikt innhold
- sender program som norsk rett har funnet stridende mot straffeloven § 185
- er etablert i en annen EØS-stat for å omgå bestemmelser som ellers ville fått anvendelse dersom fjernsynsselskapet hadde vært etablert i Norge.

Første ledd bokstav a gjelder ikke for fjernsynskanaler som tilbys av tjenestetilbydere som er etablert i andre EØS-stater eller stater som har ratifisert Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene. Bestemmelsen gjelder likevel for fjernsynskanaler som tilbys av tjenestetilbydere som er etablert utenfor EØS-området og som har ratifisert Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene dersom kanalen sender reklame som er særskilt og jevnlig rettet mot norske seere.

Pålegg etter første ledd kan gis overfor den som eier eller disponerer nett som formidler fjernsynskanaler som nevnt i første ledd. Det skal følge av vedtaket hvilke fjernsynskanaler pålegget gjelder, og ved behov hvilket innhold som nærmere omfattes av pålegget.

Medietilsynet kan gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om forbud mot salg, utleie eller markedsføring av innretninger eller tjenester som i det vesentlige har som formål å gi tilgang til fjernsynskanaler eller innhold som nevnt i første ledd bokstav c eller d.

Kongen gir forskrift om prosedyrer mv. i forbindelse med pålegg etter første ledd og forbud etter fjerde ledd.

Ny § 4-8 skal lyde:

§ 4-8 *Krav til samtykke ved overliggende innslag for kom-*

mersielle formål mv.

Fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester kan ikke forsynes med overliggende innslag for kommersielle formål eller endres uten samtykke fra tjenestetilbyderen.

Kongen kan gi forskrift om overliggende innslag for kommersielle formål og endringer av fjernsynssendinger og audiovisuelle bestillingstjenester, for eksempel unntak fra kravet om samtykke etter første ledd.

Nytt kapittel 5 A skal lyde:

Kap. 5 A. Videodelingsplattformtjenester

§ 5 A-1 Jurisdiksjon

Kongen kan gi forskrift om når en tilbyder av en videodelingsplattform er underlagt norsk jurisdiksjon.

§ 5 A-2 Registreringsplikt

Tilbydere av videodelingsplattformer under norsk jurisdiksjon plikter å registrere seg hos Medietilsynet. Kongen kan gi forskrift om registreringsplikten.

§ 5 A-3 Beskyttelse av mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold

Tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe hensiktsmessige tiltak for å beskytte mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold i bildeprogrammer, brukergenererte videoer, reklame, sponning og produktplassering i videodelingsplattformtjenesten.

Kongen kan gi forskrift om beskyttelse av mindreårige mot skadelig og alvorlig skadelig innhold i videodelingsplattformtjenester, for eksempel om bruk av personopplysninger om mindreårige.

§ 5 A-4 Beskyttelse av allmennheten mot ulovlig innhold

Tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe hensiktsmessige tiltak for å beskytte allmennheten mot bildeprogrammer, brukergenererte videoer og reklame, produktplassering og sponning i tjenesten som har et innhold som strider mot straffeloven §§ 136 bokstav a, 183, 185, 263 og 311.

§ 5 A-5 Reklame, sponning og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer

§ 3-1 første ledd og §§ 3-3, 3-4, 3-6 og 3-7 gjelder tilsvarende for reklame, sponning og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer og som inngår i eller følger med bildeprogrammer eller brukergenererte videoer.

Kongen kan gi forskrift om reklame, sponning og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av tilbydere av videodelingsplattformer.

§ 5 A-6 Reklame, sponning og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av andre enn tilbydere av videodelingsplattformer

Tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at reklame, sponning og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av andre enn tilbyderne, og som inngår i eller følger med bildeprogrammer eller brukergenererte videoer, oppfyller kravene i:

- § 3-1 første ledd og §§ 3-3, 3-4, 3-6 og 3-7 i loven her
- markedsføringsloven § 2
- alkoholloven §§ 9-1 og 9-2 og forskrifter fastsatt i medhold av disse paragrafene
- tobakksskadeloven §§ 22 og 23 og forskrifter fastsatt i medhold av disse paragrafene
- pengespilloven § 6
- forskrifter fastsatt i medhold av legemiddeloven § 19 andre ledd.

Kongen kan gi forskrift om reklame, sponning og produktplassering som markedsføres, selges eller tilrettelegges av andre enn tilbydere av videodelingsplattformer.

§ 5 A-7 Hensiktsmessige tiltak

Hensiktsmessige tiltak etter §§ 5 A-3, 5 A-4 og 5 A-6 skal være gjennomførbare og forholdsmessige og ta hensyn til videodelingsplattformtjenestens størrelse og art. Tiltakene skal ikke føre til forhåndskontroll eller opplastingsfiltrering av innhold i strid med ehandelsloven § 19.

Kongen kan gi forskrift om hvilke hensiktsmessige tiltak tilbydere av videodelingsplattformer skal treffe etter §§ 5 A-3, 5 A-4 og 5 A-6.

§ 5 A-8 Utenrettslig klagenemnd

Medietilsynet kan gi forskrift om opprettelse av en klagenemnd for løsning av tvister mellom brukere og tilbydere av videodelingsplattformer om hensiktsmessige tiltak som tilbyderne er forpliktet til å treffe i eller i medhold av denne loven.

Klagenemnda skal opptre uavhengig ved behandling av klager og kan ikke instrueres.

Medietilsynet kan gi forskrift om klagenemnda, blant annet om nemndas sammensetning, kompetanse og organisering.

§ 5 A-9 Tilsyn

Kongen kan gi forskrift om tilsyn med etterlevelsen av bestemmelsene i kapittelet her.

§ 10-2 skal lyde:

§ 10-2 Advarsel

Når *bestemmelser* eller vilkår fastsatt i eller i medhold av loven *her* er overtrådt, kan *tilsynsmyndigheten* gi den ansvarlige for overtredelsen advarsel.

§ 10-3 første og andre ledd skal lyde:

Tilsynsmyndigheten kan ved overtredelse av bestemmelsene i §§ 2-1 til 2-11, §§ 2-13 til 2-19, kapittel 3, §§ 5 A-2, 5 A-5, 6-4, 8-1 og 8-2 eller forskrift eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av disse bestemmelsene, ilegge den ansvarlige for overtredelsen *overtredelsesgebyr* beregnet etter regler fastsatt av Kongen.

Kongen kan gi *forskrift* om forhøyet gebyr ved gjentatt overtredelse. *Tilsynsmyndigheten* kan i særlige tilfeller frafalle ilagt overtredelsesgebyr.

§ 10-4 skal lyde:

§ 10-4 *Tvangsmulkt*

For å sikre at plikter etter bestemmelsene i kapittel 2, med unntak av § 2-20, kapittel 3, 4 og 5 A og §§ 6-4, 8-1, 8-2 og 8-5 eller forskrift eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av disse bestemmelsene blir oppfylt, kan *tilsynsmyndigheten* ilegge den ansvarlige for oppfyllelsen tvangsmulkt.

Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Ved løpende mulkt kan *tilsynsmyndigheten* bestemme at mulkten enten skal begynne å løpe en uke etter vedtaket om tvangsmulkt, eller fra en særskilt fastsatt frist for oppfyllelse av plikten dersom denne fristen er utløpt uten at plikten er oppfylt. Ved tvangsmulkt i form av et engangsbeløp kan *tilsynsmyndigheten* bestemme at mulkten skal betales ved en særskilt fastsatt frist for oppfyllelse av plikten dersom denne fristen er utløpt uten at plikten er oppfylt.

Tvangsmulkt tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg.

Tilsynsmyndigheten kan i særlige tilfeller redusere eller frafalle påløpt tvangsmulkt.

Kongen kan gi *forskrift* om ileggelse av tvangsmulkt, herunder om vilkår for tvangsmulkt og om tvangsmulkens størrelse og renter ved forsinket betaling.

II

I lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakksskader skal ny § 40 b lyde:

§ 40 b *Begrensninger i omgjørings- og instruksjonsmyndighet*

Kongen kan ikke instruere Helsedirektoratet om behandlingen av enkeltsaker etter §§ 22 eller 23 som gjelder tobakkssvarer, elektroniske sigaretter eller gjenoppfyllingsbeholdere, og som retter seg mot tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer. Kongen kan heller ikke omgjøre Helsedirektoratets vedtak i slike saker.

III

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. skal ny § 9-6 lyde:

§ 9-6 *Begrensninger i omgjørings- og instruksjonsmyndighet*

Kongen kan ikke instruere Helsedirektoratet om behandlingen av enkeltsaker etter § 9-2 som retter seg mot tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer, eller omgjøre Helsedirektoratets vedtak i slike saker.

IV

I lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. gjøres følgende endringer:

§ 20 andre ledd skal lyde:

Ved overtredelse av første ledd kan departementet pålegge tilvirkeren eller annonsøren å sørge for at en godkjent beriktigelse blir sendt ut eller offentliggjort på tilsvarende måte som den ulovlige reklamen.

§ 21 andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Når særlige grunner taler for det, kan Kongen ved *forskrifter* forby all medisinsk reklame overfor *allmennheten* for bestemte varer eller varegrupper.

Når særlige grunner taler for det, kan Direktoratet for medisinske produkter gi *forskrift* om forbud mot all medisinsk reklame overfor *allmennheten* for bestemte varer eller varegrupper i fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer.

Ny § 21 b i kapittel VII skal lyde:

§ 21 b *Begrensninger i Kongens myndighet. Klageadgang*

Kongen kan ikke instruere Direktoratet for medisinske produkter i saker som gjelder reklame for legemidler der avgjørelser i saken er rettet mot tilbydere av fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester eller videodelingsplattformer, eller omgjøre vedtak i slike saker.

Enkeltvedtak i saker etter første ledd kan påklages til Markedsrådet.

Kongen kan gi *forskrift* om at også andre enkeltvedtak som gjelder reklame for legemidler, og er truffet av Direktoratet for medisinske produkter, kan påklages til Markedsrådet.

V

I lov 6. februar 2015 nr. 7 om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogram mv. gjøres følgende endringer:

§ 8 andre ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om *alderskontroll, andre beskyttelsestiltak og om bruk av personopplysninger som gjelder mindreårige*.

§ 9 nytt tredje ledd skal lyde:

Personopplysninger som gjelder mindreårige, og som innhentes eller på annen måte genereres av tjenestetilbyderen som ledd i beskyttelsestiltak etter denne paragrafen, skal ikke behandles for kommersielle formål, for eksempel direkte markedsføring, profilering eller atferdsbasert reklame.

§ 10 nytt tredje ledd skal lyde:

Personopplysninger som gjelder mindreårige, og som innhentes eller på annen måte genereres av tjenestetilbyderen som ledd i beskyttelsestiltak etter denne paragrafen, skal ikke behandles for kommersielle formål, for eksempel direkte markedsføring, profilering eller atferdsbasert reklame.

§ 13 første ledd skal lyde:

Datatilsynet fører tilsyn med behandlingen av personopplysninger etter § 9 tredje ledd og § 10 tredje ledd. Medietilsynet fører tilsyn med at øvrige bestemmelser gitt i og i medhold av denne lov blir overholdt.

VI

I lov 15. mai 1987 nr. 21 om film og videogram gjøres følgende endring:

§ 3 andre ledd oppheves. Nåværende § 3 tredje ledd blir andre ledd.

VII

1. Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Loven får bare virkning for tilsyn og kontroll som gjennomføres etter ikrafttreddelsen. Kongen kan gi overgangsbestemmelser.

Presidenten: Det voteres først over A, I § 2-22 og § 2-23, samt VI.

Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 88 mot 12 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.09.56)

Presidenten: Det voteres så over resten av A.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Videre var innstilt:

B.

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en helhetlig evaluering av investeringsforpliktelsen for tilbydere av audiovisuelle bestillingstjenester senest når den har virket i tre år.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 88 mot 11 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.10.33)

Votering i sak nr. 2, debattert 13. februar 2025

Innstilling fra næringskomiteen om Gründere og oppstartsbedrifter og Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alfred Jens Bjørlo, Sveinung Rotevatn, Guri Melby og André N. Skjelstad om faktisk å gjøre Norge til verdens beste land å starte og drive bedrift i (Innst. 128 S (2024–2025), jf. Meld. St. 6 (2024–2025) og Dokument 8:3 S (2024–2025))

Presidenten: Under debatten er det satt fram 65 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Linda Hofstad Helleland på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 2–11, fra Linda Hofstad Helleland på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre
- forslagene nr. 12 og 13, fra Linda Hofstad Helleland på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre
- forslagene nr. 14–16, fra Sivert Bjørnstad på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 17 og 18, fra Sivert Bjørnstad på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre

- forslag nr. 19, fra Sivert Bjørnstad på vegne av Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 20, fra Sivert Bjørnstad på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre
- forslag nr. 21, fra Sivert Bjørnstad på vegne av Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre
- forslag nr. 22, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 23–25, fra Sivert Bjørnstad på vegne av Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 26, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre
- forslagene nr. 27–32, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 33–36, fra Sivert Bjørnstad på vegne av Fremskrittspartiet og Venstre
- forslag nr. 37, fra Sivert Bjørnstad på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 38–43, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Rødt
- forslag nr. 44, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Venstre
- forslagene nr. 45–56, fra Alfred Jens Bjørlo på vegne av Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 57, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 58–65, fra Alfred Jens Bjørlo på vegne av Venstre

Forslagene nr. 10 og 11 er votert over tidligere i denne sesjonen, og jf. Stortingets forretningsorden § 38 femte ledd vil de dermed ikke tas til votering på nytt.

Det votes over forslagene nr. 59, 61–63 og 65, fra Venstre.

Forslag nr. 59 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå investeringsmandatene til Nysnø og Investinor med sikte på å innrette disse slik at de i enda større grad rettes inn mot oppstartsselskaper med stort vekstpotensial.»

Forslag nr. 61 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 fremme forslag om å redusere formuesskatten på næringsbygg, aksjer og driftsmidler, såkalt «arbeidende kapital», og legge fram forslag til en reform av kapitalbeskatningen der målsettingen er å fjerne formuesskatten på «arbeidende kapital» helt.»

Forslag nr. 62 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 fremme forslag om å redusere skattesatsen på utbytte.»

Forslag nr. 63 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om en ordning med fritak for, eller kraftig reduksjon i, selskapsskatt de første fem årene for nystartede teknologiskap etter modell fra bl.a. Irland og Singapore, men med forutsetning om at alt overskudd reinvesteres i bedriften i samme periode.»

Forslag nr. 65 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 foreslå å gjeninnføre StartOff-ordningen.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Venstre ble med 95 mot 5 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.12.53)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 58, 60 og 64, fra Venstre.

Forslag nr. 58 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å utvide ordningen med aksjesparekonto til også å inkludere unoterte aksjer.»

Forslag nr. 60 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en modell for midlertidig lavere inntektsskatt for utenlandske arbeidstakere med nødvendig spisskompetanse, f.eks. etter modell fra Nederland, der kvalifiserte «expats» får 30 pst. (27 pst. fra 2027) av sin lønn skattefritt, eller den svenske expertskatt-ordningen, der 25 pst. av lønn holdes utenfor skatteberegningen, og foreslå slike endringer i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.»

Forslag nr. 64 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning som gir mulighet til direkte fradragsføring for kostnader knyttet til driftsmidler innen teknologi og digitalisering generelt og for gründer- og vekstbedrifter spesielt, og eventuelt fremme forslag om dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Venstre ble med 93 mot 8 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.13.15)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 57, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til konsolidering av Nysnø, Argentum og Investinor under et grønt mandat i statsbudsjettet for 2026.»
Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 90 mot 11 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.13.33)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 45–56, fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 45 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og på egnet måte fremme forslag om et nasjonalt «deep-tech»-finansieringsprogram etter modell fra EUs EIC Accelerator.»

Forslag nr. 46 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå dagens finansieringsordninger for bedrifter i oppstarts- og vekstfasen med formål om å utrede om disse stiller for høye krav til personlig kausjon og egenkapital.»

Forslag nr. 47 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å opprette et statlig innovasjonsfond rettet mot sosialt entreprenørskap etter modell av det danske Den Sociale Investeringsfond (DSI).»

Forslag nr. 48 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremme forslag om å utvide fradragsretten for kostnader ved utdanning til også å gjelde for generell videreutdanning og spesialisering, og oppheve regelen om at kompetansepåfyll betalt av arbeidsgiver er å anse som skattepliktig inntekt dersom arbeidsforholdet har vart mindre enn ett år.»

Forslag nr. 49 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 fremme forslag om å styrke Sivas inkubatorprogram.»

Forslag nr. 50 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en ny og oppdatert handlingsplan for kvinnelige gründere.»

Forslag nr. 51 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan ideelle virksomheter som ikke er skattepliktige, kan få tilgang til Innovasjon Norges virkemidler for hjelp til omstilling og utvikling.»

Forslag nr. 52 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025, fremme forslag om å øke rammene for FORNY-programmet under Forskningsrådet og styrke økosystemet for innovasjon gjennom å sikre finansiering og forutsigbarhet for inkubatorer, tidligfase teknologioverføring (TTO), klynger og tidligfase investeringsmiljø.»

Forslag nr. 53 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte etablere en Mini-Katapult-ordning for å legge til rette for utvikling av prototyper og pilotproduksjoner rettet mot oppstarts- og vekstselskaper.»

Forslag nr. 54 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte styrke innovasjonskompetanse, meritteringsordninger og synliggjøring/tilrettelegging for gründerskap som karrierevei for forskere og ph.d.-kandidater i akademia.»

Forslag nr. 55 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og eventuelt foreslå forbedringer i SkatteFUNN-ordningen spesielt rettet mot gründer- og oppstartsbedrifter.»

Forslag nr. 56 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre kriterier i offentlige anskaffelser som gjør det enklere å velge løsninger fra sosiale entreprenører.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 93 mot 8 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.13.54)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 44, fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 fremme forslag om en ny og forbedret ordning med skattefri fordel for ansattes medeierskap i egen bedrift.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre ble med 87 mot 14 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.14.17)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 42 og 43, fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Forslag nr. 42 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i samvirkelovens økonomiske bestemmelser som ivaretar medlemsdemokratiet og samvirkemodellens særpreg.»

Forslag nr. 43 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til endringer i reglene for konsernbidrag i samvirkeoven som styrker medlemmenes medbestemmelse, sikrer foretakets evne til å yte medlemsnytte og forhindrer verditapping fra samvirkeforetaket.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt ble med 88 mot 13 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.14.35)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 38–41, fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvikle en nasjonal strategi for å fremme samvirkemodellen som organisasjonsform, med særlig vekt på å gjøre modellen bedre kjent blant gründere og i utdanningssystemet.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge hvordan virkemiddelapparatet kan innrettes bedre for å støtte etablering og utvikling av samvirkeforetak.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå samvirkeoven og fremme forslag til en helhetlig modernisering av loven som sikrer likeverdige rammevilkår med andre selskapsformer der det ikke foreligger særlige hensyn begrunnet i samvirkemodellens egenart.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i samvirkeoven som sikrer teknologinøytrale løsninger for kommunikasjon, stiftelse og drift av samvirkeforetak.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt ble med 86 mot 15 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.14.56)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 37, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en hurtig utfasing av formuesskatten.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 14 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.15.16)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 35, fra Fremskrittspartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å harmonisere kapitalkrav for banker i Norge med kravene som gjelder i våre naboland.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Venstre ble med 82 mot 19 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.15.35)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 33, 34 og 36, fra Fremskrittspartiet og Venstre.

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025, fremme forslag om å øke omsetningsgrensen for rett til årlig innberetning av mva. fra 1 til 3 mill. kroner, og redusere antall innbetalingsterminer for smb-bedrifter.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til forenklinger i aksjeloven generelt og prosesser rundt aksjekjøp, utbytteutdelinger og transaksjoner mellom nærstående, rettet mot små foretak spesielt.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest endre forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14, § 5-14-12, slik at også fintech-selskaper omfattes av opsjonsskatteordningen.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Venstre ble med 81 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.16.00)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 29 og 30, fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte øke antall studieplasser innen IKT- og teknologifag med minimum 1 000 fra og med høsten 2026.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte stille krav om innsyn/transparens for andel tildelinger/kapital som går til kvinnelige gründere gjennom statlige ordninger og virkemidler, inkludert statlige venturekapitalfond.»

V o t e r i n g:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 86 mot 14 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.16.19)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 27, 28, 31 og 32, fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte sikre at norske gründere og mindre bedrifter får økt tilgang på internasjonal kapital for å skalere sine løsninger, og bistå norske småbedrifter og gründere i mobilisering og søknadsprosesser inn mot EUs investeringsprogrammer rettet mot entreprenørskap og nye næringer.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 fremme forslag om å styrke miljøteknologiordningen under Innovasjon Norge.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen teste ut ordninger med egne andeler / øremerkede midler rettet mot kvinnelige gründere og om nødvendig og på egnet måte fremme forslag om relevante regel- eller budsjettendringer.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte realisere et økt hjemmemarked for oppstartsbedrifter gjennom enklere og forbedrede innovative offentlige innkjøpsordninger.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 85 mot 16 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.16.44)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 26, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å opprette en spesialisert Nav-enhet med spisskompetanse på kombinasjonsinntekter.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre ble med 81 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.17.07)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 23–25, fra Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 fremme forslag til forbedringer i ordningen med inntektsfradrag ved investering i oppstartsselskap (aksjeselskap) – skatteinsentivordningen ved bl.a. å utvide maksimalt inntektsfradrag per person, utvide beløpsgrensen hvert oppstartsselskap årlig kan motta og senke minimumsbeløp for enkeltinvesteringer.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest, og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, fremme forslag om å endre innbetalingstidspunktet for forskuddstrekk for selvstendig næringsdrivende slik at det skjer etterskuddsvis per kvartal.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, fremme forslag om en ordning med et minstefradrag i skattesystemet for enkeltpersonforetak som et alternativ til å kreve fradrag for faktiske kostnader.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 81 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.17.29)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 22, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å avvikle ordningen med studieavgift for utenlandske studenter fra og med høsten 2026.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 79 mot 21 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.17.51)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 21 fra Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte bidra til utvidede åpningstider for veiledningstjenester hos relevante etater som Skatteetaten, Foretaksregisteret, Brønnøysundregistrene m.fl. for å forbedre veiledning og støtte til næringsdrivende.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre ble med 76 mot 25 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.18.14)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 20, fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 fremme forslag om å styrke pensjonsspareordningen for selvstendig næringsdrivende slik at det gis fradrag for inntekter inntil 12 G.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre ble med 73 mot 28 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.18.38)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 19, fra Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 fremme forslag om å øke kompensasjonsgraden i sykepengeordningen for selvstendig næringsdrivende.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 76 mot 24 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.18.57)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 17 og 18, fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre.

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som gjør at gründere og selvstendig næringsdrivende i

større grad likebehandles med øvrige arbeidstakere når det kommer til sosiale rettigheter.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremme forslag som gir selvstendig næringsdrivende sterkere rettigheter til inntektssikring, bl.a. forslag om å utvide perioden selvstendig næringsdrivende beholder opptjente rettigheter til dagpenger ved overgang fra lønnet arbeid til egen virksomhet.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre ble med 69 mot 32 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.19.21)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 14–16, fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som gjør at flere gründere og selvstendig næringsdrivende omfattes av foreldrepermisjon.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremme forslag om å gi selvstendig næringsdrivende rett til stønad i forbindelse med barns sykdom i inntil ti dager per år.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at førstelinjetjenesten til gründere styrkes, og at man har en tydelig målsetting om i størst mulig grad å sørge for et sømløst virkemiddelapparat for gründere på tvers av forvaltningsnivåer. Herunder bes regjeringen samle ulike offentlige portaler og initiativ rettet mot gründere slik som Altinns «Starte og drive bedrift», Innovasjon Norges «En vei inn» og DFØs «Tilskudd.no» på et felles sted.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 68 mot 33 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.19.49)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 12 og 13, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke Investinors mulighet til å investere i venture fond-i-fond i tråd

med anbefalingene fra Kapitaltilgangsutvalget i NOU 2018: 5.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med fremleggingen av Finansmarkedsmeldingen 2025 redegjøre for hvordan regjeringen vil sikre at norske aksje- og rentefond får like konkurransevilkår som tilsvarende fond i øvrige land, og dermed sikre at de blir værende i Norge.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre ble med 62 mot 39 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.20.13)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 8 og 9, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om mer entreprenørskap i hele skoleløpet.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme konkrete tiltak for å øke rekrutteringen til realfag.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble med 58 mot 42 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.20.37)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 7, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre reglene om utflyttingsskatt på aksjer osv. for fysiske personer (exit-skatt) tilbake til reglene fra 2022.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble med 61 mot 39 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.20.59)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag for å forenkle og avbyråkratisere arbeidsmiljøloven. En slik forenkling må sikre mer fleksibilitet, større adgang til midlertidige ansettelser og færre reguleringer for bedrifter med mindre enn ti ansatte.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble med 62 mot 38 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.21.17)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2–4, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme en helhetlig strategi med en ambisiøs tidsplan for hvordan norske eiere og bedrifter skal komme minst like godt ut skattemessig som konkurrenter i våre nordiske naboland.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at finansnæringen har minst like gode rammevilkår som våre naboland i Norden.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve det generelle forbudet mot inn- og utleie av arbeidskraft fra bemanningsselskap.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble med 61 mot 40 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.21.38)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre målet om forenklinger for næringslivet fra et bruttomål til et nettomål.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ble med 59 mot 42 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.22.00)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 fremme forslag om ytterligere forbedringer i opsjonsskatteordningen ut over det som følger av Stortingets vedtak nr. 800 (2023–2024).»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 59 mot 42 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.22.22)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen snarest mulig og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 komme med forslag som får ned saksbehandlingstiden for arbeidstilatelser for høykompetent arbeidskraft fra tredjeland betydelig. Det vises til Oslo kommunes pilotprosjekt Kompetansespor som en mulig modell for en slik løsning.

II

Stortinget ber regjeringen etablere regulatoriske sandkasser til testing av ny teknologi som utfordrer eksisterende regelverk, gjerne samlokalisert med næringshager, klynger eller katapultur.

III

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag som kan bidra til at næringslivet oppnår målet om at 2 pst. av BNP brukes på FoU.

IV

Stortinget ber regjeringen på egnet måte iverksette kompetansehevsprogrammer for å styrke bestillerkompetansen i offentlig sektor når det gjelder anskaffelser knyttet til digitalisering og nye innovative løsninger.

V

Meld. St. 6 (2024–2025) – Gründere og oppstartsbedrifter – vedlegges protokollen.

Presidenten: Det voteres over III.

Arbeiderpartiet og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 73 mot 28 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.22.49)

Presidenten: Det voteres over II.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 51 mot 50 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.23.12)

Presidenten: Det voteres over I og IV.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Det voteres over V.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 3, debattert 13. februar 2025

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Emma Lind, Grun- de Almeland, Alfred Jens Bjørlo, Guri Melby og Abid Raja om en samlet og målrettet politikk for kreative næringer (Innst. 121 S (2024–2025), jf. Dokument 8:20 S (2024–2025))

Presidenten: Under debatten er det satt fram åtte forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Alfred Jens Bjørlo på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 2 og 3, fra Alfred Jens Bjørlo på vegne av Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 4, fra Alfred Jens Bjørlo på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 5–8, fra Alfred Jens Bjørlo på vegne av Venstre og Miljøpartiet De Grønne

Det voteres over forslagene nr. 5–8, fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede, med sikte på å opprette, en egen organisasjon eller et selskap som skal gi næringsstøtte og forvalte ordninger som investeringsfond og låne- og garantiordninger rettet mot kreative næringer.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2025, overføre det konstitusjonelle ansvaret for kulturfremme fra Utenriksdepartementet til Kultur- og likestillingsdepartementet. Regjeringen bes også vurdere hvordan samarbeidet og beslut-

ningslinjer mellom departementene kan tydeliggjøres.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere et eget samlet oppdrag for eksport av kreative næringer med mål om å øke den norske markedsandelen internasjonalt.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte opprette et eget kompetanseprogram for kreative næringer og om nødvendig fremme forslag om bevilgninger i forbindelse med framleggingen av statsbudsjettet for 2026.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 95 mot 6 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.24.17)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede nærmere hvilke økonomiske insentiver som kan bidra til mer investeringskapital i kreative næringer, blant annet et eget investeringsfond rettet mot de kreative næringene og/eller nye eller utvidede låne- og garantiordninger for kreative næringer.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 81 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.24.37)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke rammen for insentivordningen for filmproduksjon i forbindelse med fremlegging av revidert nasjonalbudsjett 2025, med mål om å gjøre den til en regelstyrt, rettighetsbasert refusjonsordning.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 81 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.24.55)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en oppdatert utredning om merverdiavgiftsgrunnlaget på kulturområdet, hvor det utredes for de tre nivåene null mva.-sats, lav mva.-sats og full mva.-sats, med mål om å etablere et nytt og forutsigbart merverdiavgiftssystem for hele kulturområdet.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 76 mot 25 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.25.15)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det nasjonale statistikkprogrammet, som setter rammene for hvilke områder Statistisk sentralbyrå og andre offentlige myndigheter skal produsere statistikk om, utvides til å omfatte måling av innovasjon og omsetning for kreative næringer.»

Rødt og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 68 mot 33 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.25.39)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber regjeringen utarbeide en strategi for immaterielle verdier innenfor kreative næringer med mål om bedre sikring og utnytting av immaterielle verdier og rettigheter.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 4, debattert 13. februar 2025

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Dag-Inge Ulstein og Hadle Rasmus

Bjuland om et kvalitetsløft i skolen: kortere skoledager, høyere lærerlønninger, mer tid for lærerne til å se elevene og foreldrene, mer fleksibel arbeidstid for lærerne, førskole for seksåringene og flere trykte lærebøker (Innst. 126 S (2024–2025), jf. Dokument 8:26 S (2024–2025))

Presidenten: Under debatten er det satt fram ni forslag. Det er

- forslagene nr. 1–5, fra Hege Bae Nyholt på vegne av Rødt
- forslagene nr. 6–9, fra Kjell Ingolf Ropstad på vegne av Kristelig Folkeparti

Det votes over forslag nr. 7, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å erstatte dagens 12 timers gratis SFO for alle med en behovsprøvd ordning forbeholdt husholdninger med inntekt under 2 mill. kroner.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 98 mot 3 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.26.32)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 6, 8 og 9, fra Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om 23 færre uketimer i grunnskolen.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en bevilgning over kommunerammen til en ekstraordinær lønnspakke i tillegg til de ordinære lønnsoppgjørene på 50 000 kroner i økt lønn for alle lærere.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi lærerne mer fleksibilitet og redusert krav til tilstedeværelse på skolen utenom undervisningstid ved å redusere såkalt bundet tid med minst 25. pst.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 97 mot 4 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.26.51)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1 og 2, fra Rødt.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringa fremja forslag om å redusera talet på veketimar i grunnskulen, med mål om å harmonisera det med nivået i Finland.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringa fremja forslag om å redusera undervisningstida til kontaktlærarar med 2 klokketimar per veke.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 94 mot 7 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.27.12)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 3–5, fra Rødt.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringa gå i dialog med partane i arbeidslivet med mål om å redusera bunden tid med inntil 25 pst. og slik skapa meir fleksibilitet for lærarane.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringa fremja forslag om å innføra førskule for seksåringane med mykje meir frileik og pedagogikk basert på interessene og behov til den enkelte elev, med start i førsteklasse først for sjuåringar.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringa fremja forslag om ei betydeleg satsing på trykte lærebøker i skulen og sikra at kommunane faktisk kjøper inn bøkene, for å betra elevane si leseforståing og leseglede og redusera forstyrringar frå digitale læremiddel.»

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble med 92 mot 9 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 14.27.34)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:26 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Dag-Inge Ulstein og Hadle Rasmus Bjuland om et kvalitetsløft i skolen: kortere skoledager, høyere lærerlønninger, mer tid for lærerne til å se elevene og foreldrene, mer fleksibel arbeidstid for lærerne, førskole for seksåringene og flere trykte lærebøker – vedtas ikke.

Presidenten: Rødt og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 91 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.28.20)

Sak nr. 7 [14:28:27]

Referat

- (165) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari-Anne Jønnes og Grete Wold om å gjeninnføre forskningskravet i dosentstigen (Dokument 8:74 S (2024–2025))
Enst.: Behandles etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav e (avvises).
- (166) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari-Anne Jønnes, Himanshu Gulati, Grete Wold, Abid Raja og Kjell Ingolf Ropstad om å utsette endringene i omregningstabeller for International Baccalaureate (Dokument 8:76 S (2024–2025))

Presidenten: Presidenten foreslår at representantforslaget blir behandlet etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav e, avvises.

Representanten Himanshu Gulati har bedt om ordet.

Himanshu Gulati (FrP) [14:29:02]: Dette representantforslaget ble lagt fram av representanter fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet. Representantforslaget er foreslått avvist av presidentskapet. Dette gjelder å utsette implementering av nye omregningstabeller for International Baccalaureate. Jeg vil istedenfor foreslå at saken sendes til utdannings- og forskningskomiteen. Grunnen til det er at det har kommet opp nye bekymringer den siste tiden, og dette er siste mulighet til å stanse implementeringen. Jeg antar at de partiene som har hatt representanter som har fremmet forslaget – nemlig Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet – vil stemme for forslaget om å sende over saken.

Presidenten: Det foreligger da to forslag til behandlingsmåte. Ber noen om ordet til stemmeforklaring før vi går til votering? – Nei.

Det blir votert alternativt mellom presidentens forslag om at representantforslaget avvises, og representanten Gulating's forslag om komitébehandling.

Votering:

Ved alternativ votering mellom presidentens forslag og forslaget fra representanten Gulati ble presidentens forslag vedtatt med 54 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.30.19)

Videre ble referert:

- (167) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Bjørnar Moxnes og Marie Sneve Martinussen om å legge ned veto mot EUs fjerde energimarkedspakke (Dokument 8:75 S (2024–2025))
- (168) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Geir Pollestad og Gro Anita Mykjåland om sterkere folkevalgt styring av Statnett (Dokument 8:77 S (2024–2025))
- (169) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Geir Pollestad og Gro Anita Mykjåland om Statkraft og mer vannkraftutbygging (Dokument 8:78 S (2024–2025))
- (170) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og Gro Anita Mykjåland om norgespris til næringsliv og organisasjonsliv (Dokument 8:82 S (2024–2025))
Enst.: Nr. 3–6 sendes energi- og miljøkomiteen.
- (171) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og Gro Anita Mykjåland om å fase ut elavgiften (Dokument 8:83 S (2024–2025))
- (172) Representantforslag fra stortingsrepresentantene fra Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Grunde Almeland, Ola Elvestuen og Alfred Jens Bjørlo om at Norge skal ta en europeisk lederrolle for Ukraina (Dokument 8:84 S (2024–2025))
Enst.: Nr. 7 og 8 sendes finanskomiteen.
- (173) Oppfølging av Dokument 3:3 (2022–2023) Riksrevisjonens undersøkelse av Forsvarets informasjonssystemer for kommunikasjon og informasjonsutveksling i operasjoner (Dokument 3:6 (2024–2025))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
- (174) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sigrid Zurbuchen Heiberg og Kari Elisabeth Kaski om utbedring av området på Oslo sentralstasjons nordside, Vaterland og Grønland (Dokument 8:80 S (2024–2025))
- (175) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Kathy Lie, Grete Wold, Marian Hussein og Mona Fagerås om innføring av nullutslippssoner (Dokument 8:81 S (2024–2025))
Enst.: Nr. 10 og 11 sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

12. (176) Representantforslag fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde om å definere Hamas sitt angrep på Israel 7. oktober 2023 som folkemord (Dokument 8:79 S (2024–2025))
Enst.: Sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten [14:31:00]: Dermed er sakene på dagens kart ferdig debattert. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 14.32.

